

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.

Računi pri pošti: Ljubljana št. 11 849, Praga číslo 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126 Maribor
Gosposka ulica 11 Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifu.

Knez miru

Vsi smo bili priča, s kako globoko ljubeznijo, ki more izvirati le iz hvaležnosti in neomejenega zaupanja, se je ves naš narod poslavljajal od svojega vladarja, iztrganega mu toliko prezgodaj. Šele marsejska katastrofa je zunanjemu svetu, pa tudi mnogim v domovini sami odkrila, kaj je bil svojemu narodu kralj Aleksander. Ni mu bil samo vladar, bil mu je oče, bil mu je vodja v najlepšem in najpopolnejšem pomenu besede. Njemu je narod zaupal, v njega je upal; pod njegovim vodstvom ni prav nič dvomil, da bo dosegel najlepšo bodočnost. Ravno zato vse prebivalstvo Jugoslavije izgubo tako silno občuti.

Naša huda narodna nesreča pa nam je tudi pokazala, kako izreden ugled in kako globoke simpatije je užival naš Veliki kralj po vsem civiliziranem svetu. Ni bilo še političnega zločina, ki bi izval tako nedeljeno in ostro obsodbo, kakor jo je marsejsko grozodejstvo. Že takoj od prvega hipa pa si je bila vsa civilizirana javnost tudi na jasnem in je brez ovinkov priznala, da smrt kralja Aleksandra ne znači le izgube za Jugoslavijo, marveč veliko izgubo za vse človeštvo. Mnogi, ki se prej tega še niso zavedali ali pa niso hoteli priznati, so zdaj spreviedeli in morali potrditi, da je bil naš pokojni kralj eden najboljših mednarodnih državnikov, eden največjih in najuspešnejših mirotvorcev sodobnega sveta. On, ki je po volji usode svoja najlepša mladeniška leta prebil na bojnih poljanah, je po doseženem cilju, po ustvaritvi Jugoslavije, postal najgorečnejši, a tudi nad vse uspešni borec za mir in spravo med narodi. Junaški in zmagoviti vojskovodja je postal pravi knez miru.

Goreč in uspešen mirotvorec je bil naš Veliki kralj. Vsa mednarodna politika Jugoslavije je bila od nje usmerjena v pravcu konsolidacije in pomirjenja Evrope. Naj so bile naše notranje politične razmere kakršnekoli, naša zunanja politika je bila vedno ravna in v svoji liniji vedno enaka. Zato je tudi šla od uspeha do uspeha. Temeleč na trdnih vezeh v vojni skupno z zavezniki prelite krvi je neprestano smotreno gradila tudi mostove preko vseh razpok, ki so ostale. Mala antanta, poklicana v življenje izključno po želji, da se ohrani in utrdi mir, je postajala od leta do leta močnejši mirovni činitelj. Vedno številnejše so bile tudi poleg nje in Francije države, s katerimi so nas vezali prijateljski stiki in skupna stremjenja po okrepitvi miru. Krono naših prizadevanj po pomirjenju narodov pa predstavljata balkanska zveza in zблиžanje z Bolgarijo.

Vsi ti razveseljevi uspehi, ki so močno utrdili mirovno misel v vsej Evropi, so bili v glavnem delo in zasluga kralja Aleksandra. Poleg simpatij, ki si jih je priboril v svetu s svojim brezprimernim osebnim junaštvom in s svojo neomajno zavezniško zvestobo, mu je njegovo mirotvorno delo pridobilo tudi spoštovanje in simpatije pri narodih, ki so se v vojni borili proti Srbiji in njenim zaveznikom. To se ni pokazalo le v odmevih, ki jih je vzbudila v kulturnem svetu njegova mučeniška smrt, zločinsko povzročena ravno zato, da se prepreči njegovo delo za mir. V enakih meri ali še bolj sta ugled in spoštovanje s strani inozemstva prišla od izraza z izredno počastitvijo, ki mu jo je vsa Evropa izkazala na njegovi zadnji poti in ki je šla daleč preko mednarodnih običajev. Čeprav sama v veliki tugi, je velika Francija poslala k pogrebu samega državnega poglavarja in z njim najodličnejše predstavnike svoje države. Angleški kralj je določil za svojega zastopnika lastnega sina, rumunski kralj je prišel osebno, bolgarski kralj je poslal svojega brata, italijanski svojega bližnjega sorodnika; diktator Nemčije je kot posebnega pooblaščenca poslal enega svojih najintimnejših sodelavcev, iz bratske Češkoslovaške pa so prihitali k nam njeni najodličnejši državniki. Nad 20 držav je bilo zastopanih pri pogrebu s posebnimi delegacijami, Francija, Velika Britanija, Češkoslovaška, Rumunija, Turčija in Grčija pa so v počastitev kralja Junača poslale še oddelke svoje vojske, da mu izkažejo zadnjo čast.

V uteho nam je, ko vidimo, kako zelo se zaveda svet dela in zaslug našega Viteškega kralja. Ob enem pa nam še bolj jasno kaže silno izgubo, ki nas je doletela, in veliko odgovornost, ki jo sedaj imamo, ako hočemo ostati vredni svojega pokojnega Vode. Tudi kot knezu miru mu bomo najbolje služili, ako bomo vse svoje moči posvetili napredku in okrepitvi Jugoslavije, ker bomo s tem najuspešneje delali tudi za napredek in konsolidacijo vse Evrope.

Vojaške vesti

Beograd, 20. oktobra p. »Vojni list« ob-
javlja ukaz s katerim sta na predlog voj-
nega ministra stavljena na razpoložnjo
maršal dvora divizijski general Aleksander
Dimitrijevič in upravnik dvora, pešadijski
polkovnik Kosta Pavlovič.

Demisija celokupne vlade

V skladu s parlamentarnimi načeli je vlada g. Uzunovića včeraj izročila kraljevemu namestniku demisijo, ki je bila sprejeta — Obe zbornici Narodnega predstavništva sta na svojih včerajšnjih sejah v celoti izvolili dosedanji predsedstvi

Beograd, 20. oktobra AA. Po seji senata in Narodne skupščine, na kateri so danes izvolili nova predsedstva, je imela kraljevska vlada opoldne sejo.

Na seji so sklenili, naj poda kraljevska vlada v smislu ustavnih določb ostavko.

Predsednik vlade je odšel ob petih popoldne v dvor na Dedinju in izročil knezu-namestniku za kraljevskega namestništvo ostavko vlade.

Kraljevsko namestništvo je ostavko vlade sprejelo in jo upoštevalo. Dosedanji vladi je poverilo upravljanje poslov do izmenovanja nove vlade.

Predsednik ministrskega sveta je obvestil o ostavki vlade predsednika senata in Narodne skupščine.

Beograd, 20. oktobra v. Ostavka, ki jo je danes podala vlada gosp. Uzunovića, je čisto normalna ostavka v zvezi z novim konstituiranjem Narodne skupščine in senata, ki je bilo izvršeno danes. Jutri se bodo pričele konzultacije z zaslisanjem predsednika senata in predsednika Narodne skupščine. Tudi nova vlada bo strogo nadaljevala politiko 6. januarja ter ni nobenega govora o kakršnikoli izpremambi dosedanje politične linije.

Tudi vlada, ki bo sedaj imenovana, bo odločno nadaljevala pot, začrtano v šestojanuarskem manifestu in še z večjim poudarkom izvrševala poslednjo oporoko Viteškega kralja Aleksandra I.

Seja Nar. skupščine

Beograd, 20. oktobra p. V smislu ustavnih določb sta se sestala danes senat in Narodna skupščina k seji, na kateri sta se ob začetku novega zasedanja na novo konstituirala. V obeh zbornicah je bilo izvoljeno v celoti dosedanje predsedništvo, s čimer je Narodno predstavništvo manifestiralo, da hoče tudi po smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Uedinitelja slediti brezpogojno njegovim intencijam in ciljem ter dosledno nadaljevati politiko narodnega in državnega edinstva.

Narodna skupščina se je sestala kmalu po 9. uri. Seji je predsedoval kot starostni predsednik najstarejši poslanec g. Mita Isaković, ki je v svojem otvoritvenem govoru poudarjal, da se sestaja Narodna skupščina k novemu zasedanju v času najboljše žalosti za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Uediniteljem (vsi poslanci vstanjo in kličejo: »Slava mu!«) k njegovemu zasedanju v tej periodi. Nato je nadaljeval: »Kot najstarejši med vami sem preživel že mnogo težkih in bridkih trenutkov v zgodovini našega naroda. Pozivam vas, da pričnemo v novem zasedanju svoje delo v onem duhu in v oni smeri, ki nam jo je obeležil naš veliki kralj. Duh sloge in edinstva naj nas druži, zlasti v teh težkih časih, ko nam je ta duh najbolj po-

treben. Le tako bomo mogli verno nadaljevati politiko narodnega in državnega edinstva ter dovršiti važno delo, ki ga je začel blagopokojni naš vladar ter se odločiti njegovi poslednji zapovedi: »Čuvajte mi Jugoslavijo! (Narodni poslanci navdušeno kličejo: Čuvali jo bomo! Živela Jugoslavija!)

Narodna skupščina je prešla nato k izvolitvi novega predsedstva. Po izvolitvi začasnih tajnikov in skrutinatorjev ter razdelitvi glasovnic je bil odrejen kratek odmor, nato pa se je izvršilo tajno in pomenko glasovanje. Ko so skrutinatorji prešteli glasovnice, je predsednik g. Isaković objavil naslednji rezultat:

Pri volitvi predsednika Narodne skupščine so dobili: dr. Kosta Kumanudi 249, dr. Metkoš 20, Nikola Preka 8 glasov, štiri glasovnice so bile prazne. Za predsednika je bil torej z ogromno večino zopet izvoljen dosedanji predsednik g. dr. Kosta Kumanudi, kar je Narodna skupščina pozdravila z dolgotrajnim aplavzom. Za podpredsednika so bili izvoljeni Karlo Kovačević z 235, dr. Avdo Hasanbegović z 246, in dr. Kosta Popović z 250 glasovi. Deset glasovnic je bilo praznih, ostale pa so bile razcepljene.

Za tajnike so bili izvoljeni Dragomir Stojanović z 245, dr. Dragoljub Jevremović z 238, Gavro Milošević z 243, Ante Kovač z 242 in Milan Mravlje z 234 glasovi, 14 glasovnic je bilo praznih.

Po objavi rezultata je predsedujoči Isaković pozval novo izvoljeno predsedstvo, da prevzame svoja mesta ter izroči predsedstvo med viharnimi ovacijami vse zbornice dr. Kumanudiju, ki se je v imenu vseh članov predsedstva zahvalil za izkazano zaupanje, ki je tem pomembnejše, ker je Narodna skupščina sedaj že četrtrič izvolila isto predsedstvo. Ponovna izvolitev, je nadaljeval dr. Kumanudi, dokazuje, da smo mi svoje dolžnosti vršili tako kakor ste želeli. Narodna skupščina bo v svojih ciljih in političnih pojmovanjih ostala dosledna vse od začetka pa do konca svoje periode. Z vsjo pravico smem reči, da bo tudi to poslednje zasedanje Narodne skupščine izpolnjeno z delom, koristnim in plodonosnim za kralja in domovino. (Viharno pritrdjevanje.) Svoji državi in svojemu narodu pa bomo vsi, skupaj služili najvestnejše in najbolj požrtvovalno, če neomajno nadaljujemo narodno in državno politiko edinstva, ki ji je postavil temelje naš nesmrtni kralj z zgodovinskim 6. januarjem in če bomo neomajno šli po poti, po kateri je tako odločno hrabro in modro hodil do svojega poslednjega vzdihla naš vzvišeni Viteški kralj Aleksander I. Uedinitelj, nesmrtni naš kralj. (Narodni poslanci kličejo: Slava mu!)

Če bo njegova misel, njegova odločnost in njegova požrtvovalnost našla v nas dostojne naslednike, bomo čuvali in očuvali Jugoslavijo enotno, nedeljivo, složno in močno. (Dolgotrajno viharno pritrdjevanje.)

Ob koncu je dr. Kumanudi izjavil, da bo o konstituiranju Narodne skupščine obvestil predsednika ministrskega sveta ter sklical prihodnjo sejo, čim bo dobil od predsednika vlade obvestilo o sklicanju Narodnega predstavništva.

Senat

Malo kasneje se je sestel tudi senat. Enako kakor v Narodni skupščini je prisostvovala tudi seji senata celotna vlada. Seji je predsedoval starostni predsednik senator g. Ivan Hribar, ki je v svojem govoru poudaril spomin na pokojnega kralja in izrazil ogorčenje nad groznim atentatom, ki meče strašno luč na mednarodno politično moralo. Mi Balkanci, je dejal, ne moremo razumeti, kako je mogla banditska skupina pripraviti in izvršiti atentat na našega vzvišenega in modrega kralja, ki je bil vedno apostol miru, ki ni nikdar posegal po tujem, marveč branil le to, kar je naše. Z zadovoljstvom pa je tudi ugotovil, da svet ni bil še nikdar tako enotusen, kakor je bil v obsodbi tega gnusnega zločina. Senatorji so poslušali govor g. Hribarja stoje ter počastili spomin pokojnega kralja s Slava! klici.

Nato so sledile volitve predsedništva. Po izvršenem glasovanju je starostni predsednik objavil rezultat. Za predsednika je bil ponovno izvoljen g. dr. Ljubomir Tomašić, ki je prejel 60 glasov. Za Stjepana Jankovića je bilo oddanih 5 glasov, štiri glasovnice pa so bile prazne. Za podpredsednike so bili izvoljeni: dr. Miroslav Ploj z 58, dr. Uroš Krulj s 57 glasovi, 12 glasovnic pa je bilo praznih. Za tajnike so bili izvoljeni z 58 glasovi dr. Djuro Kotur, Milutin Dragović in Asim Alibegović, 11 glasovnic je bilo praznih. Tako je bilo tudi v senatu v celoti izvoljeno dosedanje predsedstvo.

Prevzemajoč predsedniško mesto, se je g. dr. Ljubomir Tomašić v imenu vseh članov predsedstva zahvalil za ponovno izkazano zaupanje ter zagotovil, da bo najvestnejše vršil svoje dolžnosti v duhu programa, ki ga je razvil ob svoji prvi izvolitvi in ki ga je ves senat z odobravanjem sprejel. Odzvali pa se moramo tudi poslednji zapovedi nesmrtnega kralja Uedinitelja: Čuvajte mi Jugoslavijo!

Dr. Tomašić je nato zaključil sejo z dostavkom, da bo o izvolitvi predsedstva obvestil predsednika ministrskega sveta in sklical prihodnjo sejo, ko dobi sporočilo o sklicanju Narodnega predstavništva.

Najbolj presunljivi del z zadnje poti Velikega kralja

Mladi kralj Peter, spremljan od svoje vzvišene matere in članov kraljevske rodbine, od kralja Karola, prezidenta Lebruna in zastopnikov drugih državnih poglavarjev

za lafeto, ki vozi krsto s truplom njegovega velikega očeta

Pomen sklepov beograjskih konferenc

Nadaljevanje politike miru in temeljito razčiščenje
ozadja marseilleskega atentata

Beograd, 20. oktobra. Z ogromno pozornostjo, kakršne je bil deležen le redko kateri dogodek v mednarodni politiki, je vsa mednarodna javnost spremljala večerajšnje konferenco zunanjih ministrov Male antante in Balkanskega sporazuma. Ves svet priznava hladnokrvnost in treznost, s katero je vsa Jugoslavija prenašala globoko bol ob izgubi svojega modrega vladarja in voditelja, prav tako pa tudi vsa poštena mednarodna javnost priznava ne samo pravico, marveč tudi dolžnost poklicanih činiteljev mednarodne politike, da do kraja razčistijo ozadje marseilleskega zločina ter da enkrat za vselej iztrgijo ona zločinska gnezda, ki skušajo izven meja Jugoslavije motiti ne samo notranji red in mir v Jugoslaviji, marveč zastrupljajo s svojimi zločini tudi vso mednarodno atmosfero ter izpodkopavajo evropski mir, mednarodno sodelovanje in zblizanje. Vsa mednarodna javnost je zato napeto pričakovala rezultatov beograjskih posvetov, zavedajoč se, da je bilo težišče bližnjega razvoja mednarodnih dogodkov v tem trenutku v prestolnici Jugoslavije.

Mala antanta in Balkanska zveza sta v teh usodnih trenutkih dokazala, da se vedata teže odgovornosti pred vsem svetom, pa tudi svoje moči in svojega dostojanstva. Sklepi, ki so bili sprejeti na večerajšnjih posvetovanjih v Beogradu, dokazujejo, da sta Mala antanta in Balkanska zveza slei ko prej trdno odločeni, nadaljevati veliko delo, ki ga je v svoji modri dalekovidnosti započel pokojni kralj Aleksander ter tudi v bodoče delati za mednarodno zblizanje in čim tesnejše sodelovanje; z enakim poudarkom pa tudi z vso pravico zahtevata, da tudi drugi pokažejo enakovredno lojalnost in dobro voljo ter iskreno in odločno sodelujejo pri splošni mednarodni akciji, ki naj enkrat za vselej onemogoči zločinsko delovanje Paveličevih in Perčevićev plačancev.

V svojih sklepih, ki so bili objavljeni v identičnih komunikacijah, ugotovljata Mala antanta in Balkanska zveza:

1. V svoji osnovi marsejski atentat ni bil napravljen samo zoper življenje blagopojnega kralja Aleksandra in proti edinstvu Jugoslavije, marveč je v bistvu atentat proti sedanjemu redu v Evropi. Z njim ni bilo ogroženo samo življenje suverena Jugoslavije, marveč je bilo predvsem za razkasanje vseh držav Male antante.

2. Zato je stalni svet Male antante, pod-

črtavajoč solidarnost vseh treh držav in popolno soglasnost v pogledu na cilje marsejskega atentata sklenil, da ohranijo Jugoslavija, Češkoslovaška in Rumunija hladno kralj in mir, ki so ga pokazale od prvega trenutka, da pa istočasno zastavijo vse svoje sile, da se odkrijejo ne samo izvršilci zločina in njihovi pomagači, marveč tudi pravi organizatorji te široko razporedene zarote, ki ima za cilj rušenje sedanjega reda v Evropi.

Zunanji ministri Balkanske zveze so se v celoti pridružili stališču Male antante in prišli do soglasnega prepričanja, da strelji v Marseillesu niso hoteli zadeti samo življenja, marveč tudi vse delo Viteškega kralja Aleksandra za stabilizacijo miru in reda v Evropi, posebno pa na Balkanu.

Znani inozemski krogi, ki vidijo v izprijembi sedanjega reda v Evropi možnost za dosego svojih peklenskih načrtov, so našli poklicne morilce, organizirali, materialno podpirali in vzdrževali teroristične organizacije, katerim so dali celo fasado popolne neodvisnosti in idealističnih pobud.

Stalni svet Balkanskega sporazuma ni opustil prilike, da podrobno razmotriva o delovanju teh visokih inozemskih krogov, ter se je v celoti solidariziral s sklepi stalnega sveta Male antante, da je dolžnost vseh evropskih vlad brez izjeme sodelovati pri akciji, ki naj ugotovi odgovornost za marsejski zločin, ki je tako težko zadela i Jugoslavijo i Francijo in z njima obenem vso Malo antanto in Balkansko zvezo. Ta mednarodna akcija naj v bodoče onemogoči slične zločine, naperjene v prvi vrsti proti važnosti držav in njihovim voditeljem.

Istočasno je svet Balkanskega sporazuma ugotovil in odločno naglasil, da z o-činski atentat na kralja Aleksandra nima prav nikake zveze z notranjimi priklami v Jugoslaviji, marveč gre izključno za zaroto v inozemstvu.

Sijajna afirmacija politične moči Male antante

Pariz, 20. oktobra. »Temps« objavlja uvodnik o beograjski konferenci Male antante in Balkanske zveze, ter poudarja, da so sklepi, ki so bili sprejeti, kapitalne važnosti za ves nadaljnji razvoj mednarodnega položaja. Stalni svet Male antante se je jasno izjavil, v kakem duhu naj se nadaljuje politično sodelovanje v vzhodni in

Proti preobilni debelosti

uporabljajte
samo neškodljive

Slatinske tablete
za hujšanje

ki jih proizvaja apoteka Mr. Bahovec
v Ljubljani iz naravnih mineralnih
soli in zeliščnih ekstraktov.

Zahtevajte v Vaši le-

karn samo prave ne-

škodljive Slatinske
tablete Bahovec.

Mala doza (100 tablet)

46 Din, velika doza (200 tablet)

74 Din.

Reg. br. 288. 15. 1. 1934

srednji Evropi. Je to eklatantna afirmacija jugoslovenskega edinstva po smrti kralja Aleksandra in sijajna konfirmacija Male antante v vsej njeni politični moči. V tem sodelovanju z zavetniki in ostalim prijateljskim državam morejo države Male antante, prav posebno pa še Jugoslavija, mirno gledati v bodočnost.

Sloga balkanskih narodov večni spomenik kralju

Berlin, 20. oktobra. Današnji listi objavljajo obširna poročila o večerajšnjih konferencah Male antante in Balkanske zveze v Beogradu in naglašajo važnost večerajšnjih sklepov. »Völkischer Beobachter« piše, da se bo veliko delo miru in konsolidacije Balkana in s tem vse srednje Evrope, ki ga je započel pokojni kralj Aleksander, nadaljevalo in izvršilo tako, kakor je to želel zaslužni jugoslovenski monarh. Njegova zamisel bo v celoti ustvarjena. Sloga med balkanskimi narodi je zagotovljena. To bo najlepši in večno živ spomenik Viteškega kralja Aleksandra.

Mirim kraljica čokolade

Specialitete so:

MLEKITA — mlečna čokolada,
KAVITA — mlečna čokolada s prijetnim
okusom kolonialne kave,
MASLITA — desertna čokolada z obilno
primesjo kakaovega masla,
GRENKITA — plemenita gorčica prave
naravne čokolade.

Zapomnimo si imena, da zamoremo zbrati
po svojem okusu, ko kupujemo čokolado

8 atentatorjev že aretiranih

Pariz, 20. oktobra. Po došednjim preiskavi francoskih oblasti se da ugotoviti, da je bilo pri atentatu v Marseillesu 12 so-trudnikov. Atentator Georgijev je mrtov, od ostalih 11 pa jih je 8 že aretiranih, in sicer: dr. Pavelič, Kvaternik, Rajič, Pospisil, Kralj, Bizik ter mati in sestra Evgena Kvaternika, ki sta bili aretirani v Celju na zahtev francoskih oblasti. Policija zašleđuje sedaj še Gustava Perčeca, nekoga Jovana Vondrača in njegovo ženo Marijo, ki se izdaja tudi za Marijo Vudrov in ki jo označujejo za lepo blondinko. Francoska policija upa, da bo tudi te tri v najkrajšem času izločila ter šumi, da so še v Franciji.

Francija zahteva izročitev

Pariz, 20. oktobra. V zvezi s preiskavo atentata je francoska policija zbrala vse podatke in dokaze o krivdi dr. Paveliča in Kvaternika in so na osnovi zbranega materiala francoske oblasti zahtevale sedaj od Italije izročitev obeh glavnih krivcev kot organizatorjev marsejskega atentata. Francoska policija označuje Paveliča in Kvaternika za intelektualna morilca kralja Aleksandra in ministra Barthouja. Evgen Kvaternik je pri tem igral vlogo Paveličevega namestnika in je s sporocel atentatorjem naredbe »doktorja«, kakor atentatorji nazivajo Paveliča. Pavelič je celo zahteval odvetnika, da bi pri italijanskih oblasteh protestiral zaradi neupravičene aretacije. Italijanske oblasti v Turinu so se sedaj obrnile na ministrstvo pravde v Rim, da odloči o francoski zahtevi glede izročitve obeh aretirancev.

Gömbös v Varšavi

Varšava, 20. oktobra. AA. Snoči ob 24. je prišel v Varšavo predsednik madžarske vlade Gömbös. Z njim so došli tudi ravnatelj političnega oddelka v madžarskem zunanjem ministrstvu baron Bakacs-Besze-nyei in trije višji uradniki madžarskega zunanjega ministrstva.

Gömbös je dopolne posetil ministrskega predsednika Kozłowskega, nato pa zunanega ministra Becka. Ob 13. ga je sprejel v avdienci predsednik republike Mościcki in ga zadržal tudi na obedu.

Poincarejeva zadnja pot

Pogrebne svečanosti v Parizu ob prisotnosti predsednika republike Lebruna — Danes položijo velikega državnika v njegovi rojstni vasi k večnemu počitku

Pariz, 20. oktobra. V oblačnem deževnem jesenskem vremenu je bil opoldne državni pogreb bivšega predsednika republike in velikega francoskega državnika, Raymond Poincaréja. Pred trgov Pantheon se je že v zgodnjih jutranjih urah zbralo več desetstovcev Parizčanov, da se poslove od bivšega predsednika republike. Po prihodu predsednika republike Lebruna, ob čigar vozu sta jezдила dva častnika republikanske garde, so pronesli telesne ostanke Poincaréja iz pantheonске dvorane na katafalk sredi trga. Godba republikanske garde je zaigrala žalostno, nato pa je predsednik vlade Doumergue s trdnim, čeprav ganjenim glasom v svojem govoru izkazal poslednjo čast pokojnemu predsedniku. Slavil je Poincaréja kot velikega državljana, morda najboljšega, kar jih je Francija

Mreža dokazov se vedno bolj zgoščuje

Dr. Pavelič in Kvaternik organizatorji zarote in atentata — Aretacije novih zarotnikov v Belgiji in drugod

Pariz, 20. oktobra. d. Francoska policija proučuje sedaj, kakšno vlogo je igral dr. Ante Pavelič pri zločinski ekpediciji teroristov. Tako Rajič kakor tudi Pospisil sta priznala, da je bil Pavelič duša teroristične organizacije, ki je izvršila marseilleski zločin. Paveliča so teroristi imenovali »glavnik«, Pospisil je pri poslednjem zaslišanju v Annemassu priznal, da mu je Evgen Kvaternik (Kramer), ki je bil predvečerašnjim v Turinu aretirani, pokazal, ko so se sešli v Curihu, pisмено odredbo, podpisano od dr. Paveliča. Pospisil je tudi izpovedal, da je v tem pismu spoznal Paveličev rokopiis in podpis. Zato se je s svojima tovarišema Rajičem in Mijom Kraljem (Sini) po prihodu iz Madžarske v Švicco, slepo pokoril delegatu Kvaterniku. Ko so Pospisila vprašali, ali bi streljal na kralja, je izjavil, da bi tudi to storil, če bi mu bilo odredeno.

Vloga Paveliča in Kvaternika je torej jasno razvidna ne samo iz Rajičeve izpovedi, temveč tudi iz Pospisilove. Po tel ugotovitvi se pojavlja vprašanje, ali je Pavelič osebo sodeloval pri ekpediciji. Poleg izjave marseilleskega hotelirja in njegove služinčad; so znana tudi naslednja dejstva:

Due 28. septembra je Kvaternik (Kramer) prispeel v Culoz v Švicco, Švicarski emigrant so prepričani, da se je tu setal s Paveličem, ki je odšel iz Italije. Na drugi strani se pojavlja vprašanje, ali je Kvaternik 28. septembra prispeel sam v Lausanne, da počaka na teroriste iz Madžarske.

Švicarski preiskovalni sodnik Jacquillard je v Lyonu ugotovil, da so bile tri skrivnostne osebe, izmed katerih je imela ena rumunski potni list, druga po češkoslovaški potni list, nekaj časa tudi v Lyonu in da so odpotovali potem v Bern, od tam pa z avtomobilom proti Juri, kjer so prav tako našli na nekem visokem prelazu sled njihove poti. Nameščenci v lyonskem hotelu pa niso spoznali na fotografijah, ki so jih jim pokazali, ljudi, aretiranih v Evianu. Nasprotno trdi osebe, da je bil človek, ki je imel rumunski potni list, Pavelič sam. Zdi se torej, da je Pavelič sam vodil tretjo trojko, namreč ono, ki je prišla v Francijo z avtomobilom preko Jure in ki se ji je prav tako kakor Kvaterniku posrečilo pobegniti pravočasno v Italijo, brzkone preko Lugana.

Pavelič v Annecyju

Pariz, 20. oktobra. Agencija Havas poroča iz Annecyja, da so zasliali v zvezi z marseilleskim atentatom uradnika tamonjše železniške postaje Reversona, ki je izjavil, da je 4. oktobra ob 7.50 prispeel z brzim vlakom iz Pariza neki tujec, ki je slabo govoril francosčino in ki ga je vprašal, kako bi mogel potovati v Zenevo. Imel je železniški vozni list II. razreda za pot iz Pariza v Marseilles. Izpovedoval mu je, da je dobil nov vozni listek za pot do Belleguarda. Tujec je imel tri zelo velike kovčge. Na postajo se je vrnil ob 9.30 in zopet vprašal, kako naj potuje v Švicco. Ob 10.30 je nato odpotoval proti Annemassu.

Ko so orožniki pokazali železniškemu uradniku Reversonu fotografijo Paveliča in »Kramerja«, je takoj spoznal Paveliča kot potnika od 4. oktobra.

Tudi železniški uradnik Constant Lamberron v Saint-Julienju, je takoj spoznal Paveliča po fotografiji.

Agencija Havas pravi, da dokazujejo izjave, ki jih je zbralo orožništvo v Saint-Julienju, da je dr. Ante Pavelič, voditelj teroristov, ki so ga aretirali v Turinu, zapustil Francijo nekaj dni pred zločinom.

Pavelič in Kvaternik uničila vse listine

Pariz, 20. oktobra. Agencija Havas poroča iz Turina, da odgovarja tamonjši pravni položaj dr. Ante Paveliča in Kvaternika v tem trenutku pravnemu položaju dveh tujcev, ki so jih našli brez listin. Preden sta bila aretirana, sta uničila vse svoje listine. Aretirali so ju v nekem skromnem hotelu v Turinu policijski nadzorniki, ki so posebej v to svrhu prišli iz Rima. Aretacije je zahtevala francoska policija.

Neizsledenih že pet zarotnikov

Pariz, 20. oktobra. d. Po aretaciji Paveliča in Kvaternika iščejo izmed 11 več ali manj v marseilleski atentatu zapletenih ljudi, ki so jih doselej ugotovili, še pet, namreč Perčeca, ki je bil glavni zaupnik dr. Paveliča, Mija Bizika, o katerem menijo, da je bil poleg Kvaternika drugi delegat dr. Paveliča, nadalje plovčalo šensko in moškega, ki so ga videli v pariškem hotelu v njegi družbi, ter končno nekoga dozdavnega diplomata, ki tu je tamkaj obiskal.

Mijo Kralj udeležene pri atentatu

Marseilles, 20. oktobra. d. Zasliševanje Mija Kralja pred preiskovalnim sodnikom v Marseillesu ni prineslo mnogo novih odkritij. Mijo Kralj (Malny) je samo ponovil, kar je že priznal v Melunu. Zanimiva je bila njegova konfrontacija z lastnikom hotela v Aixu en Provence. Mijo Kralj namreč trdi, da je na dan atentata odšel še pred prihodom kralja Aleksandra iz Marseillesa ter se vrnil v Aix en Provence, ker se je v poslednjem trenutku zbal svoje naloge. Trdil je, da je prišel v Aix en Provence ob 16.30, na podlagi česar bi bila izključena njegova soudeležba pri atentatu, ker je potrebnih za pot z avtomobilom iz Marseillesa do Aixu en Provence 40 minut. Lastnik hotela v Aixu en Provence pa nasprotno trdi nasprotno, da je Kralj na dan atentata prišel v Aix en Provence šele ob 18. Ker sta oba vztrajala pri svojih izpovedih, se je moral preiskovalni sodnik zadovoljiti samo s protokolarno ugotovitvijo te protislovnosti.

Mijo Kralj je nedelje izpovedal, da je noč pred atentatom prebil v Aix en Provence v hotelu »Moderne«, in sicer v družbi morilca Georgijeva Černozemskega.

Na dan atentata je rano zjutraj prišel v njegovo sobo Paveličev odposlanec Evgen Kvaternik ter jima sporočil, da pride popoldne v Marseilles kralj Aleksander, pri čemer ju je tudi opozoril, da dobro vesta, kaj imata napraviti. Kvaternik jima je izročil orožje, od katerega so nekaj kasneje našli pri morilcu Georgijevu Černozemskem, nekaj pa pod žimnico v postelji Malnyja oziroma Mija Kralja.

Vsi zarotniki so imeli pravilne madžarske potne liste

Pariz, 20. oktobra. Preiskovalne oblasti so ugotovile, da so atentatorji in njihovi soudeleženci prišli v Curih in Lausanne z Madžarskega čez Dunaj s popolnoma pravnimi madžarskimi potnimi listi. V Lausanni jih je sprejel Evgen Kvaternik, jim odvzel te potne liste in jim izročil ponarejene češkoslovaške. Atentatorji so se nato razdelili v skupine in odšli nekateri v Marseilles, drugi v Pariz in drugam.

Preiskovalne oblasti so tudi ugotovile, da so imeli pravilne madžarske potne liste:

1. Atentator Vlada Georgijev-Černozemski. Dobil je pravičen madžarski potni list na ime Rudolf Stuck, rojen v Trstu. Kvaternik mu je vzel ta potni list v Lausanni in mu izdal ponarejen češkoslovaški potni list na ime Kelemen Peter;

2. Zvonimir Pospisil, soudeleženec atentata, ki je dobil madžarski potni list na ime Hungar Istvan. Z njim je potoval z Madžarskega do Lausanne, kjer mu ga je Evgen Kvaternik vzel in mu dal ponarejenega češkoslovaškega na ime Novak Jaroslav.

3. Ivan Kuzmek-Rajič, soudeleženeec atentata, je odpotoval z Janka. Puszte in Nove Kanize s pravično izdanim madžarskim potnim listom na ime Josef Sever. V Lausanni so mu potni list zamenjali s ponarejenim češkoslovaškim na ime Bene Ladislav.

4. Mijo Kralj, soudeleženeec atentata, rojen na Reki, je imel pravi madžarski potni list, s katerim je prispeel v Švicco pod imenom Ungar Istvan. Tudi njemu so odvzeli madžarski potni list in mu dali nato češkoslovaškega na ime Silvester Sini.

Vse te osebe so se pri prihodu z Madžarskega v Lausanne same vpisale v hotelsko knjigo pod imeni, ki so na pravih madžarskih potnih listih.

5. Stepan Perič, ki je nabiral za »ustaško« organizacijo atentatorje in so ga predsončnim aretirali v Lliegu, je imel pri sebi pravičen madžarski potni list, izdan v Budimpešti meseca junija na njegovo pravo ime. Ko so ga aretirali, je belgijska policija našla pri njem kreditno pismo na 200.000 švicarskih frankov (okrog tri milijone dinarjev).

6. Dr. Artuković, ki je organiziral Orobov atentat lani meseca decembra in tudi marseilleski atentat in ki so ga večeraj aretirali v Dieppu, je imel popolnoma pravičen madžarski potni list, izdan v Budimpešti 5. februarja pod št. A 404.509/314.546.

Aretacije v Berlinu

Berlin, 20. oktobra dg. Poizvedbe politične policije med emigrantmi so dovele do aretacije bivšega novinarja Chihara iz Z. gruba. Chihara je bil urednik emigrantskega lista, ki ga je izdal v Berlinu dr. Jelčić in ki so ga oblasti letos meseca marca prepovedale. Nato se list prenesel v Gdansk, kjer pa je bil prav tako kmalu prepovedan. Prizadevanja nemške vlade za zblizanje z Jugoslavijo so imela za posledico tako v Berlinu kakor v Gdansk, da so narodno socialistični krogi odrekli svojo podporo emigrantom. Ko je bil list v Gdansk prepovedan, je odpotoval dr. Jelčić v New York, dočim so se nekateri sodelavniki, med njimi tudi zdaj aretirani Chihara, vrnili v Berlin. Policija išče še dva prijatelja Chihara, in sicer Lorkovića, ki ga zašleđuje jugoslovnske oblasti zaradi udeležbe pri umoru glavnega urednika »Novosti« Tonija Schlegla, in dijaka prava Miljkovića. Značilno je tudi, da se je v Turinu aretirani dr. Ante Pavelič mudil dalje časa v Berlinu, od koder je odpotoval pred približno tremi tedni. Dr. Pavelič je bil v Berlinu v nekem penzionu na Emsergasse. Njegov pomočnik Kvaternik je ostal še po njegovem odhodu v Berlinu in mu je sledil šele teden dni pred marseilleskim atentatom v Turinu. Kakor kažejo razni znaki, so teroristi prenesli svoj sedež v Berlin v jeseni leta 1933. Voditelja sta bila dr. Pavelič in dr. Jelčić. Berlinski emigranti so bili v najtesnejših zvezah z emigranti v Londonu. Zvezo je tvoril neki Lipovac. Politična korespondenca emigrantov se je naslavljala na poštni predal št. 78 pri berlinskem poštnem uradu W 15, čigar lastnik je bil dr. Budak, ki je stanoval v neki hiši na Sächsischer Strasse in je pred 14 dnevi izginil iz Berlina.

V marseilleski atentat zapleteni emigrant dr. Mijo Budak je šele pred 14 dnevi zapustil Berlin. Svoje dni je bil odvetnik v Zagrebu, a je moral zaradi svojega ekstremno političnega stališča zapustiti Jugoslavijo. Drugi emigrant, ki ga iščejo trenutno nemške policijske oblasti, se piše dr. Lorković, študiral je v Nemčiji, kjer si je pridobil juristični doktorat z značilno disertacijo, v kateri je dokazoval, da med sedanjo Jugoslavijo in predvojno Srbijo ni nobene zveze. Dr. Lorković je bil razen tega nemški stipendist.

Marseilleski film v Ameriki

New York, 20. oktobra. V Ameriko je prispeel parnik s prvimi filmi o atentatu v Marseillesu. Filme so že predložili v cenzuro. Zbudili so ogromno senzacijo.

Dunajsko nogometno prvenstvo

Dunaj, 20. oktobra. V Danes sta bili v dunajskem prvenstvu odigrani dve tekmi z naslednjimi izidi: Wacker : Vienna 2:2 (1:0) in WAC : Sportklub 1:1 (1:1).

Vremenske napovedi

Zagrebaška vremenska napoved za danes: Pretežno vedro, stalno nekoliko bolj toplo. Dunajska vremenska napoved za nedeljo: V južnih Alpah mirno in malo jesensko vreme.

„Močna Jugoslavija je v interesu Evrope“

Važen govor angleškega zunanjega ministra sira Johna Simona o političnem položaju v Evropi po atentatu

London, 20. oktobra. AA. Zunanji ministar sir Simon je imel snoči v Northingtonu govor, v katerem je glede na marseilleski atentat poudaril stališče britanske vlade nasproti sedanjemu evropskemu položaju. Izjavil je, da so atentati ne samo nagnusna dejanja, temveč tudi najbrezumnnejša izmed vseh političnih zločinov ter nato napravil paralelo med položajem, nastalim po saračevskem atentatu, in sedanjim položajem. Ničesar, kar se je zgodilo po saračevskem atentatu, je poudaril, ne more danes priti, ker bodo vsi evropski državni, o čemer smo prepričani, zastavili ves svoj vpliv in svojo moč, da ne pride do sličnih možnosti. Za seboj imamo grenko izkušnjo štiriletno vojne in se zavedamo ne samo strahot, temveč tudi nesmotnosti klanja. Zastarela metoda puščanja krvi, da bi se ozdravila kakšna nacionalna tročica, je preživela. Današnji svet in njegove izkušnje streme in morajo stremeti brezpogojno po ohranitvi mira.

Nato je sir John Simon nadaljeval: Še pred atentatom sem opozoril na govor predsednika italijanske vlade Mussolinija, ki ga je imel v Milanu 6. t. m. in v katerem je poudaril željo italijanske vlade po

zbliznanju z vsemi sosedi, posebej pa še s Francijo in Jugoslavijo. Cuvstva, ki jih je takrat poudaril Mussolini, so sedaj po smrti kralja Aleksandra še dragocenejša. Niti trenutek ne dvomim, da tudi danes predstavljajo politiko italijanske vlade. Obisk kralja Aleksandra na Francoskem se je imel izvršiti v duhu nove etape na poti do splošnega zblizanja, podobne prejšnjim, ki jih je obrazložil predsednik italijanske vlade Mussolini.

Jugoslavija je sedaj velika država, ustvarjena z združitvijo plemen, ki so se združila pod eno in edino suverenostjo po vojni. Bile so sicer težkoče in problemi pri njenih vladah in njeni notranji organizaciji, toda čustva njenega naroda ne kažejo nikake želje po razdružitvi. Britanska politika se je po teh žalostnih dogodkih trajno prizadevala, ne da bi prevzela kakšno novo obveznost, in priporočala strpnost in zmernost v vseh smereh, zakaj, kakor drugi sem tudi jaz prepričan, da je v korist Evrope in njene celote, da se olajša težko delo nozi jugoslovenski vladi. Prav tako sem pa tudi prepričan, da je možna, uedinjena in napredna Jugoslavija v največjem interesu Evrope.

Odhod visokih gostov

Snoči in danes je odpotovala iz Beograda večina zastopnikov tujih držav, ki so se udeležili pogreba pokojnega kralja

Beograd, 20. oktobra. p. Snoči ob 22.10 je odpotoval iz Beograda angleški princ Jurij s svojo zaroteno princeso Marino. Od visokih gostov so se poslovili Nj. Vis. knez Pavel, zunanji minister Jevtić, minister dvora Antić, prvi kraljev adjutant general Ječmenić ter člani civilnega in vojskega doma Nj. Vel. kralja.

Ob 23.10 sta odpotovala Nj. Vel. kralj Karol in zunanji minister Titulescu, ki se je na postaji prisrčno poslovil od Nj. Vis. kneza Pavla. Članov vlade in drugih odličnikov.

V tem času je odpotoval tudi češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

Ob 23.15 je odpotoval grški zunanji minister Makasinos. Z istim vlakom sta odpotovala tudi oddelka grške in turške vojske. Davi ob 8. je odpotoval iz Beograda v Ankaru turški zunanji minister Ruždi bej.

Ob 8.40 je odpotoval z zemunskega letališča na Dunaj nadvojvoda Anton.

Ob 10. dopoldne je odpotoval z zemun-

Sestanek vodstva Zveze slovanskega Sokolstva

Beograd, 20. oktobra. AA. Predsedništvo Zveze slovanskega Sokolstva je imelo 17. t. m. v Beogradu izredno sejo, ki so se je udeležili starešina Češkoslovenske obce sokolske Bukovskij, prvi namestnik starešina saveza SKJ Engelbert Gangl starešina zveze poljskega sokolstva Zamojski, prvi namestnik starešina Češkoslovenske obce sokolske Truhlač, Jeras, dr. Klinger in načelnik Ambrozič. Na seji so razpravljali o programu in redni seji predsedstva zveze slovanskega Sokolstva.

Pogled proti Mestnemu trgu v Ljubljani na ogromni žalni zbor v času petminutnega molka na dan pogreba Viteškega kralja

Francoski general Henrys o pokojnem kralju

Predsednik združenja francoskih prijateljev Jugoslavije o svojih spominih na pokojnega kralja izza svetovne vojne

Beograd, 20. oktobra. A.A. Predstavnik našega tiska so imeli zadnje dni ponovno priliko, da se sestanejo z generalom Henrysom, ki se je med svetovno vojno pravi posebnost kot poveljnik francoske rzhodne vojske in ki je sodeloval pri predoru na solunski fronti. G. Henrys se je odelil pogreba pokojnega kralja kot predsednik združenja prijateljev Jugoslavije, ki mu je častni predsednik francoski maršal in jugoslovanski vojvoda Franchet d'Esperey. Ker je maršal bolan in ker se zato ni mogel pripeljati v Beograd, je poslal po generalu Henrysu Nj. Vel. kraljič pismo, v katerem ji izraža svoje globoko sožalje.

General Henrys je položil na krsto kralja Aleksandra I. krasen venec iz brona. Kakor vedno, kadar je general Henrys prihajal v Jugoslavijo v radosti in tugi, tako n. pr. l. 1921, je tudi to pot prinesel s seboj sabljo z ročajem iz slonove kosti, ki mu jo je poklonil blagopokojni kralj I.

1921 v Parizu v znak priznanja med avdienco, ki je trajala eno uro. V tej avdijenci, sta obujala spomine na strahotne in slavne dni svojih skupnih borb. General Henrys je še danes presunjen, če se spomni na to avdienco. Na ročaju te sablje je dal pokojni viteški kralj vrezati tole posvetilo: »Srbska vojska francoski vojski u Bitolju — osvoboditelj u Prilepa, Skoplja, Mitrovice, Resna, Struge, Tčeva, Tetova — poveljniku francoske vzhodne vojske — kralj Jugoslavije.

V svojem razgovoru z novinarji je general Henrys ponovno naglašal, kako ga je ta izredna počastitev presunila. Nato se je zahvalil za prisrčni in krasni sprejem, ki so ga Jugoslovenci v svoji največji bolesti in žalosti izkazali oddelku francoske vojske in oficirjem pri pogrebu. Med drugim je izjavil:

Smrt Nj. Vel. kralja Aleksandra mi je zbudila globoko žalost in tugo. Imel sem srečo, da sem se z njim seznanil med sve-

točno vojno, da sem ga tedaj začel ceniti in ljubiti z najglobljim spoštovanjem. Med poveljevanjem vzhodni vojski sem imel pogostokrat priliko, da ga vidim v njegovem štabu in drugod na bojiščih. Tudi on je pogostokrat prihajal v moj štab in sva skupaj pregledovala fronto, ki jo je zavzemala francoska vojska do Ohrida. Nj. Vel. kralj je vedno izkazoval svoje zaupanje in mi poklanjal izraze svojega posebnega prijateljstva, ki sem ga vračal z najglobljim spoštovanjem. Ti naši stiki so prišli do izraza posebno med ofenzivo obeh vojsk, ki je rodila prve zmage. Posledica teh je bil polom bolgarsko-francoske fronte in osvoboditev Srbije. V Beograd sem prispel nekaj dni po njegovem prihodu. Tu sem tedaj ustanovil francoski štab. Od tistih dob je Beograd zame najsvetlejši spomin. Tu je bila podpisana prva vojaška konvencija z Madžarsko. Tu v Beogradu, v krogu vojne akademije je Nj. Vel. kralj, tedaj še regent, izročil meni in vojvodi Mišiću v prisotnosti častne čete red Karadjordjeve zvezde z željo, naj ga nosiva skupaj po skupaj izvojevanih zmagah.

General Henrys je nato omenil, kako ga je presunila večerajšnja svečanost na našem in na francoskem vojaškem pokopališču. Videl je, ko je stopal pred častno četo francosko-jugoslovanske vojske, kako je med njima ostalo isto bratstvo v orožju, ki obstoja med obeh državama. To bratstvo sloni na granitnih tleh, ker korenini globoko v srcih obeh narodov.

To je najmikavnejše na njej

Prav za prav nič čudnega, da je vsak ponosen v njeni družbi. Pritem nestori za svojo čisto, lepo polt in nežne roke nič drugega kot najnaravnije: ona redno in pravilno neguje obraz in roke z

ELIDA CREME

de chaque heure

Poincaré in Barthou, naša velika prijatelja

Spominski govor predsednika senata dr. Tomašiča na zaključni seji senata v zasedanju 1933-34

Kakor smo že včeraj poročali, sta obe zbornici Narodnega predstavništva posvetili svoji zaključni seji v zasedanju 1933-34 spomnu velikih francoskih državnikov Barthouja in Poincaréja. Prvi je postal skupno z našim Viteškim kraljem žrtve marseilleskega zločina, drugi je umrl v ponedeljek, sredi našega narodnega žalovanja. V Narodni skupščini je imel predsednik dr. Kumanudi spominski govor, ki smo ga že objavili, v senatu pa je predsednik dr. Ljuba Tomašič govoril takole:

Gospodje senatorji!

Velika izguba je doletela francoski narod s smrtjo bivšega predsednika francoske republike Raymonda Poincaréja, ki si je s svojim požrtvovalnim in rodoljubnim delom zaslužil ime očeta domovine. Po rodu iz Lorene, je zmeškom z največjim ponosom poudarjal nadmoč francoskega duha in njegovo kulturno poslanstvo na svetu. V mladih letih publicist in pisec, je stopil že s 27. letom v parlament. Tam si je pridobil tolikšen ugled, da so ga l. 1913 izvolili za predsednika francoske republike. V trionfu svoje moči, tik pred svetovno vojno je odšel na potovanje v Ru-

sijo in je tam cementiral zvezo Francije z Rusijo, ki je bila usodne važnosti za izid svetovne vojne in za naše ujedinenje in osvobodjenje. V tistem času je bil on hkratu tudi prvi, ki je razumel stališče Srbije in ji obljubil francosko pomoč. Z njegovo smrtjo je naš narod izgubil dragocenega prijatelja, ki je ljubil to državo, ker jo je osebnost še iz mladih dni poznal. Naj bo zato slava velikemu Francozu Raymondu Poincaréju!

Gospodje senatorji!

Louis Barthou je padel zraven našega kralja, v času, ko sta se oba pripravljala, da okrepi zvezo med obema narodoma in da utrdita mir. Pokojni Barthou se je zgodaj začel baviti s politiko in je že z 32. letom prišel v parlament. Od takrat pa vse do smrti je igral velevažno vlogo v življenju Francije i kot resorni minister i kot predsednik vlade. Sluteč svetovno vojno, v kateri je izgubil sina edinca, je posvetil vse svoje prizadevanje obrambi svoje domovine. Zato je njegov kabinet izdal oni znani vojaški zakon iz leta 1913. Že pred vojno je bil pokojni Barthou zagovornik zedinjenja vseh narodov, zlasti pa naše države. To je pozneje dokazal med vojno s svojim znamenitim govorom na Sorbonni. Po svetovni vojni je deloval za mir in pri tem delu tudi padel Slava Barthouju, velikemu prijatelju našega naroda!

Na Oplencu

Poslednja pot... V objemu si očeta. Sprejel Te v hramu se preljubeznivo, pozdravil Te z besedo tolažljivo, od sreče tihe bila sta zavzeta.

Zasnivala ljubezni sta prežeta; a narod plaka neutolažljivo, izgubo svojo zdaj občuti živo in bol in tožba ni mu več odvzeta.

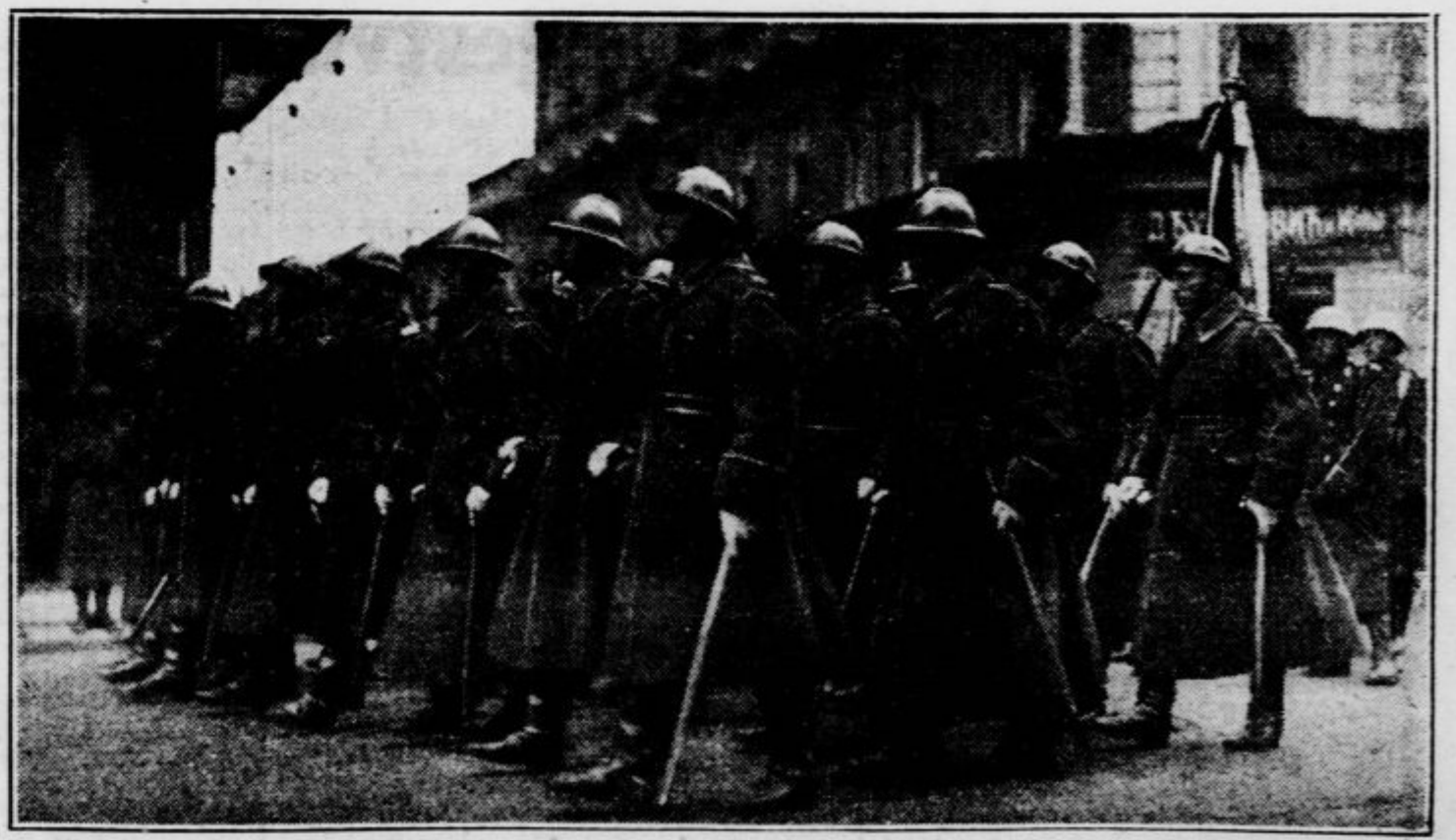
Dišče cvetje krije Ti gomilo, pogrebna pesem mirko bije v zraku, nad grobom lahno dviga se kadilo.

Bolest apočeta v vsakem je koraku, odjeka glas slovesa tožnomilo, premine v bridkem, krčevitem plaku.

Emanuel Kolman.

Sokolsko vodstvo v pogrebnem sprevodu. Na levi sliki načelnik SKJ Ambrožič in načelnik čl. Sokolstva dr. Klinger, za njimi prapori češkoslovaškega, jugoslovanskega in ruskega sokolskega saveza. Na desni sliki voditelji slovanskega Sokolstva dr. Truhlač (podstarosta ČOS), Gangl, dr. Bukovsky (starosta ČOS in Slovanskega sokolskega saveza), grof Zamojški (starosta poljskega Sokolstva) in Draxling (starosta ruskega Sokolstva)

Na zadnji poti so spremljali Velikega kralja tudi bivši francoski vojaki, ki so se pod njegovim poveljstvom borili na solunski fronti. Prapor nosi francoski oficir, ki je v teh bojih oslepel in ga zato spremlja njegova soproga. Na desni sliki vidimo v sprevodu rumunsko konjenico polka, ki nosi ime naše kraljice

Od Marseilla do Oplenca

V torek 9. oktobra se je nad Francijo smejalo nebo. Pred četrti popoldanski uro je plul naš kraljevski »Dubrovnik« zadnji milijon proti Marseillu, da tam izkrci največjega jugoslovenskega sina. Dve državi, ki ju veže že davno prijateljska zvestoba, bi si morali ponovno podati roke in skleniti se močnejšo vez, ki bi Evropi zajamčila mir. Po četrti uri, ko se je eden največjih pomorščakov za evropski mir in svetovni mir, Nj. Vel. kralj Aleksander, izkrcal na marseilleski obali, je zazvijalo nekak strelor. Brezumen človek je planil na kraljevski avto in v zločinskih mirnem ubil nositelja miru in sprave med narodi. Uro pozneje so vse evropske radijske postaje prekinile svoje oddaje in osupnile ves svet s tragično vestjo o usodi velikega vladarja, a na licih milijonov njegovih zvestih sinov so tekale solze, porojene iz iskrene bolesti in žalosti nad težko usodo prvega jugoslovenskega kralja.

Tisotci brzojavk so švigali v Jugoslavijo. Evropa je pričakovala in mislila na Balkan, kjer je bila vedno kovnica borb. Toda iznenadila se je. Svojo ogromno bolest je jugoslovenski narod skrnil sam vase in z dostojanstvom izpolnjeval zadnji, najvišji kraljev ukaz.

Dan po zločinskem strelu so prenesli Junaka nazaj na kraljevski »Dubrovnik«, obloženega v frontno generalno uniformo. Z najdragocenejšim tovorom, ki ga je kdajkoli nosil naš brod, se je »Dubrovnik« vračal daleč proti domači obali. Jugoslavija je mahoma spremenila svojo zunanost in notranost. Na tisoče oltarčkov s kraljevo sliko in večinami ljudicami je bilo postavljenih čez noč. V Jugoslaviji je smeh zamrl. Evropa je strmelala.

V noči na nedeljo 14. oktobra je bilo ledeno mrzlo. Spremljan od francoskega in italijanskega brodom je plul »Dubrovnik« s polno paro proti naši obali. Golob, prezebl, potrti so strmeli omrgorci s svojih čeri in Dalmatinci s svojih obal proti obzorju, kjer se je spajala morská gladina s temno, nemirno nočjo. Bledeli, ki so komaj dosegale obalo, so kazale zadnji kraljevski pot po našem morju. Pred milje in milje oddaljeno ladjo je narod klel in na oster kamen in ni čutil bočine.

V nedeljo zjutraj je radio javil: kraljevski brod »Dubrovnik« je pristal ob svetli jadranski zemlji. Desettisoči so se neslišno zbirali. Le zvon mogočne splitske katedrale je volto zadonel. Pridužili so se mu zvoki zvonov ostalih splitskih cerkva in takoj nato zvonovi nešteti božjih hramov širom naše domovine. Stotisoči ljudi je v Splitu prišlo pred Kraljevi oter. Šele tedaj smo prav spoznali, kakor resnično velik Jugosloven je bil naš Kralj.

Odpejali so mrtvo telo našega vladarja proti stolnemu Zagrebu in Beogradu. Vso dolgo pot je spremljal pogrebni vlak nepretrgan gost špilit našega naroda, ki je klečal ob progi in zaloval s solzami. Skromni Ljanci, ki so v našem Kralju ime, li svojega velikega prijatelja, so poljubovali železniško progo in naslonjeni na njo strmelili za vlakom, ki se je vse bolj oddaljeval. Kakor na božjo pot je prihajal narod iz najoddaljenejših vasi proti progi, prinašal cvetje in prižigal svečke.

Stotisoči ljudi je bilo na zagrebškem kolodvoru. Nihče ni spal. Pred Kraljevim odrom so defilirale množice vdanih. Baklje so strahotno razsvetljevale progo. Zjutraj so ga kmetje vrnili v vlak. Ponedeljsko polno je bilo točno kakor še nikoli.

V Veliki gorici so kmetje v prelepih narodnih nošah plakali in želeli: Tiho naj spi naš Kralj... V Mračinu žalosten otroški jok. Prstki niso več mogli držati zastavice. V plemenitem Turpolju podobna slika. Mrki so bili Turpoljci, kakor nepregledni gozdovi za njimi. Nekdo je dejal: »On je bil naša pravica. V Njem so bile vse naše nade.« V Lekeniku je katoliški duhovnik-blagoslavljal vlak: Pax tecum! Mir daruj Njegovi duši, o Gospod! Vlak je odpejal naprej, a za njim krik. V Sisku 15.000 ljudi. Nagubana usta si volasega pravoslavnega duhovnika so pričela molitev: »Sveti Bog!« Nadaljevala niso; božji sluga se je od žalosti zgrudil nezvesten na beton. Dvorni maršal mu je hotel pomagati in mu spregovoriti nekaj tolažilnih besed, ki pa jih ni spregovoril. Tudi njemu je jok odzvel besedo. Letala so krožila nad vlakom in motila brezkonni mir. Kraljeva duša je bila že davno naš njimi. Na vseh postajah žalosti, Mrki in izbrzdani kmetje — kdo ve, ali so sploh kdaj tako jokali? Kmetje drže v rokah voščence in molijo za mir in pokoj svojega Očeta. Kmetice imajo na glavah črne rute. Najdražji gre mrtve mimo. Katoliški in pravoslavni duhovniki stoje skupaj in blagoslovljajo. Brez besede delajo z roko znak križa, sicer so kakor okameneli. Z ornatom si brižejo solze. Nad vagonom dežuje cvetje. Otroci ga mečejo. V Novi Gradici je jokala tudi častna vojaška straža. Ob sami progi je bil zgrajen

katafalk in ob njem je stal katoliški duhovnik v ornatu. Dvignili je roke, da bi blagoslovil vlak, a ga je zapustila moč. Le hropenje se je slišalo iz njegovih ust: O, Gospod! Ob progi med posameznimi postajami so stali pastirji sredi živine. Prižgane svečice so jim drhtele v rokah. V Slavonskem Brodu je škof Akšamović kleče dočakal vlak. Ves narod je klečal v strahotnem molku, ki so ga trgali krikli tovarniških siren in cerkvenih zvonov.

Noč se je bližala. Vzdolž cele proge proti Beogradu so gorele baklje. Kdo ve, če niso kmetje dali zadnjega denarja, da olepsajo zadnjo pot svojemu Kralju. V Vinkovcih plač 35.000 ev. Ljudje kakor senice. Godba ni mogla zaigrati žalobnega marša. Niti Beethoven ne bi glasbenikom tega zameril.

V Beogradu stotisoči brez besede. Na kolenih ministri in delavci. Stotisoči so

šli mimo Njegovega odra. Kakor je s svojo zadnjo potjo iz Francije do Jugoslavije zvezal dva bratska naroda, tako je s svojo potjo po domovini zvezal bratska jugoslovenska plemena, ki jih nobena moč na svetu ne more več ločiti. 50.000 žalnih brzojavk in 15.000 vencev potrjuje te besede.

V noči od srede na četrtek Beograd ni spal, niti stotisoči njegovih gostov. Na poti od dvora do pravoslavne zbornice cerkve so pričakovali prezebl, neobčutni za bolečine, objokani ljudje. Iz zbornice cerkve gre Kralj na svojo zadnjo pot. Tragedija bo končana. Kdo bi spal! Najmogočnejše romanje je doživel Beograd, ko je spremljal Kralja na Njegovi zadnji poti. S slavo ovcenice, v borbah preresečane zastave na Oplenca so čakale svojega Junaka. Mrtvi junaki v jugoslovenski zemlji so ga dočakali.

Kraljev podpis

Izmed mnogih dopisov, ki smo jih prejeli od mladih in starih, objavljam naslednji epizod izpisa peresa štiri-najstletne ljubljanske gosposke na mesto nedeljskega podlistka:

V vselem razpoloženju smo kramljali doma o važnosti kraljeve poti v Francijo. Besede se me niso kido ve kaj domile. Zdelo se mi je vse neke daleč, le to sem medlo čutila, da se mora dožajati nekaj velikega in važnega, ker v boliki kraljih čujem govoriti samo o tem polovanju. Tu nadomada plane v sobo mlajši brat, vse preplašen in bled:

— Kralja so nam ubili!

V trenutku smo bili kakor v plamenu. Spodaj je neestno trkal na okna vojak.

— Kaj je?

— Ali stanuje tu oni narednik?

— Da, tu v hiši, desno. Kaj je?

— Takoj v vojašnico!

Vsi smo oledeneli. Oče in mati odhitela ven. Strašno, dolga minute. Po ulicah se pomikajo ljudje, nekateri akoraj beže, drugi s svoje v skupinah, šepetajo in skimujejo z glavami.

Proti polnoči se vrnejo starši. Mati je objokana. Nič vprašani, nič odgovorov. Materin obraz pove vse brez besed. Potem je noč in noč in sama dolga noč, a spanje noče na oči. Stotero misli mi roli po glavi, ko pa se zdani, še vedno planiti v srečo žarek upanja, da črna vest morda le ni resnična. Vse zaman. Zjutraj domolone potrdijo listi strahotno resnico. In odleže se mi zdi, kakor da hodim po samih grobnicah. Ne morem delati, ne morem se učiti. Na ulici mi je tesno, doma neznočno. Dan za dnem nova poročila, vse bolj isna, različna, vse bolj kruta v svoji neizpodbitni mrkosti.

Ne bo ga več k nam. Kako smo ga pričakovali v Ljubljani, na Bledu, ob progi, ob cesti! Njegov vadi nasmeš nam je bil kakor pramen toplega sonca. Saj se nisimo niti zavedali, da se giblje med nami naš kralj, ampak smo čutili v njem očeta. In ker je stalno živel tako daleč od nas, smo hoteli imeti od njega kaj malega v spomin.

Da, prav tako sem si mislila pred štirimi leti, ko sem sklenila, da ga poprosim, naj se mi podpiše v album za spomin. Kje sem tedaj le izdaleka kaj slutila, da bom že v tako kratkem času solzinih oči strmel v list, kamor je On kralj meni otroku napisal svoje ime v spomin!

Pred štirimi dobrimi leti mi je desetletni dekletič šinilo v glavo, da bi šla h kralju na Bled in ga prosila, naj se mi podpiše v album za spomin. Doma so se mi smejali, jaz pa sem se lepo molče pomuznila na Bled, si vse ogledala tam okrog Sivobora in zatrdila domačim, da je že vse v redu, le album naj mi kupijo, pa dobim podpis Nj. Vel. kralja. No, ko sem potem s starši prišla nazaj na Bled, je bilo moje podobenosti konec. Šla sem pač res proti Sivoboru, a nisem prišla dalje kakor do straže, ki me je z vso resnostjo zavrnila. Žalostna postavam okrog Sivobora in čakam: Morda se kje pojavi kralj, pa ga pokličem in mu povem, kaj želim. E, desetletnemu otroku je vse tako domače in lahko! Res sem pričakala kralja, a ni bil sam. Z drugimi gosposki je s del v avtomobilu. Njega se nisem bala; pred gosposki, ki so ga spremljali, pa sem občutila silen strah.

Potem nisem mogla spati tisto noč. Mi se mi je tako zdelo, da bi bil kralj, da bi bila rajši umrla, kakor da bi se ji odpovedala. Hodim drugo jutro pred hišo in premišlujem. Ob nesprotni hiši stoji straža. Stalci orožnik je. Srdin. Menda ni čita z obraza, da me nekaj tere. Ogovori me in po nekaj besedah mi razloži, kaj me boli.

— E, pa čuješ maki, moli gosposka Jevtića.

Nisem sicer vedela, kdo in kaj je ta gosposka, toda orožnikov nasvet se mi je zdel tako iskren, da sem se ga takoj oprijela. Dobri Srbin mi je pojasnil, da se imenovani

gosposki minister dvora in da bi me bržkone pripravil Nj. Vel. kralja, ako bi ga znanila prav prosila. Pa sem prosila. Zbrala sem vse svoje znanje srbšice in sem napisala ministru dvora gosposki Jevtiću pismo ter mi prav po domače pojasnila, kako in kaj. To se mi je zdelo tako važno, da lista niti nisem zaupala pošti, ampak sem ga s podporo in pomočjo dobrega Srбина sama izročila gosposki ministru in tudi kar počakala, da ga je prebral. Gosposki minister se mi je nasmehal in me pobožal, hkrati pa mi je tudi takoj obljubil, da bo mojo željo sporočil na najvišje mesto in jo priporočil. Naj se drugi dan ob tej in tej uri oglasim pri njem.

Drugi dan! Da, vse je v redu. Naj kar grem na dvor in povem straži, da me pošlje gosposki minister dvora. Straža me neka časa debelo gleda, končno pa le pride adjutant Nj. Velikostva in me odvode v Sivobor. Bilo mi je kakor v sanjah, kakor v čudoviti pravljici. V čakalnici mi gosposki adjutant sporoči, da moram počakati še par dni.

Nad nami leži strašna življenjska tragedija, ki nam je vzela Kralja, ki nam ni bil samo kralj, ampak vsem človeško blizu in katerega smo obdajali z ljubeznijo, ki jo čutimo v vsej veličini šele v tem trenutku, ko smo ga izgubili, kakor se tudi šele v tem trenutku zavedamo vse one neizmerne požrtvovalne ljubezni, katero je On gojil do nas vseh, do vsakega izmed nas.

Besede so premalo, da bi moge razodeti, kako je v naših dušah, in telo, pretreseno od žalosti, je prešibko, da bi jih moglo izgovoriti. Zastajajo nam v grlu in te tople, bričke val bede, bolesti, solza in ihtenja se dviga v naših prsih.

S ponosom in srečo smo ga spremljali pred nekaj dnevi, ko se je podal na daljno pot preko Jadrana kot predstavitelj naše od njega ustvarjene in v 16-letnem delu od njega samega urejene in konsolidirane države, v Pariz, da jo pripelje v svet kot veliko, enakopravno, neodvisno, vpoštevano in spoštovano, ko je šel po nove silne uspehe, ki pomenijo kronanje njegovega dolgoletnega napornega dela za domovino.

Naš ponos in naša sreča sta se spremeni v žalost in bedo. Ali v kolikor se more v teh trenutkih trpljenja in obupa uveljaviti razum, si moramo reči, da bi ne bilo v pokojniškem smislu, ako bi klonili v svoji prerazumljivi boli, temveč da se moramo tolažiti z mislijo, da je bil in da ostane kralj Aleksander naš, samo naš in da tako, kakor se je vrnilo v domovino njegovo sveto telo, ostane pri nas tudi njegov duh, ostanjejo pri nas sadiji njegovega požrtvovalnega življenjskega dela, ki je bilo vse posvečeno samo domači zemlji, njeni veličini in njeni bodočnosti.

V tem naščloveškem nesebičnem delu, v njegovi neizmerni požrtvovalnosti je ono, kar ga nam je napravilo tako draga. Kar ga nam je napravilo tako draga.

po več dni. Vsako jutro in vsak večer pa je odhajal v spremstvu lovca v plazove, v jerke, pod stene, kjer se pasejo gamsi.

Kot pravemu lovcu mu je bil najljubši zalaz. Pri tem lovu se najmanj moti sveta tišina prirode. Le kadar so ga prišlele družabne dolžnosti, da je imel več gostov lovcev, je priredil lov z gonjaci. Nu, takrat je bil navadno prav dobre volje, smejal se je, če so lovci izgubili cilj in je divjad srečno odnesla pete. Kljub temu pa je privoščil gostom dober plen. Ni mu bilo prav, če je kdo streljal preveč, smislilo se mu je, če je bilo kaj zastreljenega.

Kako se je rad šilil z gosti, dokazuje ta le primer: General, ki ga je kralj zelo cenil, je bil precej ponosen na svoje lovske uspehe. Preden so odšli na lov, je dal kralj privesati visoko v stene domačo kozo. Ko sta prišla kralj in general na mesto, odkoder se je videla kozja, je opozoril kralj generala, da je streljal. Lahko si mislite, kakšno je bilo veselje vladarja, ko je generalu izročil trofej.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

Kralj Aleksander je ljubil nad vse lov na gamse. Morda je to povzročila lepa pokrajina, kjer prebiva ta prekrasna divjad. Gotovo je kralju padlo življenje gamsov. Veliko pa je tudi pripomoglo k cenitvi tega lova, da je lov na gamse precej naporen in da ima ta divjad, kam samujoč kozel, pohajajoč po belih prodirih, ali stoječ v stmi sivi steni nekaj čudno privlačnega za lovce, kar čitamo tudi v našem najlepšem opisu gamsovega lova, v »Zlatu«.

dni, ako na vsak način želim osebno govoriti z Nj. Vel. kraljem, ker je prej prijaviteljen cela vrsta diplomatov in deputatov v avdienco. Če pa se zadovoljim s podpisom, lahko album s podpisom Nj. Vel. doblim v nekaj dneh vrnen po pošti.

Kako bi mogla izraziti svoje veselje Vee se je vrtele pred menoj in malo je manjkalo, da nisem omedlela od razburjenja. Dovolj mi je podpis, dovolj! Samo hitro domov, da povem svojem.

Čez tri ali štiri dni me kličejo na pošto. Stanovali smo na kmetih in včetna postarica ni zaupala plemeniti pošiljki iz uprave dvora. Prevzame, pogledam in lastnim očem ne morem verjeti. Na belem listu kraljeva značilna pisava: Aleksander, in še več! Na istem listu nad kraljevim podpisom še avtogram Nj. Vel. kraljice: Marija.

Bila sem srečna in tako nepopisno vesela, da bi objela vse božji svet. Kmetije so prihajali k nam, ne gledali kakor čudo. Album je romal iz rok v roke in z njim je raelo in se krepilo v razneženih srcih zaupanje in spoštovanje do visokega kraljevega doma. V moje sree pa se je tedaj utisnila slika našega blaznega vladarja s tako toplo globino in s tolikšno iskrenostjo, da ni sile na svetu, ki bi jo mogla kdajkoli zasenčiti. Vedno sem io nosila in io nosim živo s seboj, živo in s tistim vse osvajačim nasmehom, ki je vedno krasil obraz blagopokojnega Viteškega kralja.

V teh štirih letih sem se naučila marsičesa in sem teta marsikaj doimeti, kar mi je bilo otroku še nepoznano. In bolj ko je raslo moje obzornje, bolj sem občudovala nežnost tega plemenitega srca, ki niti neobčutnemu otroku ni odreklo očetovske pozornosti.

Dan za dnem sem zdi izza smrti Viteškega kralja Ureditelja sedela za mizo, da bi napisala tih bore nekaj vrst v njegov spomin. Toda žalost me je vselej tako premagala, da nisem videla niti črke na papirju. Roka je omahnila kakor brez moči. Le zvonovi so jokali in zastave so črno kričale o bolečini. Zdal so zvonovi utihli, srce ne bo utihnilo nikoli.

Zdenka

Kralj Aleksander ni podedoval prestola, nastalega v mnogostoletnem razvoju in obdanega s tradicijami. On sam je prestol šele ustvaril s svojo trdno voljo, s silo svojega značaja in s svojo odločnostjo. Že od nežne mladosti ga je vzgajal njegov blagopokojni oče kralj Peter Veliki Osvoboditelj kot bodočega prvega delavca in prvega vojaka države. S 15 leti je vstopil kot preprost redov v šesti pešadski polk in po šestih letih trde službe je šele postal podporočnik in obenem prestolonaslednik.

Od tedaj dalje so vsa imena in vsi datumi, ki so pomembni v zgodovini našega osvobodjenja in uedinjenja, zvezani z njegovim delom, z njegovim imenom. V balkanski vojni ga najdemo kot armadnega poveljnika, kot zmagovalca pri Kumanovem. Šele 25-leten je prevzel kot regent vladu svoje domovine, ki je od onega dne dalje ostala v njegovih rokah. Že po nekaj tednih njegovega vladanja se je pojavil strahovit požar svetovne vojne. Kot vrhovni poglavar srbske vojske se je udeležil vseh nadčloveških bojev proti velikanski premoči, je po slajnih zmagah, pridobljenih z nešteti vili, v človeški zgodovini do tedaj neznanimi junastvi, delil s svojo vojsko albansko katastrofo.

Delil je z vojsko bedo in prerojenje na Krfu, prestal z njo vse napore solunske fronte in izvojeval z njo slavno odločilno zmago na Kajmakčalanu ter se na njenem čelu vrnil kot zmagovalac v Beograd.

Našel je Srbijo opustošeno in razdejano. Našel je pa tudi izmučene jugoslovenske brate, ki so ravnokar osvobodeni po junastvu od njega poveljevanja srbske vojske, hrepeli po združitvi s Srbijo. Prvega decembra 1918 proklamira On uedinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno edino, nedeljivo državo. V tej mladi neurejeni državi so se pojavile kmalu velike notranje težkote, tem opasnejše, ker je bila še obdana od osvete željnih zunanjih sovražnikov. V teh letih je bila Kraljeva oseba ona, h kateri smo vsi dvigali svoje oči, od katere edino smo pričakovali ureditve in spasa.

On edini je znal sredi političnih strasti in sredi težkih bojev, polnih negativizma, najti pravo pot, ko je 6. januarja 1929 tako kakor poprej na čelu vojske, prevzel samo nase vso odgovornost tudi za politično vodstvo. In tako ga vidimo na daljni poti ustvarjati mejnike, kakor so 3. oktober 1929, ko da naš državi tudi dejansko ime, katero izraža od njega ustvarjeno edinstvo naroda, 6. septembra 1930, jesenska ustava iz leta 1931, s katero pritegne po iz-

vršenem pomirjenju narod spet k sodelovanju na državnih poslih.

V zunanji politiki ga vidimo ustvariti sredi po viharju svetovne vojske še tako razburkanega evropskega morja. Malo antanta, potem Balkanski pakt, doživljamo njegove sijajne uspehe v zblizanju s sosednimi državami, uspehe, katere je znal in mogel doseči le On, ki je že kot poveljnik v bitki pri Kumanovem zapovedal svojim vojakom, naj mislijo vselej na osvobodjenje svojih bratov, da pa naj bodo nasproti premaganemu sovražniku človeški in milostivi.

Le On je znal s svojo mirnostjo in ljubeznivostjo pretvoriti nekdajne sovražnike v prijatelje, da, zaveznike, le On je znal premostiti sovražstvo med bratskima jugoslovenskim in bolgarskim narodom, ustvariti pomirjenje in spravo, katero je kronal z obiskom v Sofiji.

On, ki je iz lastne izkušnje nadčloveških naporov poznal vso grozoto vojne, je bil prvi poklicani delavec za evropski mir. In On je s samo njemu lastno voljo in prednostjo, sposobnostjo in požrtvovalnostjo sprejel nase tudi to nalogo in jo izvedel. V trenutku, ko se je kot predstavitelj spravljenega in združenega Balkana podal v Pariz nadaljevat in poglobiti delo za evropski mir, ga je zadela zavrtna morilčeva krogla.

Vsa veličina Njegovega duha in značaja je izražena v dejstvu, da je razumel iz vladarja, ovcenaga s slavo enega najznamenitejših vojskovodij, postati vladar miru, ki je s svojo krepko, zmagačeno roko visoko dvignil prvo Evropsko zastavo spoznanja in sprave.

Zato pa za njim ne žaluje samo naša domovina, ampak vsa Evropa, ki se globoko zaveda, da je izgubila enega svojih najboljših, največjih, najzaslužnejših sinov in eno svojih največjih nad. On je tisti, ki je preokrenil javno mnenje sveta o Balkanu in o naši državi. On je storil iz male balkanske Srbije veliko, evropsko, moderno, kulturno, pravno državo, vpoštevano in ugledno v vsem svetu kot faktor miru in reda. On je kot prvi genij hitreje prehodil prostor in čas, kakor drugi. On je znal najti pravo pot in pravo odločitev in On je imel prav tedaj, kadar smo ga razumeli, in tudi tedaj, kadar ga nismo razumeli, ker nismo znali slediti njegovemu širokemu pogledu in v svojih malih dnevnih skrbih in prepripih ne pojmili, da je imel v obeh vedno le veliko sveto stvar Jugoslavije. Hotel je le veličino in sigurnost države, srečo državljanov in mir s sosedi.

Zato se zavedamo šele sedaj, ko smo ga zgubili, kaj nam je bil, ne samo nam vsem kot celoti, ampak vsakemu izmed nas, in kako zelo so naša srca z njim zrasla.

Zato se trgajo naša srca v brezmejni žalosti in težkem obupu. Svet je postal revnejši in mrzljši, odkar Njega ni več.

Ali ob Njegovem grobu nam kipijo srca poleg neizmerne žalosti tudi neizmerne ljubezni do Njega in do tega, kar nam je zapustil, ljubezni do domovine, katero nam je ustvaril On, ljubezni do Njegovega naslednika mladega kralja Petra II., ki se je učil od svojega blagopokojnega očeta že v nežnih otroških letih vestnosti in je v Očetu imel najlepši vzgled strogega požrtvovalnega pojmovanja vladarskih dolžnosti. Prepričani smo o njem, da je podedoval vrline in odlike, ki so napravile njegovega blagopokojnega očeta tako velikega.

Ljubezen do pokojnega kralja in do Njegovega naslednika nam narekuje, da hočemo vse svoje dejanje urediti v Njegovem duhu, da hočemo tako, kakor je on postavil vse svoje delo v službo domovine, tudi mi zapostaviti vse drugo in združiti vse svoje moči, da izpolnimo Njegovo sveto sporočilo, katero nam je zapustil z zadnjim vzdihom umirajočega življenja: »Čuvajte mi Jugoslavijo!«

Ko se v neizrecni tugi klanjamo globoko pred Velikim blagim pokojnikom in se zavedamo z neutешno boleščjo, da so belemu orlu, ki nam je prinesel osvobodjenje in uedinjenje, omahnila strta krila, nam je v tolažbo edino zavest, da nam je ostavil sadove svojega dela in da se pojavljajo na obzorju drug, mlad orli. Sprejemamo ga z ono ljubeznijo, ki bo v naših srcih plamtela vedno za Njegovega blagega prednika, in utemo hočemo iskati v tem, da se združimo okoli njegovega prestola in se trudimo vselej ravnati po blagopokojnikovih vzvisenih načelih. V svoji pretreni duši globoko razumemo in delimo bol Nj. Vel. kralja Petra II., Nj. Vel. kraljice in vsega kraljevskega doma, ker trepetajo v isti boli tudi naša neotolajljiva srca.

Kakor nas vsi brez razlike družni ta bol, tako nas bo tudi družil neizbrisni trajen spomin na velikega vladarja, prvega, največjega in najboljšega Jugoslavana! O, naša domovina, ti zemlja naša, odslej, ko boš hranila Njega, nam boš še milejša in svetlejša! Ti, naš presviti, ljubljeni, zlati kralj, pa sprejmi iz naših obupanih src in iz našega ihtenja naše zadnje pozdrave! V duši nam ostane blag smehljaj, ki smo ga videli še v smrti na Tvojem bledem licu, in pri Tebi ostane naša neminljiva hvaležnost! Večna Slava nepozabnemu Viteškemu kralju Aleksandru Ureditelju!

Kralj v zelenem kraljestvu

Naš blagopokojni kralj Aleksander je prestano v vojnah za osvoboditev domovino poznal lov seveda že iz Srbije. Toda ker je vprav njegova domovina bila skoraj neprestano v vojnah za osvoboditev domovine, je bilo tam doli malo divjadi. V poglavitnem pa se kralj zato ni mogel posvečiti lovu, ker ni utegnil. Vso svojo mladost je posvečal izobrazbi in delu za domovino. A da je bil kot vojak dober strellec, je znano. Ko so potihle vojne vihere, ko se je umirilo življenje v Evropi, se je jel naš najvišji lovec zanimati za lov, ki je postal najljubše, najprijetnejše razvedrilo, po težkem delu utrujenega vladarja, hotečega vedeti in videti vse, kar se godi v državi.

Že 2. februarja 1921. so poslali lovci iz Slovenije takratnemu regentu Aleksandru brzojavko: »Lovci iz Slovenije, zbrani na X. redni skupni SLD, pošiljajo obenem z odposlanci Hrvatskega lovskega društva vašemu Visočanstvu najvdanejši lovski pozdrav, izražajoč nado, da pohiti Vaše Visočanstvo kmalu kot lovec med nas

Vodnikova družba žaluje za svojim visokim članom

V soboto zvečer so se zbrali odborniki Vodnikove družbe, da počaste nesmrtni spomin kralja - mučenika, ki ga Vodnikova družba s ponosom šteje med svoje ustanovne člane. Veliki vladar je bil med prvimi, ki so pristopili kot ustanovniki v krog Vodnikove družbe in je za svojo knjižnico redno prejemal njene publikacije.

Žalno sejo je v odsotnosti predsednika nar. posl. g. Pustoslemška otvoril prvi podpredsednik g. dr. Janko Šlebing, upravnik Državne študijske knjižnice. Žalno besedo je govoril g. dr. Mole, ki je katko in jedrnat orisal lik viteškega kralja Ureditelja in njegov pomen za naš narod, za slovenstvo in za miro-ljubno Evropo.

Odborniki so poslušali žalni govor stoje in so obenem s poklonitvijo senci nesmrtnega pokojnika izrazili vdanost mlademu vladarju. — Ker je Vodnikova pratika že dotiskana, bo družba zaenkrat priložila pratiki samo krasno reproduci-rana portreta Nj. Vel. kralja Aleksandra in Petra II., kar bodo člani nedvomno sprejeli z zadovoljstvom.

Otožen četrtek v Škocijanu

Škocijan, 20. oktobra

Težko, oblačno jutro. Mrzel veter brije. Črni četrtek v črno odetem Škocijanu. S hiš valovijo v vetru črne zastave. V izlož-benih oknih so slike kralja Aleksandra ode-te v težko črno, obdane z rožami. S črno pregrnenih oken molé črne zastavice, na oknih gore lučke.

Tiho je na vasi. Polagoma pa vas oživ-lja, prihajajo okoličani, prihajajo iz naj-oddaljenjših hribovskih vasi vedno večje trume, prihajajo z vseh strani. Vsi zvo-novi zapoje. Prenapolnjena cerkev ne mo-re sprejeti vseh, ljudje se zbirajo še zunaj okrog cerkve. Služba božja se prične. Molče stoje moške žene in otroci žalostnih obrazov in še žalostnejši misli. Čuje se lo-šepetajoča iskrena molitev.

Konec maše! Iz cerkve se vije dolg spre-vod. Najprej šolska mladina, moški in ženske. Komandir Možek nosi sliko kralja Aleksandra I. Ureditelja. Resni, žalostni obrazi. Počasi se sprevod pomika skozi Škocijan na sejmišče. Vzvišen prostor je črno odet, krasijo ga venci cvetja. Ogrom-na množica ljudi se razstavi daleč naokrog odkritih glav pričakuje, kaj bo. Komandir g. Možek obesi na vzvišeni prostor kralje-vo sliko, ovito v črno zastavo. Molki! Šol-ski upravitelj g. Janko Malešič prične svoj govor. V zanosih besedah oriše življenjski boj slavnega vladarja, njegovo državniško modrost v notranji in zunanji politiki. Govornikov glas močno doni, neponosno deluje na poslušalce. Ko zaključí »Slava

mu«, množica trikrat gromko odjekne. Pev-ski zbor zapoje žalostinko: »Bago mu, ki se spočije...«. Lovci z Škocijana in oko-lice po turobnem tuljenju lovskega roga oddajo vsak po en strel, nato pa skupno salvo. In slednjič zapoje pevski zbor »Bo-že pravde«. Ljudje se polagoma razgubljajo z mislijo v srcu: »Čuvali bomo Jugoslavi-jole«.

Spet požar v ptujski okolici

Ptuj, 20. oktobra.

V sredo ponoči okrog pol 2. je izbruhnil požar v gospodarskem poslopju posestnika Antona Frangeša v Zgornjih Jabanah. Veliko poslopje je bilo naenkrat v tako sil-nih plamenih, da ni bilo mogoče niti misliti na rešitev. Z zgradbo vred je zgorelo vse gospodarsko orodje, vozovi, poljski pridełki in tudi vse, kar je bilo poleg poslopja.

Skoraj ob istem času pa se je vnela sla-ma, naložena na posestvu Terezije Berani-čeve. Veter je ogenj razširil tudi na poslop-je posestnika Jožefa Horvata in so ognjeni zubli že zajeli streho njegove hiše, ko so gasilci iz Cirkovc priskočili na pomoč ter z velikim naporom ogenj zadušili in ta-ko preprečili veliko požarno nesrečo. Kako je v obeh primerih ogenj nastal, še ni ugo-tovljeno.

Krvav dogodek pri ličkanju

Ptuj, 20. oktobra

Sinoči se je zbrala večja družba pri po-sestniku Antonu Senekoviču na Hajdi pri Ptuj, kjer so ličkali koruzo. Med dru-gimi sta bila tudi 22letni Lamprecht Maks. posestnikov sin, in 19letni posestnikov sin Metličar Peter, oba iz Hajdine. Med nj ma je vladalo že dalje časa hudo sovraštno. Ko so se ob 22. vračali domov, še ni bilo med njima nobenega prepira.

V bližini Metličarjeve hiše pa sta se ne-nadoma sprla, pri čemer je Lamprecht su-nil Metličarja z nožem v levo stran prsnega koša. Metličar se je takoj ves krvav zgru-dil. Imel je še toliko moč, da je poklical domače na pomoč, ki so ga k sreči slišali in odnesli v hišo. Ze nekaj minut nato je izdihnil. Truplo so prenesli v mrtvašnico na Hajdini, kjer se je vršila obdukcija. Ugotovili so, da je umrl zaradi prevelike izgube krvi. Morilec Lamprecht je zbežal in ni za njim še nikakega sledu.

Prijeten vonj po zeleničih smrekah

Perilo, ki tako prijetno po svežem diši, nam prija in ga radi nosimo. Tako lepo čisto bo perilo vselej, če ga boste prali po Schicht-ovi metodi: zvečer ga namočite z Žensko hvalo — zjutraj ga operite s Schicht-ovim terpentinovim milom!

To je vse delo, če perete po

SCHICHT OVI

METODI

DOMAČA IZDELKA

ST. J. 1-34

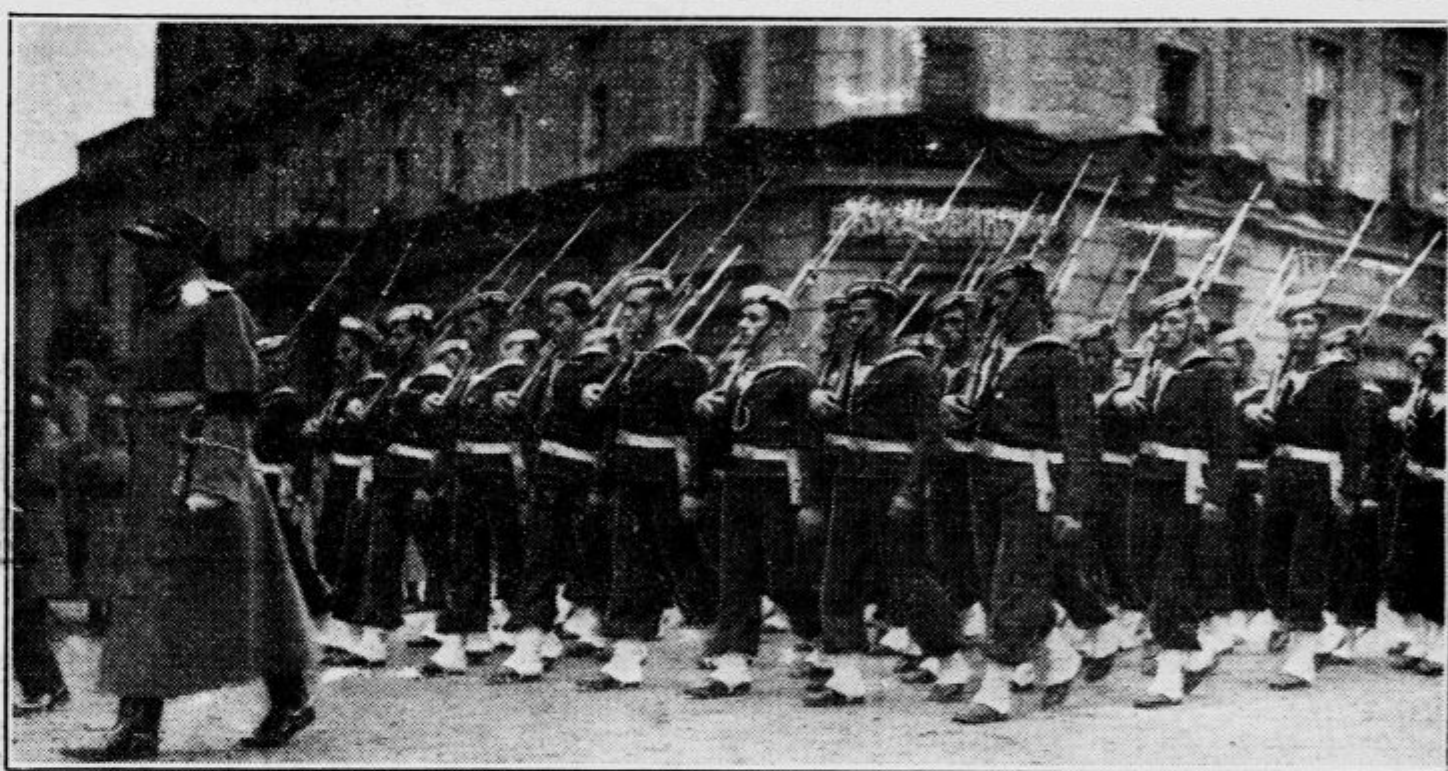
Ali Vam je znana NIVEA

šola za telesno vzgojo?

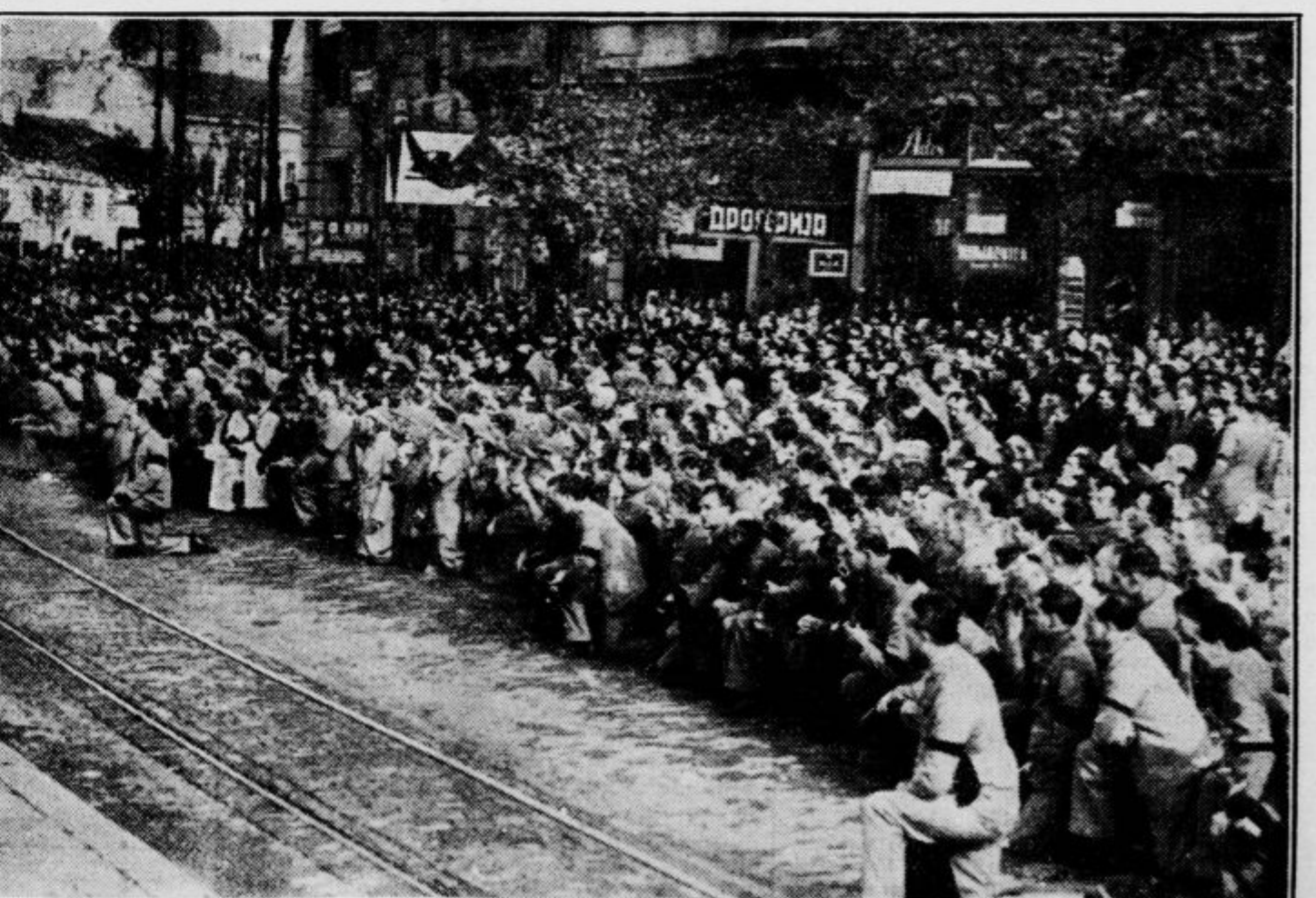
Biti lepa, biti vitka in ravna, korakati veselo in razpoloženo, z lankim korakom, sveže in elastično — to je želja nas vseh. Tu vam pomore Nivea-šola za vzgojo telesa: 12 dobro premišljenih vežb, ki jih lahko vsakdo izvede. Te poživljajo telo, ustvarjajo veselje do življenja in radosten telesni občutek. Ta prospekt lahko dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah ali pri tvrdki: Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor, Gregorčičeva ulica št. 24.

Lepa in vitka **NIVEA** šola za telesno vzgojo

S pogreba viteškega kralja. Zgoraj: naša (na levi) in angleška mornarica (na desni) v zalnem sprevodu. Spodaj na levi: veliki tovorni avtomobili so vozili več tisoč vencev; na desni: jugoslovenska in prijateljskih držav letala, ki so sodelovala pri pogrebu

Kleče na tleh so se množice na beograjskih ulicah s solzami poslavljale od Velikega kralja na njegovi zadnji poti

Da boste lepi in imeli sveže ustnice : : :
uporabljajte vsak dnevni čas naše novo črtilo za ustnice

ROUGE PASTEL A LA BIOCARMINE

To divno prirodno barvo je odkrila tvornica Bourjois in jo izključno samo ona proizvaja.

Naj že jeste ali pijete ali poljubljate, barva ustnic ostane nespremenjena.

BOURJOIS PARFUMEUR
PARIS

Depot : BELA VARY, ZAGREB, Smičklasova ul. 23

Domace vesti

* V današnji številki prinašamo nad 30 slik s pogreba našega Velikega kralja. Za slike, ki jih prinašamo na 14. in 16. strani, nam je iz prijaznosti odstopila svoje klišee beografska »Politika«.

* Dr. Carl Hagemann o smrti našega kralja, Prof. O. Šest je te dni prejel pismo znamenitega nemškega režiserja in dramskega teoretika dr. Carla Hagemanna, ki se je nedavno ves navdušen vrazil iz Jugoslavije. On pravi v tem pismu med drugim: Tudi mene je najgloblje pretresla vest o grozotnem in brezumnem umoru vašega, tudi nam Nemcem zaradi svoje premočrnosti in razboritosti tako simpatičnega kralja, ki je bil res vreden vsega čaščenja. Saj sem se še pravkar vračal

NAJVEČJO IZBIHO POVRNIKOV IN
OBLEK ZA GOSPODE IN OTROKE ima
J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

tz njegove dežele, čije lepota me je prav tako navdušila, kakor me je gostoljubnost, ki sem je bil deležen povsod v Jugoslaviji, navdala s hvaležnostjo. Upam in iskreno želim, da ne bi nastopile nobene neugodne vnanje ali notranje posledice in da bi mlada kraljeva Jugoslavija nadaljevala svoj razvoj v notranje čvrsto, veliko vzhodno državo, razvoj, ki mu je pokojni vladar v svojih dajnovinskih političnih modrosti začel pot. — Vsekakor zanimiv glas, ki prihaja sprotaj iz vrst nemških intelektualcev in prituži, da je imel blagopokojni kralj tudi v teh krogih svoje vnete častilce.

* Lepa gesta zagrebške občine v spomin pokojnega kralja. V četrtek na dan kraljevega pogreba je socialni odsek zagrebške mestne občine priredil obed in večerjo 3000 siromakom. Siromaki so bili za obed pogosteni celo s pečenkami. Ta pogostitev je bila prirejena v duhu velike dobrotljivosti, ki jo je pokojni vladar vedno izkazoval revežem, in v počastitev njegovega spomina.

Pri megli, mrazu, vetru, proti nečistočam in staranju kože je najpopolnejše sredstvo

KAMILČNA KREMA „KAMILA“

Dobi se povsod po Din 10. — za škatljo.
Glavna zaloga v Ljubljani »Venus« pred pošto.

* Važna kulturna akcija kostajniških dijakov. V Strigovem v Bosni, 15 km daleč od Kostajnice, bo skupina dijakov iz Kostajnice prekopala večje zemljišče, da bi našla ostanke starorimske naselbine Strigova. Bili so v ugotovitvi: pokojnega dona Frana Bulića na področju današnje Strigove. Don Bulić je že leta 1921 uvedel akcijo za raziskavanje, ki pa zaradi njegove bolezni takrat ni bila izvedena in tudi pozneje zaradi finančnih zaprek ni uspela. Kostajniški dijaki bodo ostali na terenu 8 dni.

* Sreska kmetijska in šolske vrtnarske razstava v Murski Soboti bo v dnevi 22., 23. in 24. oktobra v Sokolskem domu. Otvoritev bo jutri. Šolski otroci naj si jo ogledajo v tork. Vstopnine ni!

Lepe moderne spomenike ima razstavljene in jih nizki cení odprodaja

Kunovar Franjo
kamnoseško kiparsko podjetje, Ljubljana, pokopališče Sv. Križ. Telefon št. 27-87.

* Vprašanje zgradbe botaniškega zavoda v Zagrebu je postalo aktualno po kongresu Zveze slovenskih lekarnarjev. Kongresisti so se namreč zelo zanimali za letos ustanovljeni oddelek botaniškega vrta, ki je po svojem studiju zdravilnih rastlin. Ta oddelek ima svoje področje v jugovzhodnem delu proti železniški progi. Botanični vrt je bil ustanovljen leta 1890. in razvil se je tako, da predstavlja sedaj ne samo pomembno znanstveno, temveč tudi estetično zanimivost mesta. V obeh pogledih bi ustanova pridobila če bi bil čimprej na vrtu zgrajen tudi botanični zavod.

* Inozemski gosti na Jadranu. V zadnjih dneh je dospelo v Dubrovnik 350 poljskih turistov, ki bodo ostali tam do 26. t. m. Tudi iz švice je prispela večja skupina turistov, novi švicarski gosti pa so na potu. Švicarji bodo prispeli preko Trsta, obiskali bodo najprej Split, potem pa bodo v dnevi ostali v Dubrovniku. Največ zanimanja za jadranska letovišča pa so letos kazali Čehoslovaki. Bili so v vseh kopališčih in dasi niso znani točni podatki, se vendar lahko računa, da je obisk čehoslovanskih gostov za 20 odstotkov večji od lanskega. Med vsemi inozemskimi gosti so bili čehoslovaki letos na prvem mestu.

* Volitve skupščinarjev v železniški bolniški fond. Dne 28. t. m. od 8. do 14. ure se bodo vršile pri vseh službenih ednicah volitve skupščinarjev in njihovih mestnikov v železniški bolniški fond. Vsi upokojenci, ki so člani železniškega bol-

Pravkar so prišle v promet razglednice z našimi pravi narodnimi nošami. Serija obsega 12 razglednic in stane 10 Din. Posamezni komadi po 1.50 Din. Dobe se po trgovinah ali pa v tiskarni J. Blasnik na Ljubljani. 8288

Vsi znaki kažejo, da bo letos huda zima.

Zato opozarjamo vse trgovce in konzumente

Radenske,

da svojo potrebo za čas zime krijejo že pred nastopom mraza zato, ker je odpeljavanje vode pozimi združeno s prevelikim rizikom. Če voda na poti zmrzne, je uničena cela pošiljka s steklenicami vred. Ko se zalagata za zimo, ne prezrite izpolnitve svoje zaloge z Radensko, ki je potrebna za Vaše zdravje in pijačo tudi pozimi.

njegovo škodo. Prepriči so se potem nadaljevali tako, da so bili trije proti nemu. Pavel se ni dal prepričati, da je razdelitev zemljišč pravična. In ko je grozil s tožbo, so bratje padli po njem ter ga tako pretepli, da so ga komaj še živlega prinisli v bolnišnico. Konec spora je sedaj ta, da so trije bratje v ječi, četrti pa na smrtni postelji.

Za lepoto in zdravje udoben steznik in individualne nadrečke od I. Salaj, Aleksandrova cesta št. 2/L.

* Za kratek čas. Vsakdo je zadovoljen, če se po dnevnem delu lahko za nekaj ur razvedri. Za tako razvedrilo skrbi založba »Priatelj«, ki izda vsako leto poleg revije še enajst knjig. Deseti številki »Priatelj« je bil priložen prvi del znamenitega romana Hermana Sudermanna »Maša brva«. Zgodba drži čitatelja do konca v živni napetosti, zato se ta knjiga sama priporoča. Deseta številka revije »Priatelj« na ima tole vsebino: Nadaljevanje Ingoldevega romana »Mlada let«, Borisa Rihteršiča »Ženo si mi vzeli«, Ivana Vuka »Zgodba z letovišča«, A. P. Čehova »Albume«, Arkadija Averčenkina »Vzorna žena«, Edgarja Allana Poeja »Ovalna podoba«, potem črtice: »Lepota in resnica«, »Hise ljubavi v Nigeriji«, »Nova Gvineja«, »Najnevarnejši lov na svetu«, »Skrivnost vodnih vrtnicev«, »Umetnost in lepota jahanja«, »Luminacija pod morjem«, »Nevidni človek se nam obeta«, »Pojdimo v prirodo«, »Gledališki pregled«, »Literarni drobiž«, »Iz tehničnega sveta« in razne anekdote. Mesečna naročnina za 12 številki »Priatelja« in 11 knjig je 12 dinarjev. Naroča se pri upravi v Ljubljani, Dalmatinska ul. 10.

5 črk tvori naziv prvovrstne žitne kaše
ADRIA

VSE JO KUPUJE IN RADO IMA!

* Blaznikov »Velika pratika« za leto 1935 je izšla letos že devetdeseti. Za ta jubilej je prav lepo in primerno opremljena. Znano je, da hočejo imeti Slovenci samo to pratiko, ne samo pri nas doma, temveč tudi v inozemstvu, v Ameriki, Avstriji, Nemčiji, Italiji itd. Ta edina prava in res domaća pratika se naroča pri tiskarni I. Blasnik nasled v Ljubljani.

Motnje v železnicah in črvenju, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefov« grenčice.

KLOBUKE

za jesen, v najnovejših barvah, raznih modnih oblikah, vsakovrstne kakovosti (kvallite) ter sportne čepice v lepi izbiri nudi po zmernih cenah trgovina klobukov

Mirko Bogataj

Ljubljana, Stari trg 14.

Solidna postrežba! Sprejemajo se popravila!

* Obledela obleke barva v različnih barvah in plisirata JON. REICH.
* Ponožno uživanje Radenske je za Vaše zdravje nujno potrebno.

Iz Ljubljane

u— Konzulat Francije in francoska kolonija v Ljubljani sporočata občinstvu, da se bo vršilo žalno cerkevno opravilo v g. predsednikom Polcarjem in g. ministrom Loism Barthoujem v tork. 23. t. m. ob 10. dopoldne v stolnici sv. Nikolaja.

u— V dopolnilo našega poročila o prisojenem sprejemu predsednika francoske republike g. Lebruna na železniški postaji v Ljubljani naj še dodamo, da je najvišjemu predstavniku zavezniškega naroda izročila šopek cvetja tudi učenka IV. razreda Mladike, Dolores Schellova. Njene globoke občutene besede »Poul l'amour du peuple français« so vidno ganile g. Lebruna.

u— Narodni muzej je danes zaradi preureditve zbirke zaprt. Za brezplačni poset bo spet odprt od prihodnje nedelje dalje.

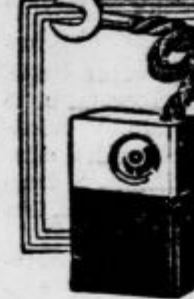
u— V Ljubljanskem klubu bo v tork. 23. t. m. predaval g. univ. profesor Ozvald o temi: Cilji in pota ljudske izobrazbe.

u— Spremembe pri kazenskem oddelku okrožnega sodišča. Funkcije kazenskega sodnika-poeidnca je prevzel s. o. s. g. Rajko Lederhas, doslej dodeljen civilnemu oddelku. Sodiščnik-poeidnec s. o. s. g. Fran Gorčan je dodeljen kazenskem senatu. Član kazenskega senata s. o. s. g. Adolf Hudnik je pridelen civilnemu senatu. S. o. s. g. Fran Orožen je določen za namestnika predsednika kazenskega oddelka g. Ivana Kralja.

u— Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva na Viču priredi danes ob 2. popoldne predavanje na prostem o sajenju in presajanju sadnega drevja. Zberemo se ob pol 2. pri gasilnem domu na

lnes - lnes - lnes

edino sredstvo proti izpadanju las se dobi spet v Ljubljani, Novi trg 1/L. Cena 30 Din.

Ogljene krtačice dobavljajo najhitreje za vse vrste električnih strojev in aparatov domača trdka

Ivan Paspas i sinovi
Zagreb I.
poštni predal št. 60

Viču. Prireditve bo izredno poučna in koristna, ker bo strokovnjak praktično pokazal pravilno sajenje drevja, zato ne zamudite ugodne prilike, da si izpopolnite svoje znanje.

u— Za uboge slepce je darovala neimenovana 100 Din v razpisnih spominu na blagopokojnega kralja Aleksandra I.

u— Mestno poglavarstvo opozarja na razglas komande dravske divizijske oblasti o nabavi konj za 16. artiljerijski polk v Ljubljani. Več je razvidno iz razglaš, ki je nabit na deski mestnega poglavarstva in na mestni deski v Sp. Šiški.

u— Gospodinj! Ako Vas zanima, kako se lepo in brez truda opere čipke in čipkaste zavese, se udeležite predavanja, ki ga priredi Celjska mlarna d. z. o. z. v sredo 24. t. m. ob 4. popoldne pri Zvezi gospodinj, Breg št. 8.

u— Šentjakobčani otvorijo svojo letošnjo sezono v soboto 27. t. m. ob 20.15 z Jurčič-Govekarjevo ljudsko igro s petjem »Rokovnjače«. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odr. možki ter otroški zbor. V nedeljo 28. t. m. ob 20.15 se igra ponovi. Občinstvo opozarjamo na predstavi!

STROKOVNO POSTREŽBO IN NASVET, NAJVEČJO ZALOGO IN SOLIDNE CENE V DAMSKIH PLAŠČIH DOBITE LE V KONFEKCIJI

PAULIN, LJUBLJANA KONGRESNI 5.

u— Obupan zaljubljenec. Pleskar France iz Ljubljane je bil že cele mesece nesrečno zaljubljen v brhko Ivanka, ki mu pa ni vračala ljubezni. Melečoval je »Krog nje in jo prosil za sestanke, na katere pa ni pristala. Predsinočnim je zaljubljenec v obupu zagrabil za brivec in si skoro prerezal grlo. K sreči so njegovo obupno dejanje takoj opazili njegovi znanci, ki so pozvali reševalni avto, da ga je odpeljal v bolnišnico.

u— Krop ga je polil. Včeraj zjutraj so pripeljali v bolnišnico 7-letnega posestnikovega sina Franca Skvarca od Sv. Jošta v horjulski občini. Dečko je doma skakal okrog hiše in stopil tudi do kotla, v katerem se je kuhalo za prašice. Kotel pa je prevrel in je vrela pljusnila v dečka, ki se je zaradi opeklin sesedel na mestu. Njegovo stanje je zelo resno.

u— Po dolgem času prijet vlomilec. Ljubljanska policija je izročila sodišču že dolgo zasledovanega vlomilca, v Zagrebu rojenega Jožeta Kastelca, po poklika samskega delavca, nestalnega bivališča. Lani septembra se je klatil po Dolenjskem. Vlomil je pri belem dnevu v hišo posestnika Jožeta Bajsa v Cirknu pri Krškem, ko so bili domači pri poljskih delih. Odnesele je 6 Din, nekaj srebra in obleko v skupni vrednosti 1500 Din. Zmikanje se je znal prav dobro skrivati pred oblastmi, a so ga vendarle naposled iztaknili v nekem lokalnem v Florjanski ulici. Vlomilca bodo te dni odpeljali v Novo mesto, kjer ga bodo sodili.

u— Jenkova plesna šola v Kazini prične z rednim poslovanjem v tork. 23. t. m. ob 20. spopolnjevni tečaj za vse lanskeletne obiskovalce in nove interese. V četrtek zopet »začetniški tečaj«. Posebne plesne ure in informacije dnevno od 11.—13. in 15.—19.

Iz Maribora

u— Čehoslovaska delegacija. V petek popoldne je prispela v Maribor na povratku v domovino čehoslovaska delegacija, ki se je udeležila pogrebnih svečanosti v Beogradu. Delegacija so spremljali kot častno spremstvo do Maribora konjeniški general Vuković, kapetan Pavlovič ter tajnika v našem zunanjem ministru Naumović in Avakumović. Čehoslovaska delegacija in njeno spremstvo so sprejeli na glavnem kolodvoru pri brzovalcu, ki je imel eno uro zamude, mestni poveljnik general Hadžić, sreski načelnik dr. Seneković, šef policije Radošević in drugi. Ker je imel brzovalac v Mariboru skoro uro postanka, so si visoki gosti v spremstvu naših odličnikov ogledali mesto, nato pa nadaljevali pot v domovino.

u— Narodna odbrana vabi vse svoje člane na svojo prireditev v narodnem gledališču 23. t. m. ob 8. zvečer.

u— Koroški klub, Jadranska Straža, Sokol, Jugoslovansko-čehoslovaska lila in ipavčeva pevaka župa vabilo svoje člane na prireditev Narodne odbrane, ki bo v tork. ob 20. v Narodnem gledališču.

u— V tork. ko poteče 14 dni od tragične smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I., bo v frančiškanski cerkvi žalna masa. Žalostinke bo pel »Poštni rogi, igrala bo poštarška godba.

u— Prijatelji tople Meškove besede vabimo k predstavi njegove simbolične drame »Matije«.

u— Otvoritev razstave akademikega slikarja Antona Trstenjaka bo danes v prostorih palače irandine dravske banovine v Tyršev ulici. Razstava bo odprta do 29. t. m.

u— Zgledno podjetje. Splošna stavbna družba na Teznu se je v četrtek udeležila korporativno žalne mase za blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom. Prisostvovali so vsi uslužbenci tovarne od vajenca do mojstra in celokupno uradništvo z obema ravnateljskima gg. Babičem in Radosavljevičem na čelu. Delavstvo dobi za ta dan izplačano celodnevno meso in se je podjetje na ta način s plemenito gesto oddolžilo spominu nesmrtnega vladarja.

u— Slovensko trgovsko društvo priredi na splošno željo letos drugi tečaj za moderno aranžiranje izložbenih oken, ki se prične v četrtek 26. t. m. v prostorih Trgovske akademije ob 20. Pout se bo vršil 36, oziroma 44 ur in bo končal v začetku meseca decembra. Prijave sprejema tajnik g. Ambrožič v društveni pisarni Jurčičeva ulica 8, najkasneje do torka, 23. t. m.

u— Dar PTL. Namesto venca na grob blagopokojnega g. Viharja Leopolda, nadučitelja v p. v Slovenski Bistrici, je šef

„Aromatis“?

Že samo ime »AROMATIS« znači dobro aromo kave »AROMATIS« brez kofeina, izbornega okusa in vonja. Zahtevajte jo od vsakega trgovca. Ako »AROMATIS« še ne dobite v vašem kraju, vam pošljemo za poskušnjo po pošti poštne prosto poštni paket 1 kg za Din 25.—. Sprejemamo zastopnike.

COMMERCE d. d., LJUBLJANA 157-J

zdravnik namestnik OUZD g. dr. Sekula Jože daroval 100 Din za azilni sklad PTL.

u— Plemenit dar. Gospa Pirohova je darovala bolnišnici kompletno napravo za električne kopeli. Za ta veličastni dar se ji uprava bolnice iskreno zahvaljuje v želji, da bi našla darovalka mnogo posnemačev.

u— Požar na severni meji. Predsinočnim okrog 20. je nastal požar v gospodarskem poslopu posestnika Šerbinka pri Sv. Križu nad Mariborom. Ker so bili domači odsotni, je požar uničil vso domačijo in je škoda prav občutna. Posestnik je bil le delno krit z zavarovalnico. Kako je požar nastal, ni ugotovljeno, domnevajo pa, da je bila na delu zloščinska roka.

u— Dimnik se nagiba. Neka dunajska trdnja je te dni končala gradnjo tovarniškega dimnika pri Hutterjevi tovarni. Dimnik je eden najvišjih v našem mestu in menda tudi v državi. Zadnje dni se je pričel nevarno nagibati in nagnil se je skoraj za cel meter proti severovzhodu. Najbrž so popustili fundamenti, Dunajska trdnja je v velikih skrbih spriči očitne nevarnosti, da se dimnik podr. Zda bodo poskušali dimnik na drugi strani podkpati, vendar ni verjetno, da se jim bo posrečilo na ta način ga zravati. Najbrž ga bodo morali podreti. Če pa bo ostal pokonci, takole posušeno nagiben, bo kajpak Maribor imel le malo manjšo senzacijo kakor Pisa s svojim cerkvenim stolpom.

Iz Celja

u— Smrt dveh znanih celjank. V petek ob 16.30 je umrla v Celju, Pred grofijo 6, v starosti 73 let trgovka in vdova po inženjerju ga. Frančiška Pollandtova, roj. Papov. Pogreb pokojnice, ki je bila blaga žena in zgledna mati, bo danes ob 15. izpred mrtvašnice na mestnem pokopališču. Včeraj ponoči ob pol 1. je umrla v Celju, Kralja Petra cesta 31, v starosti 59 let posestnica in vdova po tovarnarju ga. Ela Woschnagova, roj. Negrijeva, mati ga. Rakuscheva in uradnika H. E. Woschnagga ter sestra zdravnika g. dr. Negrijeva v Celju. Pogreb bo jutri ob 15.30 iz hiše žalosti na mestno pokopališče. Blagima pokojnicama bodi ohranjen trajen spomin, svoicem naše iskreno sožalje!

u— Iz občinskega urada za Celje-okolico. Poveljstvo celjskega vojaškega okrožja sporoča: Pri letošnjem vpoklicu rekrutov dijakov v kadroško službo je bilo ugotovljeno, da so bili med temi vpoklicani tudi takšni, ki niso dokončali svojih študij odnosno šol. Zaradi tega so imeli ti vpoklicanci nepravilne in so nastali nepotrebni prepisi. Da se v bodoče to prepreči, se pozivajo vsi rekruti-dijaki, rojeni od 1. 1908. do 1914., ki še do danes niso prinesli dokazov o rednem šolanju, da to storijo takoj, najkasneje pa do 10. novembra. Zaradi točne evdence bivališč vseh rezervnih oficirjev, ki so bivali v občini Celju okoli in so se izselili, a spremembe bivališča niso po predpisih javili pristojnemu poveljstvu, se pozivajo vsi pristadeti, da to spremembo takoj javijo, ker se bo proti vsem, ki tega niso storili, postopalo najstrožje po zakonu. Obenem se pozivajo vsi še neprijavljeni rezervni oficirji, upokojeni oficirji (naše in tujih držav) ter nesprejeti oficirji, ki bivajo v občini Celju okoli, da se prijavijo takoj, najkasneje pa do 26. t. m. v občinskem uradu na Bregu. S seboj morajo prinesiti legitimacijo. Tudi vsi prijavljeni rezervni oficirji, ki bivajo v občini Celju-okolici, se pozivajo, da se najkasneje do 26. t. m. javijo v občinskem uradu na Bregu zaradi izpolnitve potrebnih podatkov. S seboj naj prinesejo oficirsko legitimacijo.

u— Obrtna razstava, ki bo prihodnje leto v prostorih mestne narodne šole v Celju, bo prva po 12 letih. Za razstavo se že sedaj zanima mnogo razstavljalcev in nekateri obrtniki so že začeli izdelovati izdelke za to razstavo. Posamezni odskodi so pridno na delu in pripravljajo vse potrebno, da bo razstava čim lepše urejena in čim uspešnejša. Od nekaterih oblastev, društev in denarnih zavodov so že prispelo prve podpore za razstavo odnosno zagotovila glede prispevkov.

u— Društvo kmetijskih fantov in deklet na Zg. Hudinji bo imelo danes ob 15. pri tovi. J. Podpečanu na Zg. Hudinji komemoracijo za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I.

u— Sokolska telovadba vseh oddelkov, ki je bila v znak globoke žalosti prekinjena, se bo pričela jutri v mestni telovadnici v Celju in v Sokolskem domu v Gamberju.

u— Napad z motiko in nesreča v gozdu. Te dni je neki možki s motiko napadel 57letnega posestnika Ivana Slandra v bližini njegovega doma v Grajski vasi in ga hudo poškodoval po levi roki. V petek je pri podjaranju drevov v gozdu padel teček hloh na 66letnega Miho Strazaka, delavca v tovarni kopit v Loki pri Zidanem mostu, in mu zlomil levo nogo. Slander in Strasek se zdravita v celjski bolnišnici.

u— Pričela se je sezona plesov in plesnih vaj. Za iste si preskrbite za plesne toalete Crepe de chine po 34 Din v Trgovskem domu Stermeckl, Celje. Zahtevajte vzorce in cenik!

u— Obnovite srečke drž. razredne loterije takoj v podružnici »Jutra« v Celju.

u— Kino Union Danes zaprti Jutra (»Pekel na zemlji«) in zvočni tednik.

So-li pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima očito vse, ki bolehalo na astmi, katarju pljučnih vrvčkov, zastarelem kašlju, zasluženosti, dolgotrajni hripavosti in hripi, a dozdaj še niso našli zdravila. Vsi taki bolniki dobijo pri nas

POPOLNOMA BREZPLAČNO KNJIGO S SLIKAMI

Izpod peresa gosp. dr. med. Gutmanna, bivšega šefa zdravnika, v zavodu za finzenkuro, o temi: »Ali se dajo pljučne bolezni ozdraviti?« Da damo vsakemu bolniku priliko, da si razjasni svojo bolezen, smo se odločili, da pošljemo to knjigo vsakomur brezplačno in franco zaradi splošnega blaga. — Treba pisati samo dopisnico frankirano z Din 175 s točnim naslovom na naslov: — Treba pisati samo dopisnico PUHLMANN & Co. Berlina 614 Müggelstrasse Nr. 25-26

Odobreno od min. soc. pol. sanitetni oddelek S. br. 2416 od 12. XII. 1933

Iz Kamnika

ka— Sportni klub Kamnik je imel žalno sejo v petek zvečer. Predsednik g. Ferdo Štanič je v lepih besedah proslavil blagopokojnega kralja Aleksandra, njegove državniške vrline in ljubezen do naroda. Kot pobornik vsake ideje, ki služi v dobrobit narodu in državi, je kralj Aleksander z vso pozornostjo spremljal tudi napredek našega športa in ga ob vsaki priliki velikodušno podpiral. SK Kamnik je odposlal sožalno brzojavko, navzoči pa so z molkom počastili spomin blagopokojnega vladarja in izrazili vdanoost novemu kralju Petru II.

Iz Trbovelj

— Vpisovanje v esperantski tečaj se bo vršilo danes 21. t. m. od 8. do 12. ter od 14. do 16. namesto preteklo nedeljo, kakor je bilo javljeno.

Iz Ptuja

— Slovesna sokolska komemoracija bo danes ob 10. za deco, ob 11. pa za žlane in ostalo občinstvo v dvorani Sokola v Mladiki. Za članstvo udeležba obvezna.

— Odbor za splošno in strokovno izobrazbo za trgovski in obrtniški naraščaj privedi letos za svoj naraščaj brezplačni stroje-pisni tečaj. Vsi zainteresirani naj pridejo v torek 22. t. m. na sestanek ob 18. v prostore združenja trgovcev v Ptuj.

— Društvo Sola in dom ima svoj redni občni zbor danes ob 9. dopoldne v ptujski realni gimnaziji. Vsi člani, zlasti pa stariši so siljudno vabljeni.

Žalne seje

Društvo tiskarjev in združenje grafičnih podjetij za dravsko banovino je imelo v svojih društvenih prostorih žalno sejo za blagopokojnim kraljem Nj. Vel. Aleksandrom I. Udeležili so se: V. Vel. Aleksander I. Udeležili so se:

Društvo kmetijskih strokovnjakov za dravsko banovino v Ljubljani je imelo v sredo žalno sejo za nepozabnim našim kraljem Aleksandrom I. ter je odposlalo dvornemu maršalatu daljšo žalno deželjo in obenem vdanoostno izjavo novemu kralju Petru II.

Društvo absolventov državnih trgovskih šol za dravsko banovino v Ljubljani, s pododbori Celje, Maribor in Novo mesto je imelo 17. t. m. v Trgovskem domu žalno sejo, kjer je počastilo blagopokojnega kralja z govorom predsednika Bebra in podpredsednika Ziberte maršalatu dvora v Beogradu pa poslalo žalno brzojavko.

Slov. pevsko društvo »Slovane« na Brodu je imelo dne 15. t. m. žalno sejo ob udeležbi vsega članstva. Vršila se je v gostilniški dvorani g. Zadnikarja pred lepo, z zelenjem ovenčano in v črno ovito sliko Velikega pokojnika. Sejo je otvoril društveni predsednik g. Zadnikar. Vse prisotne orisal življenje, delo in borbo blagopokojnega kralja. Člani so s tugo v srcih sledili izjavam g. predsednika in ob koncu govora počastili kraljev spomin z vzklikom »Slava«.

MOJSTRANA. Globoko nas je prešinila vest, da našega dobrega vladarja ni več med živimi. Še sedaj ne moremo verjeti, da Njega, ki je tako ljubil naše triglavske planine — Njega, ki nas je počel vsako leto — ne bo več k nam. Dne 13. t. m. se je vršila v sokolski dvorani žalna seja v počastitev spomina blagopokojnega Viteškega kralja. Po uvodnih besedah br. starešine se je vršila žalna seja društvene uprave, takoj nato pa je bilo predavanje o našem blagopokojnem kralju — Velikem Sokolu. Iselastoko se je vse članstvo udeležilo na dan pogreba žalnih cerkvenih svečanosti, kakor tudi žalne komemoracije pred cerkvo in v sokolski dvorani. Po vseh oknih svojih stanovanj pa so Sokoli prižgali nješto sveč. Sokolski župi in Savezu sta bili odposlani sožalni brzojavki. Čuvati hočemo Jugoslavijo, Slava Viteškemu kralju Aleksandru I. Udeležili so se: Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.

Loče pri Slovenskih Konjicah. Brdki tu-gi ob izgubi ljubljene vladarja so dale tudi Loče najpogostejši izraz. Občinski odbor je imel 13. t. m. žalno sejo v občinski pisarni, na kateri so občinski pooblaščenki spomin blagopokojnega kralja, potem pa po-ložili prisego njegovemu nasledniku. Žalna služba božja je bila 18. t. m. in udeležili so se je šolarji z učitelstvom, vse družve, ob-čine pa je bilo toliko, da je bila cerkev napolna. Nobeno oko ni ostalo suho, ko so šolarji zapeli pretresljivo »Gozdič je že zelen«. Po žalni službi božji je prire-dil Sokol v žalni zborovanje. Spomin pokojnega vladarja o slavili predstavniki Sokolstva in obeh gasilskih čet. Sokolska mladina pa je zapela žalostno in državno himno. Po žalnem zborovanju, na katerem so vse družve zaobljubila v duhu zad-njih besed pokojnega vladarja, je bila po-lana žalna brzojavka maršalatu dvora, ka-tero so podpisali Sokol, občinski odbor, krajevni sokolski odbor, gasilski čet. Loče in Zbelovo, posojilnica v Ločah, eterska družina. Občinska organizacija JNS in Dru-vo, vrkvi kvete asfince kot in ož. ainh. Što kmečkih fantov in deklet. Žalne zeta-že v vse po vsej vasi, daleč na okrog pa je vidna tudi žalna zastava z gradu »Pogledac, liska vas. Gasilska četa je imela 14. t. m. žalno zborovanje, na katerem je taj-nik prebral spomenico, ki slavi spomin blagopokojnega kralja Aleksandra, zaobl-jubila člane v duhu njegove oporoke in in izraza vdanoost novemu vladarju. Po iz-razu vdanoost so člani čete položili gasilskih predpisov so člani čete položili prisego Nj. Vel. kralju Petru II. marša-latu dvora pa so poslali žalno brzojavko. Na dan pogreba vitezkega kralja se je četa udeležila sv. maše-zadušnice in žalne zborovanja na lgu. Doma je imela četa tui svojo žalno svečanost, na kateri je govoril sokolski upravitelj g. France Grašič. — Društvo kmečkih fantov in deklet je imelo svojo žalno sejo 16. t. m. v šoli O mučeniški smrti in zgodovinskem poslan-stvu Nj. Vel. kralja Aleksandra I. je go-voril sokolski upravitelj g. Grašič. Pismeno sožalje je bilo poslano Zvezdi društve kmečkih fantov in deklet.

Jubilej gospe Trobejeve

V Gornjem gradu praznuje danes svoj 70. rojstni dan gostilničarka gospa Marija Trobejeva, ki je daleč na okrog znana in čislana zaradi svoje dobrotljivosti, velike ljubezni do prirode in vrheta udeleževanja

nja v Družbi sv. Cirila in Metoda in v drugih narodnih organizacijah. Slavljenka je vdova že 33 let, od treh otrok pa ji je ostal samo najmlajši sin Tšek, ki je profesor na gimnaziji v Murski Soboti in tudi po-sebno dobro znan med prijatelji planin. Iz Trobejeve hiše v Gornjem gradu ne gre brez pomoči noben siromak, dobrotljiva gospa pa podpira darjiljivo tudi šolsko mladino in razne dobrodelne ustanove. Člana CMD je že 25 let. Narodna čitalnica v Gornjem gradu jo šteje med svoje naj-starejše članice in tudi Sokol ji je za nje-no veliko naklonjenost hvaležen. Vrlji in dobri gospe Trobejevi želimo še mnogo let v zdravju in sreči.

Življenjski jubilej uglednega rudarja

Trbovlje, 20. oktobra.

Kdo bi si mislil, da tako hitro teče čas. Še zmerom se z mladostno vneto udeležu-je trboveljskega družabnega in društvene-ga življenja, pa si bo v sredo naložil na rama že sedmi križ. G. Leopold Ušenič-nik, rudniški paznik v pokoj, praznuje 24. t. m. 60. letnico rojstva.

Iz Boštajna ob Savi doma, je pred 45 leti prišel v Trbovlje kot simpatičen, pod-jeten fant in stopil pri rudniku v službo. Dobrih 36 let je delal v Polaju, tako da se je na njegovo življenje navezal lep kos zgodovine tega starega revirja. V tem času je doživel mnogokaj, kar sreča rudar na poti svojega življenja. Bil je priča šte-vilnih jamaških nesreč in je imel nekajkrat opravka s treskavcem, ali kakor so po sta-rem rekli temu nevarnemu jamaškemu plinu: Stickluft.

Pri vsej naporni službi pa je zmerom utegnil se sodelovati pri raznih kulturnih, nacionalnih in strokovnih organizacijah. Bil je vnet pevec in je bil dolgo let član zbora pri trboveljskem »Zvoncu«. V orga-nizaciji rudniških nameščencev je bil od-bornik in je bil kot zastopnik nameščen-cev tudi dalj časa član občinskega odbora. Ko je l. 1926. stopil v pokoj, je ustanovil Društvo rudniških upokojevcv, kateremu je ves čas agilen in iniciativen predsednik. Kot skoz in skoz naroden človek je tudi od vsega početka naročnik »Jutra«.

Pred 36 leti se je poročil s hčerko Rezi iz znane Hribarjeve rodbine z Zlatega po-lja pri Lukovici, ki mu je potem kot ver-na soproga sledila skozi vse briske in prijazne dneve življenja in mu dala štiri otroke. Pred nekaj leti se je naš jubilar, ki je od mladih nog navdušen ljubitelj na-rave in planin, v hribih v trboveljski oko-ljici ponorečil, toda njegova čvrsta narava mu je zmagovito pomagala tudi preko te hude nesreče.

G. Leopold Ušeničniku želimo ob nje-govi 60letnici še mnogo zdravih, vrdnih, veselih let!

Črna množica na Homcu

Homec, 20. oktobra.

Idilični griček homski pri Kamniku še ni imel takega obiska, kar pomnijo najstarej-ši ljudje. Dolg spoved se je tiho pomikal nanj v četrtek ob dveh popoldne izpred homške šole skozi vas. Raz vsako hišo je plapolala žalna zastava, vsa okna so bila v lučkah, grčka pa so zvonovi turbo no oznanjali po širni ravnini. Na čelu spredva so nosili velikansko jugoslovensko zasto-vo, vso ovito v črne koprne. Za zastavo je korakala četa gasilcev v čeladah, za temi so nosili na mrtvaških nosilnicah veliko podobo blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. vso v cvetju in zelenju. Nato je sledila polnoštevilo zbrana šolska mla-dina iz obeh šol tukajšnje občine: iz Jarš in iz Homca. Za mladino so se razvrstili ljudje v mnogobrojni številu. Spoved se je ustavil pred Društvenim domom. Žal! Vsi ljudje niso imeli tu prostora. Do vnožja jih je bilo vse črno.

Odbornik g. Vavpotič je otvoril žalno svečanost in dal besedo znanemu domlju-bo jugoslovenskemu, g. superiorju Poharju iz Grobelj. G. superior je očrtal množicam lik našega ljubljenekega blagopokojnega kralja tako jasno, da smo ga videli kakor živega pred seboj v vsem njegovem delo-vanju in snovanju. Ljudje so s solzami v očeh izpričali, da razumejo udarec, ki je zadal Jugoslavijo. Pretrpeli, z iskrenimi čustvi v srcih smo obljubili neomajno zve-stobo kralju Petru II.

Odlikovala se je tudi šolska mladina s svojim učitelstvom. Zvonko je odmevala pesem »Prisega«, v srce je ganila legenda »Kristus in kralj Aleksander«, a tudi skup-na recitacija obeh šol »Oporoka«. Po lepem petju so zagrnili goste črne kolone vsa pot, ki se vijejo po zeleni ravnini.

Za pranje mora biti voda vedno mehka!

Zato vodo poprej omečaj z dodatkom Henka! Samo z mehko vodo izrabiš popolnoma pralno sredstvo in dosežeš močno penjenje. Henko je obenem znano sredstvo za namakanje perila.

Henko za pranje in čiščenje

Rudarjev pozdrav Mrtvemu kralju

Tone Sajovic je rudar v Trbovljah. Rudar in pesnik. Na ših tu kople, v prosti uri čita in piše. Že nekaj pes-mi je napisal, iz srca izlil. Naslednjo smo prejeli dva dni po marsejski tragediji:

Nisem sam, ki v tihi sobici pesnitev pišem.
Duh Njegov je z mano, ki mi narekuje.
Nisem sam, ki v duhu grob Njegov obiščem,
Domovino našo, kjer še zdaj kraljuje.

Pišem, pišem... nikdar ne napišem
speva, ki bi bil Njegovi Slavi sličen.
v vsej Njegovi Viteški Postavi izobilčen.
Kajti skromen državljani-poet sem, ki to pišem.

V moji glavi je le trohica možganov;
mogoče le za pest otroško, če bi jih iz-meril.
Toda v srcu mojem in v telesu mojega
val krvi je — ne bi je po kapljicah od-meril.

Vso bi dal... vsako do poslednjega atoma
zanj, ki svojo zlahtno je za nas pretil.
Toda, kaj pomaga volja? On odel je z
Doma,
padel pod brezvestno roko, preminil.

V naših dušah ni umrl. Živil
Naših kril ni strl sovrag strasti.
Zakrili bomo kakor mladi sokoli,
ki branijo pred tuji rodno gnezdo,
krikli bomo v neizrekljivi boli
pod presvetlo Karagjorgja zvezdo.

Nisem sam, ki v tihi sobici to pišem.
Z mano vzhod je težak, težko dišem.
Mlad sem in oddahnil bi se rad
na prostem zraku, toda — davi me glad.

Zagrizel bi se... ne v kruh, marveč v
meso,
v kosti, da bi zaskripale, da bi zapelo
na vse strani, kot zdavnaj polje Kosovo,
in vse bi z mano zadrževalo.

Toda — ne morem... ne smem se nasiliti.
Ni še prišel tisti čas za nas, za vse,
ki močno želimo se z duše oddahnni
v vzhodu ozračja težkega trpečih gorje.

A prišel bo čas in takrat vzdigne se naše
vse.
Kajti — mi nismo sami. Oporoka Nje-gova
je z nami,
Duh Njegov in Upanje naše,
Prevzvišeni Sin, kralj Peter drugi, ki nas predrami.

In tedaj... Moj Bog! Saj nisem sam, ki
to pišem.
Ženo imam, ona otroka in nič ne pomisli
na nju.

Od tu le izhoda iščem —
pa čeprav se zgodi, da nikdar ne pridem
od tu
in da padem, nakar obležim, zakričim:
Slava Tebi kralj junaški! Svetla mi je Tvoj
spomin!

Toda — saj nisem sam. Če padem in krik-nem
bodo z mano vsi čuvarji Jugoslavije,
nad nami pa bo plul Orjaški Duh —
On, ki padel je za Zmago Jugoslavije,
Svoj poslednji: »Slava! Slava!« Njemu
kriknem.

Tone Sajovic.

Učiteljski dom v Ljubljani

Ljubljana, 20. oktobra.

Dolgoletni sen slovenskega učitelstva, ki si je želelo imeti v Ljubljani svoj dom, se bliža svoji realizaciji s sklepom, ki ga je napravil občni zbor zadruge Učiteljski dom, da se kupi od Konsumnega društva za Slo-venijo njegovo poslopje v Zibertovi ulici v Spodnji Šiški za 950.000 Din. Kupna po-godba sicer še ni sklenjena, vendar je do-seženo med obema interesentoma popolno soglasje. Poslopje sestaja iz dveh delov, iz bivše šulterajneke šole in skladišča. Ker so vsi prostori še dobro ohranjeni, se bodo da-li s pridom predelati v stanovanjske svrhe. Z otvoritvijo Učiteljskega doma v Ljubljani bo predvsem ustreženo onemu učitelstvu, ki službuje na državi pa ima otroke za so-lanje. V konvikt bo predvidoma sprejeti 70 dijakov in dijakin, otvorjen pa bo že septembra prihodnjega leta. Med tem časom bodo Učiteljski dom temeljito uredili. Oskrba v domu bo čim cenejša, pri vsem tem pa se bo gledalo tudi na vzgojno stran oskrbovancev, ker bo vodstvo v preizkuš-nih pedagoških rokah

Čuvajmo Jugoslavijo!

Kmetje iz Šumadije, borci v osvobodilnih vojnah, nosijo svojega kmečkega kralja na Oplencu k več-nemu počitku

Sport

Jeseniški sportniki žalujejo

Gorenjski zimsko-sportni podsavez je imel v torek zvečer v Kazini na Jesenicah žalno sejo za pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Udeležili so se: V. Vel. Aleksander I. Udeležili so se: V. Vel. Aleksander I. Udeležili so se:

Tudi SK Bratstvo na Jesenicah je imel v sredo zvečer v Kazini žalno zborovanje. So-glasno je bilo sklenjeno, da se pošlje povod-dom tragične smrti velikega vladarja ministru za telesno vzgojo naroda dr. An-djelinoviču sožalna brzojavka in da se kra-ljevoga pogreba v Beogradu udeleži kot za-stopnik SK Bratstva odbornik kluba g. Janko Pučko.

Glavna skupščina GZSP se bo vršila z do-voljenjem sreskega načelstva v nedeljo 21. t. m. ob 15. v hotelu Paar z že objavljenim dnevnim redom. Z ozirom na izredno važen dnevi red se pričakuje polnoštevilna ude-ležba.

Službene objave LNP

(Predsedstvo)

V kolikor bo do nedelje 28. oktobra t. l. ukinjena prepoved JNS glede igranja jav-nih tekem, se v naslednjem objavlja spored za ta termin:

V Ljubljani Mars, Reka, Slovan, Koro-tan, Slavija; Grafika, Jadran; Sloga, Mla-dika; Svoboda; v Mariboru Rapid; Ilirija; v Celju Celje; Železnica, Olimp; Atleti-ki; v Čakovcu ČSK; Maribor; na Jesenicah Enakost; Gorenjec; v Škofji Loki Sora; Svoboda; v Kranju Korotan; Bratstvo; v Ptuj Drava; Mura; v Trbovljah Dobrna; Amater.

Suspendira se Veličko Andjič, Celje, do-ker ne poravnava vseh obveznosti napram prejšnjemu klubu (Atletiki).

Verificira se s pravico nastopa 27. okta-bra t. l. za Atletike Filip Lokošek.

Sistira se sklep seje p. o. z dne 26. sep-tembra »Jutro«, 30. septembra t. l.), po katerem se je vzela na znanje izjava igral-cev Josipa Totha, Riharda Dohra, Karola Poljiča, Ladislava Dolgoša, Ludvika Hari-ja, da ostanje nadalje verificirani člani Panonije s tem, da jih mora Panonija pred-ložiti v ponovno verifikacijo, ker so med-tem že nastopili za drug klub.

Naroča se klubom, da nabavijo za svoja moštva žalne flore s katerimi bodo do na-dalnjeja nastopala moštva v vseh javnih tek-mah. — Dr. Kosti, predsednik.

SK Ilirija. (Smuška sekcija.). Kondicijski trening in smuška gimnastika začne v ponedeljek 22. t. m. v sportni telovadnici na dralskišču (nasproti pivovarne Union). Razpored je naslednji: ob 18.15 moški, ob 19.15 dame. Pripeljite tudi znanca in prijatelje. Bodite točni. — (Hazenška sekcija.). Danes ob 10.45 obvezno trening za vse članice na starem igrišču. Takoj po treningu zelo važen sestanek. Vodstvo sekcije apeli-ra na vse, da se treninga, kakor tudi se-stanka točno in sigurno udeležijo. Vse, ki niso še oddale klubove opreme, naj uredijo to sigurno danes. — (Lahkotletška sek-cija.). Narodni miting, ki bi se moral vršiti danes je zaradi narodnega žalovanja po Nj. Vel. Viteškem kralju Aleksandru I. Uedi-nitlju preložen na nedeljo 28. t. m. Sek-cijsko vodstvo poziva vse atlete, da pri-dejo zaradi tega mitinga prihodnji teden sigurno vsi na trening, ki se vrši v torek in četrtek ob 16.30 na starem igrišču. — Sekcijsko vodstvo opozarja vse člane sekcije, kakor tudi ostalo klubovo član-stvo, da je izšla Ulagova »Knjiga o sportu«, katero naj si po možnosti naroči vsak. Knjiga je po svoji vsebini vsebinsko potrebna vsakemu sportniku. Sekcijsko vodstvo bo naročilo večje število izvodov, ki bodo na

Repertoar

Drama.

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 22.: Zaprtro.
Torek, 23.: Zaprtro.
Sreda, 24.: Hlapci. Premiera. Sreda.
Četrtek, 25.: Migo, dekle z Montparnasa.
Četrtek.

Petek, 26.: Orišč. C.
Sobota, 27.: Gagalinca. A.

Opera.

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 22.: Svečani žalni koncert v počastitev spomina Viteškega kralja Aleksandra I. Udeležili so se:

Torek, 23.: Zaprtro.

Sreda, 24.: Hovanščina. C.

Četrtek, 25.: Hoffmannove pripovedke. Pre-miera. Izven.

Petek, 26. ob 15.: Rigoletto. Dijaška pred-eta. Izven.

Sobota, 27.: Hoffmannove pripovedke. Izven.

★

Narodno gledališče v Ljubljani prične po uradnem nalogu z rednimi abonma pred-stavam izpet v sredo, dne 24. t. m.

Premiera Cankarjevih »Hlapcev« bo v sredo 24. t. m. v režiji C. Debeveca. To je drama postojanske Jermana, obdanega od hlapčevih kolegov, ki zatajujejo svoje pre-pričanje iz egoizma in strahu pred oblastjo, ki zahteva, da so ji vsi podložni. Tu fiba Cankar neiskrenost in laž, ki zmaga meta nad resničnostjo in značajnostjo učite-lja Jermana. Premiera te narodne drame velikega genija Cankarja bo v sredo 24. t. m. za red Sreda. Vstopnice, kupljene za dne 9 t. m. odpovedano premiero »Hla-pec«, ki bi se imela vršiti za red B, se za-menjajo za predstavo v sredo, ali se na žo-liko vrne denar.

Svečani žalni koncert v opernem gleda-lišču. V ponedeljek 22. t. m. zvečer ob 20. bo v operi simfonični koncert pod vodstvom ravnatelja g. Mirka Poliča. Kot uvod sve-čanega žalnega koncerta v spomin blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Ude-nitelja bo govor bana draveke banovine g. dr. Draga Marušića. Za tem izjavi operni orkester naslednji spored: Beethoven: Tretja simfonija v Es-durju — Eroika, dalje dva prizora iz Wagnerjeve opere »Parsifal« in sicer Veliki finale: Svečana daritev in Car Velikega petka. Sledita dve izvorni slovenski koncertni točki in sicer: Leskovi-čev samospev s spremljevanjem orkestra na Gradnikove besede iz cikla De profun-dis in Bravničarjev Hymnus Slavicus, sve-čani koral za orkester in zbor. Pri koncer-tu sodelujejo vsi solisti in operni zbor po-leg našega opernega orkestra, ki je glavni izvajalec svečane žalne koncerta. Vstop-nice so v predprodaji od danes naprej pri dnevnih blaginji v operi.

Opera ponovi v torek 23. t. m. Mursor-skega »Hovanščino«, opero, ki ima za snov boje med prijatelji Petra Velikega in staro-verci. To delo iz zgodovine ruskega ljud-stva je doseglo pri nas izredno lep uspeh in odobravanje kritike. Predstava je za red C.

Migo, dekle z Montparnasa je naslov Marcel Achardove trodelneke, ki jo ponovi drama v sredo 24. t. m. Ljubzen je prizma, skozi katero gledalo vsi junaki te igre na življenje in ki usmerja vse njihovo delanje in nehanje. Izro je režiral prof. O. Šest, scenični okvir ji je dal inž. arh. E. Fran.

Gospodarstvo

Premogovna produkcija v avgustu

Povečanje prodaje za 9.4 % nasproti lanskemu avgustu in za 12.5 % nasproti predlanskemu avgustu

Avgust pomeni vsako leto v premogovni produkciji preokret, kajti v tem mesecu se prične prodaja premoga sezonsko zopet dvigati. Tudi letos opazimo v tem mesecu precejšnje povečanje prodaje. Tudi produkcija se je dvignila nasproti juliju, vendar pa je bila prodaja premoga toliko večja, da so morali slovenski premogovniki v tem mesecu še zaloge oddati preko 8600 ton premoga.

V avgustu je znašala skupna produkcija premoga v slovenskih premogovnikih 90.910 ton nasproti 84.207 v juliju, 87.782 v juniju, 82.898 v maju in 81.974 tonam v aprilu. Nasproti juliju se je torej produkcija povečala za 6703 tone, to povečanje pa, kakor rečeno, ni bilo zadostno, ker je prodaja v znatno večji meri narasla. V primeru z lanskim avgustom, ko je znašala produkcija 92.375 ton, smo torej za malenkost zaostali.

Za presojo položaja naših premogovnikov pa je mogoče važnejša višina oddaje premoga. Premogovniki so v avgustu prodali 92 tisoč 399 ton premoga nasproti 78.992 tonam v juliju, 80.282 tonam v juniju, 74.798 tonam v maju in 66.448 tonam v aprilu. Nasproti juliju se je torej prodaja dvignila za 13.407 ton. V primeru z lanskim avgustom, ko je znašala skupna prodaja le 84.470 ton, opazimo povečanje za 7.929 ton ali za 9.4% (nasproti predlanskemu avgustu znaša povečanje prodaje celo 10.263 ton ali 12.5%). Ker so premogovniki v avgustu še sami porabili 4295 ton in so za deputate oddali 1698 ton ter zaloge oddali 1143 ton, so se zaloge od začetka do konca meseca skrčile za 8625 ton in so dosegle ob koncu meseca navadno nizko stanje, kakršnega že vrsto let nismo zabeležili, namreč 69.020 ton (lani se znašale zaloge ob koncu avgusta 153.482 ton, predlanskim pa 146.108 ton). Kakor vidimo, so torej zaloge premoga pri premogovnikih padle pod polovico laniških in predlaniških zalog ob istem času.

Oddaja premoga železnicam, ki se je prejšnje mesece gibala v višini okoli 31.000 ton, je v avgustu narasla na 38.674 ton (lani v avgustu je znašala 32.753 ton); od tega so

oddali premogovniki železnicam v območju ljubljanske direkcije 18.855 ton (lani 15 tisoč 320). Oddaja premoga industriji se je prav tako dvignila na 42.119 ton (lani v avgustu 40.027 ton); od tega je znašala prodaja industriji v dravski banovini 24.267 ton (lani 24.556). Oddaja brodarstvu je znašala 1737 ton (88), za hišno porabo je bilo pridanih 4351 ton (4521), raznim strankam 4923 ton (5009), izvoz pa je znašal 575 ton (1280).

Za prvih osem mesecev letošnjega leta nam nudi statistika glede produkcije in prodaje v primeru z ustreznimi podatki za zadnji dve leti naslednjo sliko (v tonah):

	prodaja	produkcija
jan.-avg. 1932	695.211	817.590
" 1933	634.969	726.374
" 1934	702.926	761.609

Kakor nam kaže gornja primerjava, je bila letos v prvih osemih mesecih prodaja premoga za 67.957 ton ali za 10.7% večja nego lani v istem času in celo za 7715 ton ali za 1.1% večja nego v istem razdobju pred dvema letoma. Produkcija premoga pa se je zaradi stalne oddaje premoga zaloge povečala nasproti lanskemu letu le za 35.235 ton ali za 5%, nasproti l. 1932, ko so naši premogovniki v znatni meri kopali premog na zaloge, pa je letošnja produkcija še zaostajala za 55.981 ton ali 6.8%.

Zaposleno delavstvo

Povprečno število zaposlenega delavstva je znašalo v avgustu 5688 delavcev in je torej za malenkost nazadovalo v primeru z junijem, ko je bilo zaposlenih 5717 delavcev (v poročilu za mesec julij je bila v Jutru 22. septembra št. številka pogrešno navedena v višini 5154 delavcev, kar s tem popravljamo). Število izvršenih shiftov se je nasproti juliju nekoliko povečalo in je znašalo v avgustu 124.190 shiftov (v lanskem avgustu 117.088). Medzni zaslužek rudarjev se je zaradi tega prav tako dvignil in je znašal v avgustu 5.300.000 Din, nasproti 5.154.000 Din v juliju in 5.347.000 Din v lanskem avgustu.

Uspesobljenostni dokaz za gostilničarsko stroko

Na cenovi pooblastitve v § 62. in 78. zakona o obratih ter v sporazumu z ministrom za notranje posle in ministrom za socialno politiko, je trgovinski minister predpisal uredbo o usposobljenostnem dokazu za izvrševanje gostilniških obratov. Ta uredba predpisuje med drugim naslednje:

Za izvrševanje gostilniških obratov v hotelih, restavracijah, prenočiščih, gostilnah, kavarnah in penzionih je potreben dokaz posebne strokovne usposobljenosti, za izvrševanje gostilniških obratov v bifejih, narodnih kuhinjah in krčmah pa dokaz posebne usposobljenosti po določbah te uredbe.

Ako se bifeji, narodne kuhinje in krčme vodijo v majhnem obsegu, se ne zahteva posebna usposobljenost. Kot obratni majhnega obsega pa se smatrajo: bifeji, v katerih ni gosti stoli in kjer se streže enostojno, narodne kuhinje in krčme, ki imajo samo eno gostilniško sobo in kjer lastnik obrata sam ali s člani svoje družine brez pomožnega osebja vrši posle pri neposredni potrebi gostov. Oseba, ki v istem času vrši več vrst gostilniških obratov, mora za vsako vrsto teh obratov dokazati usposobljenost po tej uredbi. Oseba, ki ne more sama dokazati usposobljenosti, lahko vrši gostilniški obrat samo s poslovojem, ki nudi dokaz usposobljenosti v amelu te uredbe. Ako gostilniški obrat vrši javna trgovska ali komanditna družba, tedaj je dovolj, da usposobljenost dokazuje samo eden javnih družbinikov, ki je v amelu družbene pogodbe uradno zasvojen in vodi družbo ter vodi obrat. Če usposobljenost ne dokazuje niti eden družbinikov, tedaj se lahko obrat vrši samo s poslovojem. Vdova lahko po smrti moža nadalje vodi gostilniški obrat brez dokaza usposobljenosti in ni dolžna postaviti poslovoja, kolikor izpolnjuje pogoje § 61. odst. 1 in 2 obrtnega zakona. Mladoladni otroci, ki imajo pravico nasledstva, smejo nadaljevati obrat samo s poslovojem, ki ima dokaz usposobljenosti. Praktično delo (učna doba in zaposlitev) pomožnega osebja v gostilniških obratih se dokazuje z overjenim o učni dobi in s knjižico o zaposlitvi, odnosno s spričevalom o času in o vrsti zaposlitve v gostilniškem obratu.

Hoteli

Pri hotelskih obratih služi kot dokaz posebne sposobnosti izričevalo o dovršenih štirih razredih srednje ali meščanske šole in o štiriletni zaposlitvi v upravi hotela ali penziona (kot tehnični uradnik, knjigovodja, blagajnik, izdajatelj sob itd.). Prav tako služi kot dokaz posebne sposobnosti tudi samostojno voštvo prenočišča ali penziona v času najmanj treh let. Samostojno vodstvo restavratskega ali kavarniškega obrata se priznava samo pod pogojem, da prosilec dokazuje, da je tak obrat vršil najmanj dve leti in da je bil zaposlen najmanj leto dni v upravi kakega hotela. Samostojno vršenje gostilniških obratov pa se priznava samo tedaj, ako je prosilec ta obrat vršil najmanj tri leta in če je uspešno končal dva razreda srednje ali meščanske šole in je bil zaposlen najmanj leto dni v upravi kakega hotela.

Restavracije

Za vršenje restavratskega obrata služi kot dokaz posebne sposobnosti: a) izričevalo o dovršenih štirih razredih srednje ali meščanske šole in najmanj triletna zaposlitev kot pomočnik v upravi restavracije, kot knjigovodja, dopisnik, blagajnik in slično; b) zaposlitev pri neposredni potrebi gostov v restavraciji skozi najmanj štiri leta z dokazom o uspešnem dovršenju dveh razredov srednje šole; c) zaposlitev v restavraciji ali penzionu kot šef kuhinje skozi tri leta in zaposlitev kot pomočnik v upravi restavracije ali penziona skozi dve leti. Kot popoln dokaz sposobnosti služi tudi dokaz o samostojnem vršenju hotelskega ali kavarniškega obrata. Samostojno vršenje gostilniškega obrata se priznava samo pod pogojem, da je prosilec vršil ta obrat najmanj štiri leta in ima dva razreda srednje šole. Prav tako se smatra kot popoln dokaz sposobnosti samostojno vrše-

nje restavratskega obrata in najmanj triletna zaposlitev kot pomočnik v upravi penziona ali kavarne pri izpolnitvi ostalih pogojev točke a).

Prenočišča

Za samostojno vršenje obrti prenočišča služi kot dokaz posebne sposobnosti najmanj triletna zaposlitev v upravi prenočišča kot pomočnik (tehnični uradnik, knjigovodja, dopisnik, blagajnik in slično) ter izričevalo o najmanj dveh razredih srednje šole. Kot popoln dokaz sposobnosti služi tudi dokaz o samostojnem vršenju obrti hotela ali penziona. Samostojno vršenje restavratske ali kavarniške obrti se priznava pod pogojem, če prosilec dokazuje najmanj enoletno zaposlitev kot pomočnik v upravi hotela, prenočišča ali penziona. Prav tako služi kot dokaz sposobnosti samostojno vršenje restavratske obrti skozi najmanj tri leta.

Gostilne

Za samostojno vršenje gostilniške obrti služi kot dokaz posebne sposobnosti zaposlitev v restavraciji, kavarni, penzionu ali v gostilni pri potrebi gostov skozi najmanj štiri leta poleg dokaza o dovršenih štirih razredih osnovne šole. Kot popoln dokaz služi tudi dokaz o samostojnem vršenju obrti hotela, restavracije, prenočišča, kavarne ali penziona. Kot dokaz sposobnosti se smatra tudi dokaz, da je prosilec samostojno vršil najmanj tri leta obrt bifeja ali krčme.

Kavarne

Za samostojno vršenje gostilniške obrti služi kot dokaz posebne sposobnosti: a) spričevalo o dovršenih štirih razredih srednje šole in najmanj enoletna zaposlitev v upravi kavarne; b) zaposlitev pri potrebi gostov skozi štiri leta z dokazom o uspešnem dovršenju dveh razredih srednje šole; c) zaposlitev v restavraciji, penzionu ali kavarni kot šef kuhinje ali kvalificirani slaščičar skozi štiri leta. Kot popoln dokaz služi tudi dokaz o samostojnem vršenju hotelske, restavratske ali penzionarske obrti. Samostojno vršenje gostilniške obrti se priznava samo, če je prosilec najmanj tri leta vršil gostilniško obrt. Prav tako se smatra kot dokaz samostojno vršenje kavarniške obrti najmanj triletna zaposlitev kot pomočnik v upravi restavracije ali penziona pri izpolnitvi ostalih pogojev pod točko a).

Bifeji in krčme

Za samostojno vršenje obrti bifeja ali krčme služi kot dokaz najmanj štiriletno praktično delo v bifeju, krčmi, gostilni, kavarni ali restavraciji. Za samostojno vršenje obrti narodne kuhinje pa služi kot dokaz sposobnosti najmanj štiriletno zaposlenje v narodni kuhinji, bifeju, krčmi, gostilni, penzionu, kavarni ali restavraciji ali štiriletno zaposlenje kot kuhar v teh obratih. Kot dokaz posebne sposobnosti služi tudi dokaz najmanj o triletnem samostojnem vršenju bifeja, narodne kuhinje ali krčme v obsegu, za katerega ni potreben dokaz sposobnosti.

Stanje Narodne banke

V najnovjšem izkazu Narodne banke od 15. t. m. opazimo nekatere spremembe v sestavi podlage Narodne banke, ki je del svojih deviznih rezerv spremenila v zlato. Zlati zaklad se je povečal za 9.8 na 1830.3 milijona Din, dočim so se devizne rezerve skrčile za 19.7 na 111.8 milijona Din. Devize, ki se ne vstjejo v podlago, pa so se povečale za 4.8 na 64.4 milijona Din. Zaloge kovane denarja v niklju in srebru je le nebištveno narasla za 1.1 na 200.8 milijona dinarjev.

Menična in lombardna posojila so narasla za 11.2 na 1835.9 milijona Din, in sicer menična za 9.3 na 1395.5, lombardna pa za 1.9 na 240.4 milijona Din.

Otok bankovcev se je v drugi četrtini oktobra zmanjšal za 13.7 na 422.7 milijona Din in je sedaj za 95 milijonov manjši nego lani ob istem času, za 570 milijonov manjši nego predlanskim in za 990 milijonov manjši nego pred tremi leti. Obvezno-

sti na pokaz pa so se istočasno povečale za 44.3 na 1231.2 milijona Din. Razmerje kritja je ostalo skoro nespremenjeno in znaša kritje v zlatu in devizah 35.58 odstotka, kritje v samem zlatu pa 33.53 odstotka.

Gospodarske vesti

Mojstrski izpiti za mesarje in prekajevalce. Z odredbo kraljevske banke uprave dravske banovine od 8. junija 1932 je bilo določeno, da obetajo izpraševalne komisije za opravljanje mojstrskega izpita iz vseh obrtnih strok, nastalih v § 23. obrtnega zakona iz treh članov, le za obrti kovačev, izdelovalcev razstreliv in inštalaterjev volnih, kamalzojskih in plinskih naprav iz štirih članov. Kr. banka uprava je sedaj izdala novo odredbo, po kateri se tudi za mesarje in prekajevalce izpiti postavi štiričlanska komisija. — Z isto odredbo so določena tudi nekatere spremembe glede predsedstva izpraševalnih komisij. Predsednik mojstrskih izpraševalnih komisij je nadalje dr. Josip Pretnar, tajnik Zbornice za TOI v Ljubljani; njegovi namestniki pa

Na želodcu in črevesju bolnim

pomaga odlična slatina

»Styria« vrelca iz

Rogaške

Slatine.

Vprašajte Vašega

zdravnika!

so pri izpitnih komisijah v Ljubljani dr. Jure Koc, pomožni tajnik Zbornice za TOI in Fran Šink, banški sekretar; v Celju ereki načelnik dr. Ivan Vidmar; v Mariboru združni nadzornik Ignac Založnik; v Novem mestu pa dr. Jure Koc. Za člana izpitne komisije za mesarje in prekajevalce pa se postavi Ivan Potočnik, ravnatelj mestne klavnice v Ljubljani in kot njegov namestnik dr. Josip Čeh, veterinarski svetnik v Ljubljani.

Zveza gospodarskih zadrug za Jugoslavijo. V zadrugi register je vpisana sprememba združnih pravil Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo v Ljubljani. Namen Zveze je odsej: 1. revidirati velenje ne zadrug in družstev po določbah revizijskega zakona od 10. junija 1883; 2. varovati skupne koristi velenjih zadrug in družstev ter pospeševati ustanavljanje novih, zlasti delavskih, produktivnih, konsumnih in kreditnih zadrug; 3. vzdrževati poslovne odnose med posameznimi velenjimi zadrugami in družtvi ter med njimi in Zvezo in to zlasti z denarno izravnavo in s posredovanjem drugih poslov. Kot člani načelstva so bili vpisani Albin Pregelj, Ljubljana; Adolf Jelen, Maribor; Franc Rakovec, Beograd in Gojko Berberović, Zagreb.

Konkurz je razglašen o imovini Marije Marvove, gostilničarke v Ljubljani. Jegličeva 5 (upravniki mase Anton Meščar, odvetnik v Ljubljani; prvi zbor upnikov 7. novembra ob 9.; prijavni rok do 24. novembra; ugotovitveni narek 30. novembra) in o imovini Cirila Zargija, zasebnega uradnika v Ljubljani. Tavčarjeva 2 (upravniki mase dr. Anton Mežer, odvetnik v Ljubljani; prvi zbor upnikov 7. novembra ob pol 9.; prijavni rok do 24. novembra; ugotovitveni narek 30. novembra).

Oddaja del za instalacijo električne razsvetljave v objektih vojašnice kralja Aleksandra I. v Ljubljani se bo vršila po tem odločbi licitacije 29. t. m. pri komandir dravske divizijske oblasti v Ljubljani.

Nabava konj. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisuje nabavo konj, ki se bo vršila komisijskim potom pri 16. artiljerijskem polku v Ljubljani, pri 32. artiljerijskem polku v Mariboru, pri 1. diviziji konjeniške artiljerije v Slov. Bistrici in pri 39. pešpolku v Celju.

Dobave. Direkcija državnega rudnika Senjski rudnik sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 600 kub. metrov kisika. — Direkcija državne železarnice Vares sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 215 kg jeklene žice, 10.000 kg fluorida, 200 kilogramov žice, 700 komadov železnih lopat, 1 umivalnika iz fajanse, 50 m azbestnih gumijastih cevi, platinastih loncev ter 1 aparata za električno varjenje. — Direkcija državnega rudnika Ugljevit sprejema do 2. novembra ponudbe glede dobave 170 komadov stekel za okna in 70 ornatov ka-trinirane krovne lepenke. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 9. novembra ponudbe glede dobave delov za poltovorni avto znamke »Fiat«, do 16. novembra pa glede dobave 100 komadov lopat za premog. — Komanda pomorskega zrakoplovstva Divulje sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave 120 kom. elektrod iz oglja za projektor. Komanda pomorske fioletile v Tivtu sprejema do 31. t. m. ponudbe glede dobave 2200 kom. vijakov, 550 kg jeklenih zakovic, 30 kg medenastih zakovic in 320 kg kovine »delta«. Uprava III. oddelka vojnno-tehniškega zavoda v Zagrebu sprejema do 5. novembra ponudbe glede dobave 500 m platna, 1000 m gurt in 30 kg lanenega sukanka. Minerska komanda Kumber sprejema do 5. novembra ponudbe glede dobave avtomobilskega materiala. Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 15. novembra ponudbe glede dobave zavorovih desk in 1750 kg železne pločevine.

Borze

Devize. Curih. Pariz 20.2125, London 15.11. New-york 304.75, Bruselj 71.60, Milan 26.26, Madrid 41.8750, Amsterdam 207.75, Berlin 123.30, Dunaj 57.15, Stockholm 77.85, Oslo 75.85, København 67.40, Praga 12.8075, Varšava 57.90, Atene 2.94, Bukarešta 6.65.

Blagovna tržišča

HMELJ

+ Zatec, 19. oktobra. Pri povečanem povpraševanju je prišlo pretekli teden tako na dežel kakor tudi v zatecu samem dnevno do znatnega prometa. Povpraševanje je bilo za vse kakovosti hmelja, kot kupci pa so nastopili predvsem izvozniki. Pri čvrsti tendenci se je gibal cene v naslednjih mejah: izbrani hmelj 2000 do 2025 Ké, prvo vrstni 1900—2000 in srednji 1650—1800 Ké za 50 kg. Pri producentih je še neprednena letošnjega pridelka samo okrog 8500 starih stotov, v zatecu pa je v komisiji kakih 5000 do 6000 stotov. Skupaj znašajo torej neprednena zaloge zateškega hmelja le okrog 14.000 stotov, kar je za ta letni čas izredno majhna količina.

ZITO

+ Chicago, 20. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica: za dec. 98.25, za maj 98.50; koru: za dec. 76.6250.

+ Winnipeg, 20. oktobra. Začetni tečaj: Pšenica: za okt. 77, za dec. 77.25, za maj 81.50.

+ Novosadska blagovna borza (20. t. m.). Tendence slaba, promet srednji. Pšenica: baška, okol. Sombor 109—111; okol. Novi Sad, slavonska, gornjebanatska 112—114; srednjabaska in gornjebaska 113—115; sremska in južnobanatska 110—112; baška ladja Tisa 122—124; ladja Begej 121—123. Oves: baški, sremski, slavonski 70—72.50. Rž: baška 105—107.50. Ječmen: baški, sremski, 65—66 kg 102.50—105; jari 67—68 kilogramov 120—122.50. Koruza: baška 81—83; sremska, pariteta Indija 81—83; baška in sremska novo sušena 65—67, za december - januar 60—62; banatska, nova, sušena 63—65. Moka: baška, banatska (v oklepajih sremska, slavonska) »0g« in »0gg« 190—210 (187.50—197.50); »2« 170 do 190 (167.50—177.50); »3« 150—170 (147.50 do 157.50); »4« 125—145 (122.50—132.50); »7« 110—115 (107.50—112.50); »8« 104—106 (104—106). Otrobi: baški in sremski 79 do 8; banatski 76—78; baški ladja 82 do 84.

Obisk v Dvorski knjižnici

Ljubljana, 20. oktobra. Ljubljanske javne knjižnice — kdo jih ne pozna in ne obiskuje? Časi so težki, a v teh duševnih apotekah dobijo obilo omamljivih sredstev: čitaš lepo knjigo in pozabiš vsaj za trenutek na vse drugo. Ali pa si hočeš razširiti obzorje, temeljiteje spoznati svet in ljudi: samo ukaži, in v knjižnici ti postrežejo! Danes, ko večini ljudi ostaja le malo denarja za lastne knjige (in lastna knjižnica je slej ko prej ideal kulturnega človeka) so javne knjižnice pomembne kulturne naprave in kakor smo videli, celo nekaki dobrodelni zavodi, ki so svoje lajšajo breme časa in njegovih tegob.

On dan smo se ustavili v Gregorčičevi ulici, kjer si je Javna dvorska knjižnica nedavno uredila nov lokal, kakršnega ni imela v vsem dosedanjem razvoju. Marsikdo ne ve za njo: ko je nekega dne najde, se bo po vsej verjetnosti vrnil zopet. Dvorska knjižnica je ena najpomembnejših naših javnih knjižnic.

G. Alojzij Potočnik, ki je njen »spiritus agens et movens«, je bil pravkar v knjižnici, zato nam ni bilo težko dobiti podatkov, ki smo si jih zaželeli. Evo, tudi nad to knjižnico, kakor nad mnogimi ljubljanskimi napravami in organizacijami, plava plemeniti duh dr. Ivana Oražna. Organizator našega Sokolstva in mecen naših medicincev je bil ustanovitelj »Gospodarskega in izobraževalnega društva za dvorski okraj« v Ljubljani. Že l. 1908. je sam položil temelje društveni knjižnici, leto dni pozneje je že postala razširjena na nečlane, in preden je dopolnila prvo četrstoletje svojega obstoja, je njena statistika zabeležila nekako milijon izposojenih knjig. Danes šteje 12.000 zvezkov, ki so se v prejšnjih prostorih na Borštnikovem trgu močno tesnili, odkar pa si je Dvorska knjižnica najela lokale v Gregorčičevi ulici 16 (hiša Pokojniškega zaklada Hranilnice dravske banovine), so omare nadomestile police. In ko hodiš danes mimo police, je veselo pogledati toliko množico knjig, ki ne ležijo kakor mrtev kapital, marveč se neprestano izposojajo. Že štiriinajst let se med njimi marljivo giblje knjižničarka gđ. Pavla Sepin, a g. Potočnik v ozadiju večje dirigira in izpopolnjuje vso to armado knjig, polno napadalnih misli in zapeljivih zanimivosti.

Ko smo vprašali g. knjižničarja, kako se počuti v novem lokalu, nam je predvsem potrdil, da ima Dvorska knjižnica vendarle enkrat dovolj prostora. »Prej smo imeli omare, ki so imele po dve in celo po tri vrste knjig, zato je bilo iskanje knjig silno oteženo in tudi knjige so zaradi tega trpele. Sedaj smo napolnili police z novimi knjigami, stare pa so šle v prostorno in suho klet, kjer imajo dovolj pokoja v starih, častitljivih omarah.«

Potem je bila beseda o čitateljih. Kategorij slojem pripadajo? G. Potočnik je pojasnil, da so po pretežni večini uradniki, a tudi obrtniki in delavci radi obiskujejo

Zveza mladih intelektualcev

Maribor, 20. oktobra. Mnogo črnila je bilo že brezplodno razlaga o usodi današnje mladine in onih, ki dorasajo. Vprašanje, kam z mladimi delovnimi silami, ki prihajajo, se prav tako tiče mladine, ki se je izsolala ali se šola, kakor tudi mladine, ki se želi preživljati z ročnim delom. Ni vesela njena sedanost, še manj ji obeta bližnja bodočnost. Mislečemu človeku se vsiljuje spoznanje, da noben eksperiment, ki nima globoke in solidne miselnosti podlage, ne more prinesiti mladini rešitve iz njenih stisk. Navzlic temu spoznanju pa mladina ne manjka življenjskega poguma. Njen pesimizem se tiče samo današnje njene. Kar seže preko jutrišnjega dne, preko življenja enega rodu, je brez dvoma njeno. Danes je mladina po svoji miselnosti obenem ključ boljše bodočnosti, da napoči zanj tudi čas, ko bo odločujoče posegala v dogajanja socialnega in gospodarskega razvoja družbe.

Stiske, ki jih mladina danes tako rekoč osebno doživlja, naj bodo povod, da se bodo dogrele do prave podobne o družbi in njenem napredku. Mladina se mora navaditi, da bo vrednotila mnogovrstne stvari, če vsake družbe delavnosti po pravih in iz črpnih vidikov. Tu čakajo naš mladi rod še velike in resne naloge in doba, ki prihaja, bo neizprosno terjala od mladine, da jih izvrši. Obča je danes potreba po spoštnih, široko in globoko izobraženih ljudeh. Potreben nam je zdrav rod mladine, ki ni ni samo do pridobivanja koristi in ugodnih položajev, marveč ji je pred vsem do blaginje človeške delovne skupnosti, po kateri bo zadoščeno tudi njej.

Solani del mladine, ki v tem času brezposelnosti preživlja svojo najtežjo preizkušnjo, si je ustanovil organizacijo za zaščito svojih koristi. Zvezo mladih intelektualcev s sedežem v Ljubljani in vodstvom v Mariboru. Ta organizacija je vznikla iz prepričanja, da si more mladi rod le organizirano priboriti svoje mesto v javnosti in dostojno upoštevanje svojega gromotnega in duševnega položaja. ZMT ni politično usmerjena, ker ima samo namen, da bi bila gromotna in duševna opora svojim članom. Zato vabi v svoje vrste vse duševno čiste solane ljudi obojega spola in vseh poklicev, pred vsem

+ Vinsko tržišče v dravski banovini (19. t. m.) Dočim se vinska trgovina pri vinskih trgovcih še vedno bolj slabo razvija, se zanimanje za nova stajerska in dolenska vina pri producentih nekoliko oživlja. Toda tudi tu je za manjše množine — Zivahneje je začelo povpraševanje po rdečih dolenskih in črnih vinih z zmerno ceno, ker ta so že bolj dogotovljena in cenejša od belih. Plačujoče se od 4—5 Din, boljše in močnejše sorta vina pa tudi do 6 Din. Vinski promet po železnih zastoja, ker manjše množine po 15 do 25 hl (in le taki nakupi se sedaj večinoma vrše), prevažajo mali kupci s tovrstnimi avtomobili, ker je ta način prevažanja hitrejši in enostavnejši. Tudi iz drugih vinorodnih banovin ni posebnega dovoza v Ljubljano, čeprav so cene drago oborožile v Dalmaciji in Banatu mnogo nižje, kakor v dravski banovini.

BOMBAZ

+ Liverpool, 19. okt. Tendence mirna. Zaključni tečaj: za oktober 6.71 (6.68), za december 6.69 (6.64).

+ Newyork, 19. okt. Tendence komaj stalna. Zaključni tečaj: loko 12.50 (12.55), za dec. 12.29 (12.32).

Dvorsko knjižnico. Djaki si tu izposojajo liriko (vendarle se imate čitatelje, poeti!), a marsikateri pridno lista po znanstvenih knjigah in literarnih revijah. Uporabo naših vodilnih revij je knjižničar močno olajšal s svojim letos izišlim »Imenikom knjig javne dvorske knjižnice«. Tu so v dodatku na straneh 20 do 36 zabeleženi važnejši članki »Ljublj. Zvon«, »Doma in sveta«, »Življenja in sveta« i. dr., razdeljeni po snovi in razvrščeni po avtorjih: zaslužno delo, ki vabi tudi k čitanju revij, kjer je zakopanega mnogo dragocenega duševnega blaga.

Po katerih knjigah najbolj segajo čitatelji v Dvorski knjižnici? V splošnem je veliko povpraševanje po zgodovinskih, pustolovski in kriminalnih romanih in povestih, izjavlja nam prijazni informator in pristavljajo: ljudje žele dejanja, zato najbolj segajo po epičnih spisih. Temu se ne čudim: slehern človek je danes vesel, če lahko skoči iz svoje vsakdanjosti v pestr svet napevitih dogodivščin in razgibanega življenja. Mladina najrajši čita spise, katerih junaki ne klonajo in ne obupajo v težkih življenjskih bojih, marveč so voljni ljubiti in trpeti do končne zmage.

In

Slovenski kraji v čast Viteškemu kralju

Črna zastava na vrhu Slivnice
Zaplapolala je na 16 m visokem drogu

Grahovo, 20. oktobra. Grahovo pri Cerknici se je takoj drugo jutro po zavrtnem atentatu na Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja odločilo v črno. Ko so šolski otroci opazili na vojašnici, šoli, cerkvi in državnih uradih razobešene črne zastave, so po priporočilu učiteljskega kateheta, kdo bo prej napravil in izobesil na domači hiši žalni znak, tako da je z najsiromajnejše koče v Grahovem že v teku poldneva vihrala žalna zastava. Trgovci so izpostavili v izložbah črne ovite slike blagopokojnega kralja, med cvetličami so brlele lučice. Na pročelju žalskega poslopja je bila od prvega dne izpostavljena slika Viteškega kralja, vsa v črnem in cvetju z napisom »Čuvajte Jugoslavijo«. Črno opremljena šolska soba je služila mladim sejem šolske čete in Društva kmetskih fantov in deklet ter komemoraciji šolske mladine. Vse črno je dala na razpolago gospa soprog veletrogovca g. Krajca, svečnike in sveče g. dekan Wester, za kar se jima šola in društva najtopleje zahvaljujejo.

Dne 16. t. m. kmalu po 16. uri je zaplapolala na vrhu Slivnice na 10 metrov visokem drogu dolga črna zastava, ki priča

daleč naokrog, tudi preko državnih mej, o globoki žalosti notranjskega obmejnega prebivalstva. Zastavo so darovali Grahovci, vojaki pogranične čete in deloma Zorovljani. Na vrh Slivnice so jo odnesli po nad pol metra visokem snegu v burji in mrazu, vrli člani sokolske čete Društva kmetskih fantov in deklet ter gasilske čete. Konja za prenos potrebne materiala je dal na razpolago g. kapetan Milošević, poveljnik naših hrabrih graničarjev.

Zaključno žalno manifestacijo tukajšnjega prebivalstva na dan pogreba nepozabnega Viteškega kralja je organiziral lokalni odbor na prostem pred šolskim poslopjem v Grahovem Poslovni govor po Viteškem gospodarstvu je imel šolski upravitelj Fran Mercna. Pevski zbor Društva kmetskih fantov in deklet je pel žalostinke pod vodstvom učitelja Novljana. Učiteljski Gledalci je predlagal sožalno brzojavko v imenu odbora na najvišje mesto. Po triletjem klicu »Slava!« so navzoči prisegli zvestobo in neomajno vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. se v mimohodu pred žalnim odrom poklonili spominu za pokojnim, nad vse ljubljanim vladarjem, nakar so se s solzami v očeh razšli.

bil postavljen katafalk s sliko blagopokojnega kralja, mimo katerega so defilirale tisočglave množice v globoki žalosti. Službo božjo je opravil duhovni svetnik g. Gašparič ob asistenci vse duhovščine, ki se je v lepem govoru spominjal velikega kralja. Po žalnih obredih so bile opravljene molitve za novega kralja Petra II.

Popoldne so se zbrali na trgu pred spomenikom padlih vojakov, ki je bil zavrt v črno in so pred kraljevo sliko gorele lučice, čete narodnih organizacij in cele množice ostalega prebivalstva. Katehet Ratej je govoril zbranim množicam o zločinu, nad vladarjem — državnikom, ki je padel v izvrševanju svojih dolžnosti, v najplebnejši misli za svetovni mir. Pozval je borce, naj vestno izvršujejo oporoko velikega kralja, da čuvajo Jugoslavijo. Pozval je vse prebivalstvo da se v zvestobi zgrne okoli novega vladarja, mladega kralja Petra II. Po petminutnem molku so se množice razšle. Trboveljsko prebivalstvo je tudi ob tej priliki pokazalo svojo globoko žalost nad izgubo velikega narodnega vladarja, pokazalo pa tudi da hoče vestno izpolnjevati Njegovo oporoko.

Zadnji pozdrav Ptujski pokojnemu vladarju

Ptuj, 20. oktobra. Ogromna množica mestnega in okoliškega prebivalstva se je v četrtek zbrala na obsežnem Trstevem trgu. Terasa na trgu je bila izpremenjena v žalni oltar. Na trgu so se zbrala vsa društva, predstavniki civilnih in vojaških oblasti, zastopniki vseh ustanov in toliko občinstva, da je bilo na trgu nad 4000 ljudi. Ob strani so bili razvrščeni vojaki. Žalno svečanost je ob 9. otvorila z žalno koračnico mestna godba, potem pa je prošt g. dr. Zagar ob asistenci duhovništva minoritske fare in kapucinov opravil žalno službo božjo, pri kateri so sodelovali združeni pevski zbori, dočim je pevski zbor Glasbene Matice pel žalostinke. Žalni govor je imel po službi božji šolski nadzornik g. Leo Cepuder, ki je v pretresljivih besedah opisal življenje in zgodovinsko poslanstvo pokojnega vladarja. Med lepim govorom je bilo preliti mnogo solza.

Spomin nesmrtnega kralja je množica počastila s triletim vzklikom: »Slava!«, potem je pozdravila njegovega naslednika kralja Petra II., pevci so zapeli žalostinke, vojaštvo je oddalo častno salvo, godba pa je v zaključek svirala državno himno. Z veličanstvenega žalnega zborovanja je bila poslana sožalna brzojavka maršalatu dvora.

V mirnem dolenskem kotičku

Studenc pri Sevnici, 20. oktobra. Tudi v naš mirni dolenski kotiček se hitro prispela žalostna novica o smrti Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Ljudstvo je zelo pretresla. Kako je bil kralj priljubljen, je pokazala žalna komemoracija v četrtek. Udeležilo se je vse organizacije in vsa šolska mladina z učiteljskim. Pročelje prostorne šolske sobe je bilo zavito v črno in v znak neizmernega žalovanja za pokojnim kraljem.

Najprej so pevci pod vodstvom organizatorja zapeli v srce segajočo žalostinko »Usliši nas Gospode!«. Nato pa je v imenu občine otvoril žalno proslavo predsednik gospod Janež Alojz. V daljšem govoru je slavil pokojnikove zasluge za ves naš narod učitelj g. Štampar Nikolaj. Ob ganljivih učiteljevih besedah ni ostalo nobeno oko suho. Na čast kralju Petru II. pa so bile prirejene prisrčne ovacije. Po proslavi je imela prostovoljna gasilna četa žalno sejo, kjer je predsednik slavil pokojnega kralja kot kralja, viteza, mučenika. Maršalatu dvora je bila odposlana sožalna brzojavka. Po govoru so gasilci prisegli mlademu kralju zvestobo do groba.

Žalni zbor ruških gasilcev

Ruše, 20. oktobra. Gasilske čete Ruše I., Ruše II. in Bistri. ca pri Rušah so se na dan pogreba Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja, zbrale po slovesni službi božji polnoštevilno k skupni žalni seji v Sokolskem domu. Oder s sliko blagopokojnega kralja je bil ves v črni, cvetju in zelenju. Sejo je otvoril župni odbornik tov. Glaser. Predsednik gasilske čete Ruše I. tov. Stani je v lepem govoru, ki ga je članstvo stoji poslušalo z vidno globoko žalostjo, oboje grozotno delo, izvršeno nad preljubljanim vladarjem. Predložil je članstvu vsa Njegova velika dela za našo domovino in za vse človeštvo in ga opisal kot kralja, vojskavca, viteza, vojskovodjo, državnika, zedinitelja in kot največjega Jugoslavena. Njegova tragična mučeniška smrt nas še tesneje združuje in nam daje moč, da vestno izvršimo Njegovo veličastno zapuščino: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« Gasilci so oboji zaklicali velikemu kralju trikrat: »Slava!« ter nato izkazali neomajno zvestobo in vdanost Nj. Vel. kralju Petru II. Starejšinstvo jugoslov. gasilske zveze v Beogradu so poslali tudi brzojavko, da naj na najvišjem mestu tolažke izraze sožalja in vdanosti.

Žalovanje v obmejni Poljanski dolini

Poljane, 20. oktobra. Našo dolino je neizmerno pretresla novica o strašnem marsejskem zločinu. Tem bolj, ker je blagopokojni naš vrhovni gospodar večkrat obiskal Poljansko dolino, ki mu je silno ugajala zaradi svoje sočnosti, bujne rasti, tihega in mirnega življenja. Zadnjikrat sta lani ob koncu poletja Nj. Vel. kralj in kraljica obiskala grob našega rojaka pokojnega dr. Tavčarja in častno dvorno damo na Visokem. Pri tej priliki je bil Nj. Vel. kralj nad vse dobre volje in v najboljšem razpoloženju. Ni tedaj čudno, če je dolina zapadla v najglobljo žalost. Razobešene so bile takoj v Poljanah in drugod črne zastave ali drugi žalni znaki. Trgovci so spremenili izložbe v žalne oltarje s sliko blagopokojnega kralja, pred katero so gorele žarnice noč in dan. Občinski odbor se je sestel 12. t. m. polnoštevilno k žalni seji in k prisegi zvestobe in vdanosti Nj. Vel. kralju Petru II. ter je bila odposlana v Beograd sožalna

Tako kmalu še nisem bila gotova s pranjem

kot tokrat, ko sem perilo namočila v »SAMORAD« pralni prašek, ki je pravi čudež med vsemi silnimi praški. Tako je vzklikala prva perica velikega hotela in naročila kar cel zaboj »SAMORAD« pralnega praška, ki ga dobite tudi v Ljubljani in drugod v vseh trgovinah.

in vdanostna brzojavka. Istotako se je sestel že 11. oktobra Sokol Gorenja vas-Poljane k žalni in vdanostni seji, a 14. oktobra je bila obča žalna svečanost s članstvom, deco in naraščanjem. Sokolska dvorana je bila nabit polna. Na nji so imeli žalne govore bratje Kokalj, Pintarič in Krapiš, bile so primerne deklamacije. Savez Sokola je bila odposlana sožalna in vdanostna brzojavka.

Na dan pogreba je bila v Poljanah ob 8. žalna maša, pri kateri je imel g. župnik Tavčar lep govor. Božje službe se je poleg mladine iz Poljan in Malega vrha z učiteljskim udeležil šolski in občinski odbor, gasilci v kroju in drugo občinstvo, ki je veliko poljansko cerkev napolnilo do zadnjega prostora.

Po božji službi je bila javna svečanost pred cerkvijo na starem pokopališču, kjer je bil postavljen žalni oder s kraljevo sliko v črni, obdan z rožami in razsvetljen z žarnico, ovito z žalnim florom. Po vsej vasi so na oknih gorele sveče. Ves prostor je bil poln mladine in občanov. Prva je deklamirala učenka IV. razreda o kralju mučeniku, nato je imel žalni govor šolski upravitelj g. Janko Kokalj. Ne le pri mladini in ženskah, tudi pri starejših moških so zdrkile solze čez lica. Žalna slavnost se je završila z državno himno.

Pogrebne svečanosti sta se udeležila v Beogradu v imenu občine Poljane župan g. A. Čadež in član obč. uprave g. Slavko Grošelj, a v imenu Sokola praporščak Dr. mota s praporom. Kako je potrl tukajšnje prebivalstvo ta prežalostni dogodek, je zlasti tudi pričala zadnja nedelja, ko je tu bilo vsakoletno farno »žegnanje«. Drugače tako vesela nedelja je bila kakor dan vseh mrtvih. Ljudje so se družili na domovih v tihi žalosti.

Žalovanje na Notranjskem

Cerknica, 20. oktobra. Nepopisna tuga vlada po naših notranjskih krajih. Ni je menda hiše, odkoder bi ne zaplapolala žalna zastava. Ljudje hodijo sklonjenih glav, presunjeni so do dna duše, marsikatero oko je rosno. Povsod je samo pogovor o tragični smrti našega viteškega kralja Aleksandra I. in nenadno vestljivi izgubi, ki je zadelo vse jugoslovanske narod. Posebno okusno okrašena je rakeška postaja, ki ima na peronu kip pokojnega kralja, ozaljanega vsega v cvetju. Sokolski domovi so zaviti v črno zastavo. Tudi notranje dekoracije domov v Cerknici in na Raketu so odlične, kjer so se vršile žalne svečanosti.

Na dan pogreba zemskih ostankov našega viteškega kralja se je brala v župni cerkvi sv. maša, kateri so prisostvovali zastopniki občine s predsednikom g. Wernjem na čelu, zastopnik sodišča g. Brelih, notarijati g. Peter Maležič ter mnogo drugih odličnikov, vsa domača društva in šolska mladina z učiteljskim.

Po maši zadušnici je priredil cerkniški odbor za žalne svečanosti veliko komemoracijo za blagopokojnim viteškim vladarjem v Sokolskem domu. Prostorna dvorana in galerija sta bili zasedeni do zadnjega kotička. Mnogo je bilo prisotnih ljudi, ki so prvikrat prestopili prag Sokolskega doma. Vsem se je brala na obrazu neizrečena potrota.

Domača gasilska godba je za uvod v ganljivo slovesnost zaigrala državno himno. Žalni govor je imel g. šolski upravitelj Hladnik, ki je v vznemirjenih besedah očrtal junštvo, prosvetno delo, mrtovno poslanstvo in v veliko ljubeznijo do domovine prepojeno življenje našega nesmrtnega kralja-vodnika. V imenu občinske uprave ter Družbe sv. Cirila in Metoda se je poklonil z žalnim govorom g. Werli. v imenu cerkniškega Sokola br. Kristen. v imenu organizacije JNS zdravnik dr. Pušenjak itd. Združeni pevski zbori so zapeli »Gospod, usliši nas!« Sledili sta dve godbeni žalostinki in dve v srce segajoči deklamaciji. Med izvajanjem se je zarosilo skoro sleherni oko. Pod okriljem odbora za prireditve žalne svečanosti je odbor v imenu vseh društev in korporacij odposlal sožalno in vdanostno brzojavko na najvišje mesto.

Tvoje poslednje sporočilo, ki si nam ga zapustil v smrtnih mukah: »Čuvajte mi Jugoslavijo!« je seglo nam vsem globoko v srce. Na Boga pa smo prisegli, da bomo to Tvojo sveto zapoved zvesto izpolnjevali!

Vladarjeva smrt je izgladila vsa nasprotja

Javornik, 20. oktobra. Tragična smrt ljubljene kralja Aleksandra I. se je globoko dojmila vseh občanov Koroške Bele - Javornika. Skoraj z vseh hiš so zaplapolale žalne zastave, trgovske izložbe so bile okrašene s slikami in liki kralja Aleksandra, na dan pogreba pa so gorele na mnogih oknih lučke. V župni cerkvi je bila zadušnica, ki so se udeležili zastopniki uradov, občinski odborniki, Sokoli, gasilci, uradniki KID, šolska mladina, zastopniki in člani vseh društev. Vsi so s solzami v očeh poslušali žalni govor župnika g. Zbontarja. Tako turbo in obenem veličastno službo božjo se ni doživela Koroška Bela, skoraj vse je v cerkvi ihtelo, tudi najtršim možem so lica orosile solze. Tragična smrt vladarja je strnila v globoki boleti vse občane brez razlike nazorov, vse je enako zadelo huda bol v misli, da je isti čas nastopil popularni vladar svojo poslednjo pot. Tiho so se po službi božji razšli na svoje domove.

Ob 14.30 je bila v Sokolskem domu žalna svečanost. Zbrali so se vsi, ki so bili popoldne v cerkvi. Sokolski dom se ni doživel takega navala. Spet veličasten dokaz, da je vladarjeva smrt izravnala vsa nasprotja. Na odru je bil postavljen katafalk s sliko pokojnega vladarja, okrog nje pa zelenje in cvetje. Častno stražo so tvorili gasilci in Sokoli. Žalno svečanost je otvoril župnik g. Zbontar Matevž, ki je v krasnem govoru očrtal orjaško in plodonosno delo velikega vladarja kot vojskovodje, državnika in tvorca miru po dvorani se je čulo ihtenje, vse je stalo pod vtisom velike narodne nesreče. Ob zaključku govora so vsi zbrani zapeli »Bože pravde«. Nj. Viš. knezu Pavlu pa je bila poslana sožalna brzojavka z izrazi zvestobe mlademu kralju.

Radenska društva darujejo za revno deco

Slatina Radenci, 20. oktobra. Mučeniška smrt kralja Aleksandra I. je pretresla do dna duše vsakega občana brez razlike stanu. Vsak se je potrudil, da čim vidneje izkaže žalost ob tej bridki izgubi. Sokolska četa je imela žalno sejo 12. t. m. v prisotnosti vseh odbornikov. Društveni tajnik g. Mihec je govoril o veliki nesreči, ki je znašla našo domovino. Občinski odbor je imel žalno sejo 14. t. m., na kateri je spregovoril poslanec g. Jakob Zemljik, nakar so prisotni položili prisego novemu kralju Petru II. Da bi se mogla dostojno pokloniti spominu kralja-mučenika vsa društva, se je vršila skupna žalna komemoracija 16. t. m. zvečer v šoli.

Prostorna zbornica v šoli je bila mnogo pretresna, da sprejme članstvo vseh domačih društev in korporacij. Zbornico je uredilo prav okusno domače učiteljstvo. Učitelj g. Mihec Anton je orisal lik blagopokojnega vladarja kot vojaka in državnika. Zapisnik so podpisali odborniki vseh društev. Da bi ostal trajen spomin na ta dogodek, so odločila vsa društva, da darujejo gotovo vsoto za siromašno deco šole v Radenih in v Kapeli.

V imenu siromašne dece iskrena hvala! V četrtek 18. t. m. je bila farna cerkev pri Kapeli nabit polna. G. župnik Skofič je imel lep nagovor, ki je mnogim izrazil solze v oči. Po maši se je zbralo občinstvo pred cerkvijo, kjer je spregovoril upravnik banovinske trsnice g. Josko Glaser. Po lepem govoru so oddali prisotni lovi častni strel, ki je odjeknil daleč po naših gorah kot poslednji pozdrav mrtvemu pokrovitelju.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Velika manifestacija v obmejnem trgu Zastopana so bila tudi avstrijska oblastva iz Radgone

Gornja Radgona, 18. oktobra. Tudi naš obmejni trg Gornja Radgona je odet v črno; raz hiše zaplapolajo črne zastave. Trgovci in obrtniki so v svojih izložbah izstavili okrašene slike pokojnega kralja, zavite v črno ter razsvetljene s svečami.

Vsa društva in korporacije so imele žalne seje: dne 11. oktobra gasilska četa ter Narodna obramba, dne 12. oktobra gremij trgovcev in obrtnišvo ter društvo kolesarjev in motociklistov, dne 13. oktobra občinska uprava, dne 14. oktobra Sokolsko društvo itd. Društva in korporacije pa so z občinsko upravo na čelu priredile na dan pogreba veliko žalno manifestacijo, katere sta se udeležila tudi zastopnika avstrijskih oblasti in mesta Radgone; vodja ekspoziture okrajnega glavarstva g. Arnold Mader in zastopnik radgonske mestne občine g. Karel Fuchs.

Ob 8. jutraj je bila v nabit polni farni cerkvi žalna maša; izredno številno so bili zastopani Sokoli in gasilci iz vse okolice. Ob 9. je bilo žalno zborovanje gasilcev iz Gornje Radgone in okolice; govoril je predsednik gornjeradgonske gasilske čete g. Joža Hrstelj. Nato se je vršila zaprisega gasilcev kralju Petru II.

Popoldne ob 14. uri pa se je vršila velika žalna manifestacija na prostem pred obč.

Žalost Nemcev in Slovencev na Kočevskem Turobna svečanost, kakor je Kočevje ne pomni

Kočevje, 19. oktobra. Kočevje je bilo na dan kraljevega pogreba vse v črni. Električne svetilke so črno zavite. Vreme turobno, čez dan dežuje, vmes naletava sneg. Pred deveto uro jutraj ozivi mesto. Prebivalstvo v črni oblekah ali z žalnimi znaki hti, da se udeležijo svečanega bogoslužja za pokojnim vladarjem-mučenikom. Tako nabit polna kočevska cerkev še ni bila nikdar. Sprejdi stoji Sokoli v krojih, poleg njih gasilci z zastavo, ovito v črno, dalje predstavniki oblasti in vseh uradov, zastopniki korporacij in društev, za njimi šolska mladina vseh šol in za temi ostalo meščanstvo. Cerkev se stese, ko zaigra gasilska godba Chopinovo žalno koračnico. Solze lijejo navzočim po licih, ko odpoje zatem 100 pevcev zbranih iz vseh družb, žalostinko »Slovo«. Nato slovesna maša. Po maši zapoje zbor psalm »Usmili se«, nakar mogočno zadoni državna himna, ki jo poje vsa cerkev s spremljevanjem godbe. Z boljo v srcih in solznih očeh se meščani nato razidejo.

Po cerkvenem opravilu odide vsa mladina v šolo, kjer jim predstavniki ob navzočnosti zastopnikov sreskega načelstva prečitajo tožno poslanico g. bana. Resno in dostojno poslušala mladina ganljive besede

Žalne manifestacije v črnem revirju Trbovlje na kraljev pogrebni dan — Žalost v Hrastniku

Hrastnik, 20. oktobra. V Zidani most je hitelo naproti Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vel. kralju Petru II. kljub pozni uri nad sto hrastniških občanov, da izkazuje zadnjo čast pokojnemu vladarju, pa se je 68 občanov podalo tudi v nedeljo ponoči v Zagreb k pogrebnim svečanostim. V teh dveh velikih skupinah so bili zastopani vsi sloji. Celo iz oddaljene hribovske vasi Turja so se kmetje podali na dolgo in naporno pot. Vračali so se žalostni, imeli pa so veliko zaščene, da so s svojim potovanjem počastili spomin ljubljene vladarja.

V četrtek jutraj so se šolarji zbrali v obeh šolah ter potem v spremstvu učiteljskega podalji k službam božjim Hrastniška zasilna cerkev je sicer precej velika, za ta dan pa je bila premajhna. Učenke dekliške šole gasilci obeh čet in člani raznih organizacij so se podali k zadušnici na Dol. Učenci deške šole, zastopniki vseh društev in velike množice so se strle v dolgem spredu, ki se je vil z v črno ovito državno zastavo na čelu v kanclo. Zadušnici je prisostvovalo nad 1500 ljudi, kvartet pa je krasno prepeval žalne cerkvene pesmi.

Zalova je vsa dolina, povsod je počivalo delo, v trgovinah pa so bile odprte samo izložbe, v katerih so pred slikami pokojnega vladarja gorele sveče. Tudi po oknih stanovanj so bile prižgane luči. Po službi božji so učitelji šolski deci predčitali spomenice banke uprave.

V glavnem vohu Sokolskega doma je bila urejena žalna kapelica, pred katero je stala častna straža Sokolski dom je obiskovalcem razgrnil tudi spominsko knjižico, v katero so se vpisali zastopniki vseh

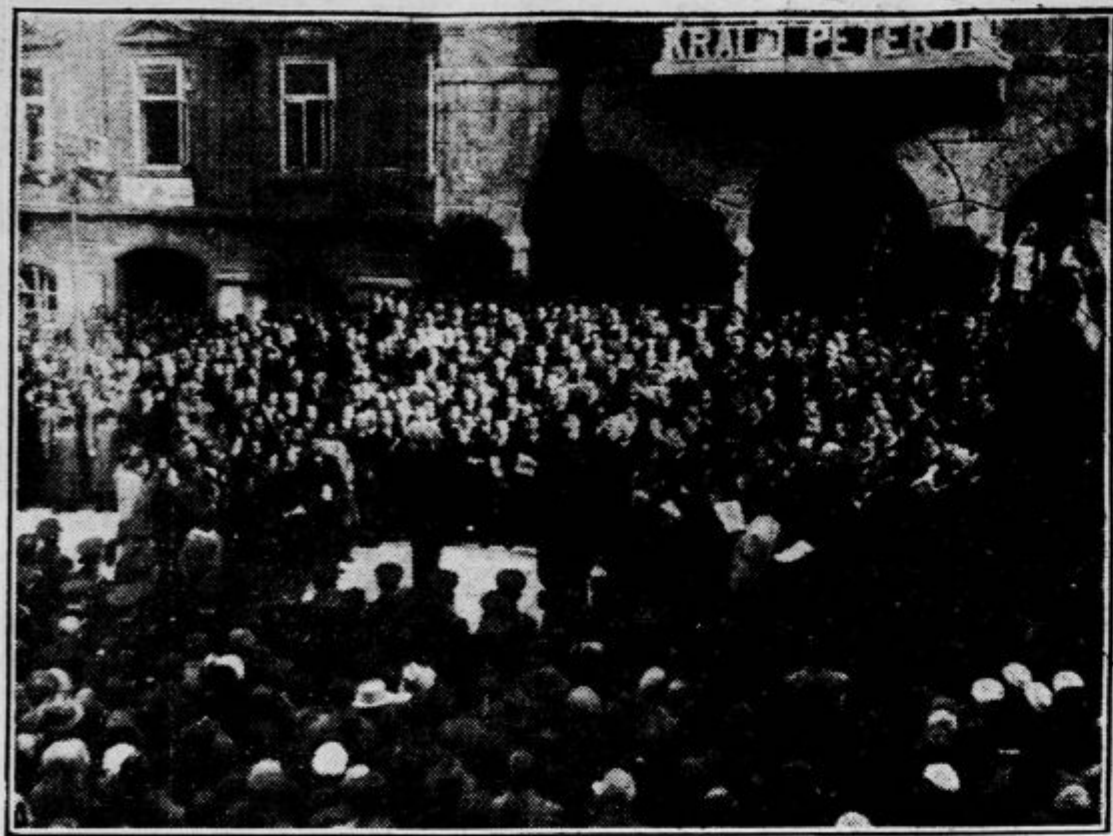
in prisega v srcih, da bo zvesto čuvala in izpolnjevala kraljevo oporoko.

Ob dveh popoldne se zbirajo množice na Trgu kralja Aleksandra I., da na javni komemoraciji v duhu svečano prisostvujejo pogrebu Nj. Vel. viteškega kralja Aleksandra Uedinitelja. Turobno zvonijo zvonovi v župni cerkvi. Na trgu pred oltarškom s sliko pokojnega kralja se zbirajo vedno večje množice. Mladina polaga pred oltar cvetje in vence. Ob pol treh zvonovi utihnejo in nastopi smrtna tišina. Oči vseh prisotnih strme v sliko Njega, ki ga ta čas na slavnem Oplenuce polagajo k večnemu počitku. Le tu pa tam prekine tišino prijetno ihtenje. Zatem stopi na govorniški oder g. prof. Franjo Uršič, ki z lepimi v srce segajočimi besedami oriše življenje in delovanje Velikega pokojnika. Ko zadoni nato iz 100 gr. združenih pevskih zborov žalostinka »Nad zvezdami, ne ostane nobeno oko suho. Godba zaigra še državno himno. S cerkvenega zvonika oddajo 21 strel. Na koncu se zverelo vsi prisotni v mogočno povorko, ki defilira mimo oltarja, da s tem izkaže svojo dobromu očetu zadnjo čast. Tiho in mirno odhajajo množice po končani komemoraciji spet na svoje domove.

društev in mnogo občinstva. Iz Sokolskega doma je radio odajal tudi poročila o pogrebu, ki so jih poslušale velike množice. Pred domom se je zbralo do 14. nad 2000 ljudi, ob pol 15. pa so siren vseh treh industrij naznanilo petminutni molk. Med veličastnim žalnim zborovanjem je igrala steklasta godba, peli so združeni pevci pod vodstvom g. Podlogarja, podstarosta Sokola in občinski odbornik g. Ferdinand Roš na je imel spominski govor. Ko je rudniška godba odigrala državno himno, so se množice v globoki tugi razšle. 17 občanov se je udeležilo tudi pogreba v Beogradu.

Trbovlje, 20. oktobra. Na dan pogreba blagopokojnega kralja so dale tudi Trbovlje izraza globoke, boli nad smrtjo svojega ljubljene vladarja. Šolska mladina se je udeležila žalne službe božje ob 8. uri, med tem pa so se zbirale ogromne množice prebivalstva pred rudniško restavracijo in se uravnale v žalno povorko, kakršne Trbovlje še niso videle. Prišlo je prebivalstvo iz vseh kolonij in iz vse okolice. Stanovanja so bila kakor izumrla.

Na čelu povorke so bile zastave vseh narodnih društev in korporacij, odeto v črno. Za zastavami sta korakali delavski in sokolska godba, za temi Sokoli v krojih, za njimi gasilci, za temi rezervni oficirji, za njimi zastopniki občine z županom g. Kleinovskim na čelu, potem vse uradništvo TPD, rudniški namestenci in rudarji v krotkih lovi, bojovníki, razna nacionalna in humanitarna društva in naposled vse ostalo prebivalstvo. Spreved se je pomikal proti trgu. V vstavljeni sokolskega doma je

druženi pevski zbori pojo pod vodstvom Z. Prelovca žalostinke pred magistratom

Od leve na desno v ospredju: generala Pekić in Jovanović, ban dr. Marušić, divizionar Cukavac, pomočnik bana dr. Pirkmajer in podžupan profesor Jarc

Naši kraji žalujejo

Vodice. Vest o tragični smrti našega ljubljene vladarja je z veliko žalostjo navdala vse občane. Žalna seja za vse organizacije je bila 14. t. m. v šoli. Udeležba je bila častna za občino. Žalni govor je imel g. šolski upravitelj. Na dan pogreba je bila jutraj sv. maša. Vse delo je počivalo. Narod je pokazal, da globoko čuti izgubo, ki ga je doletela. Popoldne je bila ob 2. pri spomeniku padlih vojakov žalna svečanost. Spomenik je bil primerno okrašen in pred sliko pokojnega kralja je gorela luč, zastrta v črno. Topovska strela sta oznanila pričetek in konec 5minutnega molka. Cerkevni pevski zbor je zapel »Vigred se povrne« nakar je imel g. župnik lep govor o pokojnem kralju. Sledil mu je govor šolskega upravitelja, deklaracije učencev in poslovnih pozdravi zastopnikov občine in posameznih društev. Po pesmi »Nad zvezdami« je domača godba zaigrala himno »Bože pravde«. Ljudstvo se je poslovalo s klici »Slava« od visokega pokojnika in poneslo s seboj oporoko: Čuvajte Jugoslavijo. Mnogoštevilna udeležba, nad 100 oseb, je pokazala veliko ljubezen do Nj. Vel. kralja Aleksandra. Trdni Gorenjci so odhajali solz. nih oči na svoje domove.

Zavodnje pri šostanju. Na dan pogreba viteškega kralja se je tudi mala gorska vas Zavodnje pod Urško goro na slovesen način poslovila od svojega ljubljene vladarja. G. duh. svetnik Rožman je ob 8. opravil mašo zadušnico. Čeprav šteje vas komaj nekaj nad 400 duš, se je cerkvenega opravila udeležilo nad 250 ljudi. Po končanih cerkvenih molitvah se je vsa množica zgrnila v šolsko poslopje, kjer se je vršila žalna svečanost. Razen šolske mladine so se zbrali mali jadranski stražarji v krogih, da poslednjikrat vzkliznejo velikemu čuvarju Jadrana. Tesno stisnjeni so stali člani in članice Društva kmetskih fantov in deklet, živo se spominjajoč mrtvega pokrovitelja proslave desetletnega društva, ki se je pred komaj dobrim mesecem vršila v Ljubljani. Na žalni svečanosti je bilo dalje zastopstvo Vrtinarskega in sadjarskega društva, občinske uprave in mnogoštevilni vaščani. V ozadju dvorane pa so v stisnjenih vrstah stali prav vsi delavci z banovinske ceste šostanj. Št. Vid s svojim gradbenim vodjo. G. šolski upravitelj Twrdy je v ginljivih besedah orisal življenje velikega pokojnika, šolska mladina in jadranski stražarji so se poslovali od svojega mrtvega kralja z lepimi deklaracijami. V imenu Društva kmetskih fantov in deklet je govoril besede slovesa društveni tajnik. Kakor v sanjah so vsi pričujoči ob končani svečanosti vzkliznili trikratni »Slava!« in se v nemi žalosti razšli. Kraljevskemu domu je bila poslana sožalnica.

Gorenji Logatec. Težka bol je legla s smrtno viteškega kralja na vso našo zemljo. S tiho, pritajeno žalostjo je žaloval zlasti obmejni življenj. Vse se je odelo v črno tugo in prosilo za pokoj duše velikega pokojnika. Vsa društva in korporacije so se strnili z nepreglednimi množicami ljudstva k poslednji počitnici Nj. Vel. kralja 18. t. m. Starec in žene, mladina in deca so napolnili obširno dvorano Sokolskega doma ter se poslednjikrat oddolžili manom kralja Ureditelja. Po otvoritvenem govoru notarija g. Mavčeta je pevski zbor zapel žalostinko »Usliši nas, o Gospode«. Šolski upravitelj g. Doljak je govoril o delovanju in življenju blazopokojnika. Šolska deca je deklarirala z vso poštrenoostjo dve snovi: minili pesmi o kralju Janku in mučeniku. Sledil je govor o kralju Skuhina, za tem občuteni govor novelnika gasilske čete g. Modica načelnika Sokola br. Nagodeta Joska in nadvse ganljiv govor g. Gostiše Mice. Počastitev novega kralja Petra II. je nadal učenc Dolenc Stanko. Nakar se je svečanost zaključila z državnim himno. Nad vse lepo je okrasil oder brat Markić. — Mirno spavaj naš presviti kralj, vitez naš

in naš vladar! Obmejni živeli bo čuvali Tvojo veliko oporoko, Tvojo in našo Jugoslavijo!

Ormož. Je v četrtek 18. oktobra z najglobljo boleščjo počastil svetli spomin našega viteškega kralja Aleksandra I. Ureditelja. Ob 8. uri se je v župni cerkvi opravljala služba božja, katere se je udeležil ves občinski odbor, rezervni oficirji, državno in zasebno uradništvo, Sokol, gasilci, predstavniki vseh ormoških društev in korporacij, mladina osnovne in meščanske šole z učitelstvom in velika množica meščanov in okolice prebivalstva. Po maši je bil ob zvonjenju žalni obhod skozi mesto, ki je ves čas od kraljeve smrti v črni zastavi; javna razsvetljava pa je bila v črno zastrta. Dolga vrsta žalujočih se je ustavila pred vojnim spomenikom, ki je bil v črno zagrnjen. Vznose spomenika je bilo bogato okrašeno s cvetjem in zelenjem. Na spomeniškem častnem mestu je bila kraljeva podoba, pod njo pa goreče bakle. Šolski upravitelj v p. Rozina je govoril o delovanju in misli ter o veličini pokojnega kralja, kateremu se klanja ob njegovi smrti v najgloblji bolesti vsa Jugoslavija. Navzočni so s solzami v očeh počastili spomin velikega kralja s trikratnimi slavicami.

Veliki Gaber. V počastitev spomina blagopokojnega vladarja je šola pripravila na dan pogreba po cerkvenem opravilu v šoli žalno komemoracijo, kateri je prisostvovalo in s solzami v očeh sledilo prirediteljnim izvajanjem prav lepo število prebivalstva. Po v srce segajoči žalostinki, ki jo je zapel mladinski pevski zbor pod vodstvom učiteljeve gđ. Ložarjeve, je šolski upravitelj županič v daljšem govoru slavil blagopokojnega viteškega kralja kot velikega junaka, ureditelja, velikega pobornika miru in dobrotljivega očeta naroda. Občinstvo je pazljivo poslušalo in vzklizalo: »Slava mu!« Nato je mladinski zbor zapel še eno žalostinko, nakar so sledile žalne deklaracije, h katerim je prispeval tudi župnik v p. g. Neubauer. Naslednja velikega pokojnika, kralja Petra II. so zborovalci pozdravili z vzklizom: živio! — Po pesmih »Vladarje« in »Bože pravde« se je občinstvo s solzami v očeh razšlo.

Vače. V vseh srh se je naselila tuga in bolest, ki jo vedno znova povečujejo plapolajoče črne zastave, v katere se je odel ves trg. V počastitev spomina blagopokojnega viteškega kralja smo imeli na Vačah 2. žalni seji. Prva je bila v nedeljo 14. t. m. v šoli, kateri je sklical Sokol. Ob tej priliki je bila odposlana sožalnica brzojavka v Beograd. Dne 16. t. m. je imela občinska uprava žalno sejo v svoji pisarni. Isti dan je imela žalno proslavo tudi šola. — Duška vsej svoji bolesti pa so dali Vačani v četrtek 18. t. m. ob skupnih pogrebnih svečanostih. Na čelu spreveda je strumno korakal Sokol v krogih, za njim gasilci v uniformah, nato korporativno ves občinski odbor, za njim vsa šolska mladina. Razen teh je bilo mnogo ljudstva z Vač in okolice. Po končanem cerkvenem obredu so se vsi zbrali v žalno dekorirani šoli, ki je bila nabita do zadnjega kotička. Sledili so v srce segajoči govori: za Sokola je govoril br. France Kristan za gasilce načelnik Fran. ce Zarnik za občinsko upravo pa g. Ivan Grabnar. Sledil je ganljiv govor šolske upraviteljeve gđ. Minke Tramtetove, ki je bil vezan z lepimi žalnimi deklaracijami šolske mladine, katere je nastudirala gđ. Ida Dolžanova. Svečanost je vplivala na zbrano publiko tako, da so se mnogim prikrade pritažene solze. Po vzklizih »Slava, slava mučeniku Aleksandru Ureditelju, so sledili vzklizi Nj. Vel. kralju Petru II. in Jugoslaviji.

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO

Slike govore najbolj zgovorno: pogled na tisoče, ki so se v četrtek zbrali k žalni svečanosti v Celju. Govor, ki ga je ob tej priliki imel predsednik sreske organizacije JNS gosp. dr. Kalan, prinašamo na četrti strani.

Zadušnice v tujini

Na dan pogreba Viteškega kralja Aleksandra so počastili njegov spomin po vseh evropskih večjih mestih

V Angliji

London, 19. oktobra. AA. Včeraj je bila v tukajšnji cerkvi sv. Mihaela svečana zadušnica za pokojnega kralja Aleksandra I. Razen zastopnikov zunanjega ministrstva in članov diplomatskega zbora so svečano prisostvovali mnogi ruski aristokrati, ki živijo v Londonu, mnogo odličnih osebnosti in mnogo drugega občinstva. Londonskega škofa je zastopal fulhamski škof, prisoten pa je bil tudi gibraltarski škof, pod čigar jurisdikcijo spadajo v Jugoslaviji živeči anglikanci. Svečanost je opravil kanonik Douglas, župnik cerkve sv. Mihaela. V prosvodi, ki jo je imel po končanem verskem obredu, je kanonik Douglas med drugim naglasil, da je pokojnega kralja osebo poznal še v času, ko se je poznejši vladar mudil v Londonu.

V Italiji

Rim, 19. oktobra. k. Včeraj popoldne je bila v cerkvi sv. Jeronima svečana zadušnica za pokojnega kralja Aleksandra I., ki jo je daroval rektor kolegija sv. Jeronima, mnšgr. Magerek. Poleg jugoslovenskega poslanika in oseba poslanstva so se zadušnice udeležili italijanski kralj Viktor Emanuel s svojim vojaškim spremstvom, dvorni minister Asinari, državni podatnik v ministrstvu za zunanje zadeve Suvich kot zastopnik Mussolinija, ves diplomatski zbor, predsednika poslanske zbornice in senata in mnogo drugih povabilencev. Cerkevna vrata so bila odeta v črno. V cerkvi so ob klopih stali jugoslovenski prapori s črnimi trakovi. Tudi oltar je bil ozaljšal s palmami in cvetjem. Pri maši je pel zbor poljskega društva. Ob koncu je mnšgr. Magerek molil tudi za kralja Petra II. in procvit jugoslovenske kraljevine. Pred cerkvijo je bil postavljen oddelek italijanske vojske z godbo in zastavo.

Tudi v Vatikanu je bila ob 10.30 maša zadušnica, ki so se je udeležili jugoslovenski poslanik pri Sv. stolici z vsem osebom, diplomatski zbor, guverner vaticanskega mesta Pizzardo in tajnik za izredne cerkvene posle mnšgr. Ottaviani, ki je zastopal vaticanskega državnega tajnika kardinala Paccellija.

Svečana opela so se vršila tudi v Milani, Napoliu, Trstu, na Reki in v ostalih italijanskih mestih.

V Turčiji

Ankara, 19. oktobra. AA. Ko so se v Beogradu vršile svečanosti pogreba Nj. Vel. kralja Aleksandra, je vsa Turčija delila globoko žalost prijateljskega naroda. Zastave na državnih in zasebnih poslopih so bile spuščene na pol droga. Turški narod je prvič v svoji zgodovini žaloval kot celota. Godbe so povsod onemlele, vsa gledališča so bila zaprta, prav tako bioskopi.

V poslopju jugoslovenskega poslanstva je opravil svečano liturgijo carigradski metropolit Dorotej ob številni asistenci. Službi božji in spominski slovesnosti so prisostvovali člani turške vlade, člani diplomatskega zbora, zastopniki civilnih in vojaških oblasti in zastopniki predsednika republike. Po govoru mitropolita Doroteja so prisotni izrazili jugoslovenskemu poslaniku Jankoviću svoje sožalje.

Beograd, 20. oktobra. Ob 10. dopoldne je odpotoval iz Beograda pruski ministrski predsednik Herman Göring. Na letališču so se poslovili od njega minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrovič, vojni minister general Milovanović, načelnik vojn. ministrstva Bodi, šef protokola Novaković, višji svetnik životin dr. generala Nedić in Janković.

V Češkoslovaški

Praga, 19. oktobra. č. Vse mesto je bilo včeraj zavito v žalost. Ves dan so svetlele luči, zastirle v črno kopreno. V počastitev spomina pokojnega velikega jugoslovenskega vladarja bratskega naroda, so zapalole skoraj z vseh hiš črne zastave. Tudi na cerkvah so izobesili žalne zastave. Prav tako so bile na tramvajih in avtobusih črne zastave, dočim so bili žarometi zacrnjeni a črno kopreno.

Na vavalskih namestih je bil postavljen visok katafalk, odet v črno s simboličnim ozadjem. Na etebrih, na katere je bilo napeto črno blago, se je odražal velik jugoslovenski grb, na muzeju pa so zapalali vrški ognji. Vojstvo je od Staromestnega do vavalskega trga formiralo gost špalir. Pred katafalkom so bile vojaške žalne svečanosti, ki so se jih udeležili zastopniki vlade in parlamenta, dr. Černy, dr. Stanek, zastopnik jugoslovenskega poslanstva Djuričič, vojni atašej Jugoslavije, Češkoslovaške, Rumunije, Poljske, Anglije, Italije, Madžarske in Francije, zastopniki češkoslovaške vojske in civilnih oblasti. Žalna svečanost se je pričela z gromom topov, ki so oddali 21 strel v čast pokojnemu jugoslovenskemu kralju. Trombe so napovedale žalni zbor. Brigadni general Homola je prečital žalni manifest, general Medek pa je imel govor, v katerem je poudarjal prijateljske odnose med bratskimi narodoma.

Veliki pokojnik, ki je z vsem svojim narodom razumel naše težnje in nas podpiral, je med drugim izjavil, si je a svojim delom za našo mlado državo postavil v naših sretnih neminljiv spomenik. Svečanosti se je udeležilo več tisoč ljudi. Z vlaki so se pripeljali v Prago tudi mnogi udeleženci z dežele. Zaradi splošne žalosti na Češkoslovaškem je bila Borza dela danes zaprta. V vseh cerkvah so brali maše zadušnice za pokojnega jugoslovenskega vladarja.

V Rumuniji

Bukarešta, 19. oktobra. AA. Včeraj so bili vsi obrati zaprti. Pred poštnimi uradi so bili postavljeni radio-aparati, ki so prenašali ves potek pogrebnih svečanosti iz Beograda. Pred zvočniki so ogromne množice vedno poslušale poročila, čeprav je bil hud dež. Ob 10. dopoldne je bila v sašorni cerkvi spominska služba božja, ki jo je opravil patrijarh Miro Igristea ob asistenci mnogega svečenstva. Službi božji so prisostvovali veliki vojvoda Mihajlo, predsednik vlade Tatarescu, člani vlade, diplomatski zbor, zastopniki civilnega in vojaškega doma kralja Karola, predstavniki vojske, mnogi politiki in meščani. Nato je bila služba božja v ruski cerkvi. Prisostvovali so ji iste osebnosti, kakor v sašorni cerkvi. V vseh cerkvah v državi so odslužili podobne službe božje.

Bukarešta, 19. oktobra. AA. Včeraj na dan pogreba pokojnega kralja Aleksandra so izšli vsi listi v črnem okvirju s pretesljivimi članki, v katerih se klanjajo spominu pokojnega vladarja. Državni uradi danes niso delali, šole so imele prosto, vsa gledališča so bila zaprta in ves dan ni bilo godbe v restoranih in kavarnah. Učitelji so imeli samo predavanja v šolah o plemeniti postavi viteškega kralja Zedinitelja. Trgovine so bile zaprte od 10. do 15. in tudi sodišča niso poslovala. Dopoldne je bila v navzočnosti članov vlade in veleposlanstvenikov žalna cerkvena svečanost.

»Universul« prinaša uvodnik, v katerem pravi med drugim: Čuvajte Jugoslavijo! Te poslednje besede so politična oporoka pokojnega kralja Aleksandra in ta oporoka se bo izvršila. Čuvajte Jugoslavijo z edinstvom in notranjim sporazumom ter z okrepljenimi zunanji zvez — to je pomen modrih kraljevih besed. Te besede bodo spoštovali, to oporoko bodo izvršili tisti, ki jim pripada težko, a plemenito poslanstvo, da dokončajo delo velikega kralja. Rumunski narod, pravi list, je izgubil v kralju Aleksandru velikega prijatelja in zvestega zaveznika. Rumunski narod bo na velikega vladarja ohranil pobožen in večen spomin.

V Bolgariji

Sofija, 19. oktobra. č. Bolgarski listi objavljajo izredno obširno in ganljivo pisano poročila o pogrebu velikega jugoslovenskega vladarja viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Vsi listi poročajo o obnem o prisrčnem sprejemu zastopnikov bolgarskega kralja, vlade, vojske in naroda v Beogradu, ki so se udeležili pogreba velikega pokojnika v Beogradu in na Oplenju. Na vso beograjsko javnost, ki je sledila pogrebu po radiju, so napravile beograjske in opienske pogrebne svečanosti globok vtis. Vsa javnost pripoznava, da more le narod, ki je plemenit in velik po svojih čustvih, izkazati tako čast vladarju, svojemu neizmerno ljubljeneemu kralju.

Listi beležijo tudi ugotovitve, da so bili v Beogradu prijetno presenečeni nad izjavo, ki jo je dal pred dnevi ministrski predsednik Georgijev ob smrti kralja Aleksandra.

Mestni svet je sklenil imenovati posebno ulico po pokojnem kralju Aleksandru I. v spomin na njegovo tragično smrt in na njegov poslednji obisk v Sofiji.

V Grčiji

Atene, 19. oktobra. AA. Jugoslovensko poslanstvo je priredilo včeraj zadušnico za pokojnega kralja Aleksandra. v tukajšnji cerkvi. Svečanosti so se udeležili poleg drugih jugoslovenskih poslanikov Boško Hristić, knez in kneginja Demidov, vse osebe jugoslovenskega poslanstva in mnogoštevilna jugoslovenska kolonija, predsednik republike Aleksander Zaimis, predsednik vlade Tsaldaris, podpredsednik vlade general Kondilis in vsi člani kabineta. Poslansko zbornico in senat sta zastopali predsednik zbornice Bocikis, predsednik senata Gonatas in vsi voditelji političnih strank Papanastasiu, Metaxas, Kafandaris in Mihalekopulos. Razen njih so žalni cerkveni slovesnosti prisostvovali vsi bivši predsedniki grške vlade, elita grškega političnega sveta in mnogo pravakov vseh strank. Grško vojsko so zastopali načelnik generalnega štaba general Katenojotis, šef glavnega štaba grške mornarice general Zakopoulos, poveljnik prvega armadnega zbora v Atenah general Petridis, več enot atenske garnizije in vsi višji častniki vseh vrst orožja in mornarice. Atensko občino je zastopal predsednik občine Kotsias s člani občinskega odbora. Razen tega so bili navzočni atenski prefekt in

višje upravno uradništvo atenske prefektore, ves diplomatski zbor, vse višje uradništvo ministrstev, posebno mnogoštevilno pa osebe zunanjega ministrstva. Grško-jugoslovensko ligo je zastopal bivši minister Kofinas z mnogimi člani glavnega odbora lige. Razen njih so bili prisotni vsi v Atenah navzočni poslanci, vsa univerza, skoraj vsi predstavniki političnega, intelektualnega in družabnega življenja v Atenah.

Za svečanost je bila ruska cerkev posebno slavnostno okrašena in vsa ogrnjena v črno. V nabit polnem hramu je opravil cerkvene obrede metropolit Hrizostom ob asistenci mnogoštevilnega svečenstva. Služba božja se je vršila v ruščini. Med cerkvenim opravilom je stal zunaj v špalirju bataljon vojaštva, ki je od časa do časa s strelizkazal pokojnemu viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju čast. Vojška godba je igrala posmrtno koracnico.

Mnogoštevilno občinstvo, zbrano v cerkvi in pred cerkvijo, je z globoko pobožnostjo spremljalo cerkveno opravilo. Med žalno svečanostjo so bila po naredbi oblasti zaprta vsa ministrstva in vse državne ustanove in šole, prav tako tudi med pogrebom blagopokojnega kralja Aleksandra. Med cerkveno svečanostjo so bile v Atenah samih zaprte vse trgovine, banke in ustanove ter ustavljen ves promet po mestu. Na vseh javnih poslopih ministrstvih in poslopih vseh zastav na pol droga, ovite s črno kopreno.

Ko je bila žalna svečanost pri kraju in so dostojanstveniki zapuščali cerkev, je prisotna množica živahno pozdravljala jugoslovenskega poslanika Hristića.

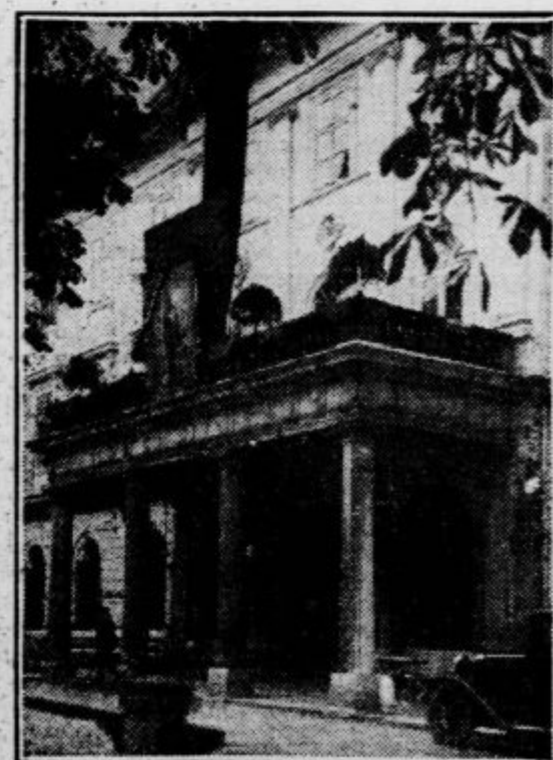
V Solunu

Solun, 19. oktobra. AA. V Solunu so bile v četrtek zaprte vse trgovine in vse šole. Povsod so visele zastave na pol droga. Razen jugoslovenskega generalnega konzula in ravnatelja jugoslovenske svobodne luke je spominski svečanosti prisostvovala vsa jugoslovenska kolonija, zastopnik guvernerja, poveljnik tretjega armadnega zbora, poveljnik luke, metropolit, vsi konzuli, ravnatelji državnih železnic, ravnatelj carin, ravnateljstvo svobodnega pasu, poveljnik mesta, predsednik židovske občine, upravnik jugoslovenskih trgovinskih zbornic, ravnatelj grških listov, zastopniki francoskih bojnikov z zastavami, zastopniki italijanskih bojnikov, grško-jugoslovenska liga, profesorji francoske šole in mnogo drugih uglednih osebnosti ter veliko število prebivalstva.

V Avstriji

Dunaj, 19. oktobra. w. V pravoslavni cerkvi sv. Save je bila včeraj na pobudo jugoslovenskega poslanstva svečana žalna služba božja za pokojnega kralja Aleksandra. V cerkvi, ki je bila odeta v globoko črno, je visela na desni strani oltarja s črnim obdano slika kralja Aleksandra, ob straneh pa so visele državne trobojnice. Pred vhodom v cerkev je sprejel jugoslovenski poslanik Nastasijević z uradni ki poslanstva udeležence žalne svečanosti. Med mnogimi odličnimi gosti so bili zvezni predsednik Miklas, zvezni kancelar dr. Schuschnigg, podkancelar knez Starhemberg, ministri Fey in Berger-Waldenegg, državni tajnik general Zechner, državni tajnik Gossauer, ves diplomatski zbor ter mnogi odličniki dunajske družbe in člani jugoslovenske kolonije. Istočasno so bile zadušnice za kralja Aleksandra tudi v vseh stolnih cerkvah deželnih prestolnic, katerih so se udeležili najvišji predstavniki lokalnih oblastev, zastopniki raznih konzulatov in številno občinstvo.

Današnja uradna »Wiener Zeitung«, ki poroča o svečanem pogrebu pokojnega kralja Aleksandra in pravi, da je bil pogreb-impozantna manifestacija vse Evrope. Velikastni tužni zbor, zbran v Beogradu, pravi list med drugim, je poveljevanje misli o evropski solidarnosti, v katere imenu izkazuje čast hrabremu kraljevskemu mirotvorcu.

Na palači Kazine je bil na dan kraljevega pogreba balkon ves žalno okrašen in v ospredju je stal ogromen portret kralja Aleksandra

Kraljestvo mode

Pomen veziv v letošnji modi

Moda zadnjih let je polagala največjo težavo na lep krog in učinkovito tvorivo, vse drugo pa je bilo postranska reč! Vseled tega seveda ni bilo mogoče kar naenkrat preumetiti mišljenje občinstva, ki se je že privajalo »prezračni« razno drobno okrasje. Šele letos so se žene nekoliko spoprijaznile z mislijo, da bodo njihove obleke odoslej opremljene s tem ali onim učinkovitim okrasjem.

Če govorimo letos o okrasju, mislimo predvsem na razna veziva, ki smo jih toliko let pogrešali na modni sliki. Topot so se zares zmagovito uveljavila in sicer prav tako pri navadnih oblekah, kakor pri elegantnih, družabnih oblačilih.

Volnena in bombaževinasta veziva, veziva s kovinastimi nitjo, strojna veziva in slednjic veziva iz bisernih ali bleščic dopuščajo veliko raznolikost in se zato ni bati, da bi se elegantne dame te nove mode prehitro naveličale.

Seveda so mnoge žene s precejšnjim nezaupanjem sprejele vest o takšni modi, ker so se bale, da bodo vezene obleke učinkovito preobložene. Toda praksa je vse te »teoretične« pomisleke ovrgla. Že prvi vezeni modeli so si dobesedno osvojili ženska srca in kmalu ne bo več žene, ki si ne bi želela vsaj ene obleke te vrste.

Izbera lepo vezeneh modelov predločuje naša skupina skic: Najbolj enostavna je preprosta volnena obleka s kazakom, ki je ob straneh neznatno preklan, prav kakor krilo obleke. Zunanji šiv rokavov je pošten z modernimi gumbi. Z volno ali prejšjo izvedeno vezivo predstavljajo cvetlični šopek, ki je tako nameščen, da učinkuje, kakor bi bil pritrjen s pasom (3. skica).

Sestavo volnena in bisernega veziva najdemo na zadnji skici. Svilena ali volne-

na obleka s tuniko ima širok vezen ovrtnik, ki je tako izdelan, da tvorijo biserne proge nekak azur, skozi katerega proseva koža (zadnja skica).

Jako priljubljene so vezene večerne bluze, ki jih moremo nositi seveda tudi ob slavnostnih ali družabnih popoldanskih prilikah. Tu pride v poštev biserno vezenje v lepah pastelnih barvah, ki lahko učinkuje kakor prava umetnina (1. skica).

Za večerne obleke pridejo v poštev predvsem izrazita srebrna in zlata vezjenja, ki jih izvezemo na rob širokih, odprtih rokavov. Veliki kovinasti biseri v obliki polkrogle tvorijo fantastične cvetlice, ki se učinkovito odražajo od ozadja, pošitega s paličastimi biseri. Takšno originalno večerno obleko iz bleščice svile vidimo na naši drugi skici.

L. ROT, krznarstvo

Ljubljana

Mestni trg 5

Mestni trg 5

Nove, svetle garniture k temni obleki

Morda se je v teku zadnjih let navzela izrazite »ženskosti«. Minule so okorne garniture iz trdega platna ali pikčaja, ki so nas spominjale na mornariške ovrtnike. Nadomestile so jih svilene garniture, ob-

šite z ljubimi volančki, ki dajejo cel obliko neko posebno mehko. Ovrtnik na naši skici je ob straneh prerezan in pritrjen s

spinkami, tako da učinkuje še bolj živo in v graciozno. Na enak način so izdelane manšete in svilena zaponka na pasu.

Krznno, vrvice in čopki

spadajo letos skupaj! Majhen krznen muf je mnogo bolj učinkovit, če ga opremo z lepo svilenimi vrvicami in s čopom iz enakega

tvoriva. Enako okrasimo moderno kozaško čepico, ki je seveda tudi izdelana iz krzna. Sploh so letos krznena pokrivala jako moderna, seveda pa pridejo tukaj v poštev le izredno voljna in kratkodlaka krzna.

Zdravniška posvetovalnica

I. M. Bežigrad. Verjetno boluje Vaša mati na revmatizem v kolenskih, ki jo pa tudi zaradi velike telesne teže pri hoji bole. Priporočamo ji, da ima kolena posebno pri hoji trdo povita, sicer jih naj greje s toplimi obkladki ali z električnim termoforom. Zaradi točne preiskave, ki je predpogoj vsakega uspešnega zdravljenja, bi pa bilo potrebno, da gre vsaj za nekaj dni v bolnico. — Nuša. Če imate kilo, se boste morali prejšli ali slej odločiti ali za pas ali pa za operacijo. Z ozirom na Vašo mladost bi Vam svetovali operacijo, ker ste tako v kratkem času za vedno rešeni nadloge. Za redno odvajanje morate seveda vedno skrbeti. — I. M. C. Vaša domneva, da izvirajo bolečine v ostanke amputirane noge od živcev, je pravilna. Najbolje je, če imate možnost, da se zdravite z diatermijo ali pa obsevanjem. Za trenutno olajšanje bolečin Vam priporočamo prepreke salicila, katere proizvajajo v dobri kakovosti danes že tudi domača podjetja. — Srbečica, ki se Vam je pojavila na koži, ima lahko različne vzroke (mogoče so garje?) in je najbolje da Vam zdravnik, ki Vam pregleda, svetuje primerno zdravlilo. — J. T. Če trpite na nervoznosti, bi Vam študij literature o tej bolezni samo škodoval in Vam zato nujno odsvetujemo, da se bavite s tozadevnimi medicinskimi knjigami. Saj avtosugestija ni nič drugega, kot da se z lastno dobro voljo prepričate, da imate organske napake, kar bi se pa moralo potom predhodno zdravniške preiskave potrditi. Gibajte se veliko na svežem zraku, uživajte lahko, bolj vegetarijsko hrano, v slučaju potrebe, pa se poslužite kakega lahkega pomirjevalnega sredstva. Prav dobro se je obnesla tudi fizikalna terapija, posebno kopeli. — K. J. Proti srbenju na omenjenem mestu Vam priporočam hladne sedeče kopelji z dodatkom galuna in pa mazanje z 2% Menthol-Thymol spiritem. V poštev pride tudi obsevanje z višinskim solncem oz. Röntgenom. Nosite suspenzorji! — Mirna. Mežikanje z vekami pri otrocih je živčnega izvora in nastopi pogosto po nekaterih preostalih boleznih (škrlatica itd.).

S primernimi izvedalnimi sredstvi se ta navada sčasoma odpravi. Ker pa otroka žele, bi pa bila potrebna zdravniška preiskava posebno urina, ker se stalna žela pogosto pojavi pri sladkorni bolezni. — Marija. Pri današnjem stremljenju po vitki liniji so sredstva za razvijanje dojk nepotrebna. Da dosežete krepke in lepe oblike, Vam priporočamo sistematično dnevno gimnastiko, ki Vam mora postati navada kot vsakodnevno umivanje. Vaje obstojajo v tem, da dvigate roke v stran kolikor mogoče visoko in jih zopet spustite. Nato dvignete roke stransko do sredine in v tej legi obračate dlan. Na kraju dvignete roke do sredine, jih razkričite in zopet spojite. Vsaka vaja se mora počasi in enakomerno izvršiti, začetkoma petkrat, pozneje deset- do dvajsetkrat. S temi vajami dosežete, da se prsno mišičevje okrepi in tako dobe dojk primerno obliko. — Ali sme? Naravno je, da se sme vsaka polnoletna oseba v vsakem slučaju podvreči operaciji v kolikor je ta v skladu z medicinsko vedo in moralno.

ŠAH

Dva zelo pomembna mednarodna turnirja se bosta vršila še tekom letošnjega leta. V novembru bo v Moskvi turnir najmočnejših ruskih mojstrov, ki pa bo vendarle imel večji obseg, kakor so javila prva poročila. Poleg čehoslovaškega prvaka Flohra se ga bo namreč udeležilo tudi več mojstrov iz zapadne Evrope. Tudi jaz sem prejel vabilo na ta turnir. Predvidoma se ga bom udeležil. Turnir se začne 15. novembra, in ker bo imel najbrž nad 20 udeležencev, bo trajal približno mesec dni. V decembru je projektiran nato še manjši turnir v Leningradu, ki se ga bodo tudi udeležili nekateri evropski mojstri. — Po l. 1925, ko se je vršil velemojstovski turnir v Moskvi, bo bližnji moskovski turnir prva večja mednarodna šahovska prireditel v sovjetski Rusiji. V tem času so sovjetsko-ruski šahisti, kakor se je pokazalo ob raznih prilikah, zelo napredovali. Čeprav točna lista vseh udeležencev za turnir v Moskvi še ni znana, je gotovo, da bodo tokrat imeli evropski mojstri zelo težko stališče, da se plasirajo na častna mesta. O božiču bo v Hastingsu na Angleškem vsakoletni šahov kongres. Letos se bo vršil v posebno velikem obsegu, ker praznuje Hastings 40letnico svojega prvega mednarodnega turnirja. V mojstrenskem turnirju bodo igrali med 10. udeleženci sledeči inozemci: bivši svetovni prvak Capablanca, holandski velemojster dr. Euwe ter mladi velemojster Flohr, Botvinnik in Lillienthal. Capablanca velja še danes za najresnejšega konkurenta dr. Aljehinu, dr. Euwe se misli jeseni l. 1935. spoprijeti z dr. Aljehinom za svetovno prvenstvo, Flohr je že trikrat zaporedoma zmagal na turnirjih v Hastingsu, sovjetsko-ruski prvak Botvinnik pa bo prvič nastopil na mednarodnem turnirju v Evropi. Tako bo prinesel tudi ta mali turnir šahovski svet vsekakor majhno senzacijo.

V teški, izrazito pozicijski igri je premagal dr. Aljehin švedskega prvaka Stahlberga na turnirju v Curihu julija t. l.

Holandska obramba.

Beli: Stahlberg Črni: dr. Aljehin
1. d2—d4 e7—e6
2. c2—c4 f7—f5
3. g2—g3 Sg3—f6
4. Lf1—g2 Lf8—b4+

V holandski obrambi črni pogosto zame. nja tega lovca, da pridobi časa za razvoj.
5. Lc1—d2
S skakačem hoče beli kontrolirati polje d5 in e4. Zato krije z lovcom.
6. Lb4: d2+
7. Sbl—c3 0—0

Precizneje je morda Sg1—f3. Beli pa si najbrž hoče pridržati možnost, da drugega skakača pelje preko h3 na f4, kakor se to v holandski partiji čisto igra.

7. d7—d5!
Originalna poteza svetovnega prvaka! Črni se tu navadno skuša z d6, Se6 in De7 pripraviti potezo e5. Dr. Aljehin pa si raje izbere takozvani stone-wall sistem in hoče za ceno raznih slabih točk obvladovati točko e4. Nenavaden je ta sistem v tem trenutku zato, ker sicer črni zanj navadno obdrži kraljevega lovca, da z njim štiti svoja črna polja. Črni torej igra tukaj ne. kakšno kombinacijo dveh različnih siste-

mov holandske obrambe.

8. Sg1—f3 Sd8—c6

9. c4: d5
Beli se je ustrašil groženj proti točki c4 in se odločil za to zamenjavo, ki more samo črnu koristiti. Doslej je imel namreč črni damski lovec zelo malo razvojnih možnosti, ker so ga ovirali lastni kmeti! Na belih poljih; sedaj pa ima ne samo poje e6 na razpolago, temveč tudi izgleda, da pozneje pomaga pri napadu na kraljevo krilo. Pravilneje je bilo na vsak način takoj Se5! In bel bi imel, kakor vedno v holandski obrambi, majhno prednost, n. pr. 9. Se5! Se5: 10. d5: 11. c5: 12. Sg1—e5 Sd6—e7

Seveda! Črni napade na točko d5 z lah. koto odbije.
11. 0—0 e7—e6
12. Ta1—c1 Df8—e8

Za holandsko obrambo tipična poteza. Dama hoče na h5 ali g6, odkoder more pričeti nevaren napad.
13. b2—b4 Se7—g6

14. Se6: g6
Dolej je beli igral še po kolikor toliko dobrem receptu, s to potezo pa pride v slabšo pozicijo. Pravilno je bilo seveda f2 na f4 in točka e5 bi pomenila pač nekaj več kakor nasprotnikova postojna e4.
15. b4—b5 De8: g6

Začetek nesrečne ideje. Beli hoče z zamenjavo na c6 oslabi kmeta d5.
16. Dd2—f4 Lc8—d7
17. Df4—d6 Ta8—c8
Dg6—f7!

Črni je pravočasno storil vse. Zasigurati si je namreč moral tudi možnost, da vzame na c6 z lovcom.
18. b5: c6 Ld7: c6
19. Dd6—b4 Df7—d7

Se zadnja grožnja, Sd6 in Sd8, je parirana. Črni je sedaj že v prednosti. Pritiska na e-linijo, predvsem na točko e4. Razen tega pa ima dva močna kmeta na a7 in b7, proti belemu na a2. Če v nastali poziciji n. pr. odstranimo vse figure razen kraljev in kmetov, mora biti končica za črno dobljena, ker lahko prodira s svojima kmeta na damskem krilu.
20. e2—e3 Sf6—e4
21. Tf1—e1 b7—b6
22. f2—f3

Zopet napaka, ker odločilno slabi točko e3. Beli pa se je najbrž bal napada, ki ga je črni hotel začeti z g7—g5—g4 in Sg5.

23. Te1: c3 Lc6—b5!
Grozi zavzeti z lovcom točko e4 in potem prodirati na damskem krilu ali na e-liniji. Temu zlu se skuša beli, namesto da bi igral Te1, izogniti z »žrtvijo« važne c-linije. Na 24. Te1 bi prišlo Te1!, 25. Te4!, Le4!, 26. a4, Te8, 27. Te3, a5!

24. Lg2—f1 Lb5: f1
25. Kg1: f1 Te8: c3
26. Dd4: c3 Tf8—c8
27. Dc3—d3 g7—g6
28. Kf1—f2 Dd7—a4
Črni je hitro prenesel težkoče na damsko krilo. C-linija, v zvezi s prej navedenimi prednostmi, mora odločiti. Če n. pr. sedaj beli igra 29. Dd3, sledi Dd3!, 30. ab3!, Te2 šah, 31. Kg1, Tb2, 32. Ta1, a5! in obe beli figuri sta trajno vezani.

29. Te1—e2 Te8—c1
30. Te2—b2 Kg8—g7
31. Dd3—b3 Da4—c6
32. Dd3—d3 h7—h5
33. Kf2—g2 Te1—c3
34. Dd3—e2 Dc6—a4
Grozi Da3, 36. Kf2, Te3! in ob belemu 35. g3—g4!

Obupen polizkus osvoboditve. Na Kf2 bi prišlo pač g5 z grožnjo f4, nato pa bi prodirala črna b in a kmet.

35. Da4—e8!
Zelo fina poteza, ki odloča partijo.
36. Tb2—b3 Te3: b3
37. a2: b3 f5: g4
38. f3: g4 De8—e4+
39. Kg2—f2

Beli ne more menjati dame, ker bi kmet je na damskem krilu odločil. Zato mora pustiti tudi kmeta g4 brez zaščite.

39. h5: g4 De4—c4+
40. De2—e1 Dc3: b3
41. Kf2—g3 Dc3: b3
42. Kg3—h4 Dd3—c2
43. De1—g3
Kočnica je itak brezupna.

43. Dd3—cf7+ Kg7—h6
Beli se vda. Mata ali izgube dame ni mogoče preprečiti. Vasja Pirc.

ATELIER
NOTRANJO
ING. J. OMAHEN ARHITEKTURA
ARH. S. SERANIK
LJUBLJANA
Lestvikova ulica na Vrtači

Pantelejmon Romanov:

Štetje otrok

Po šestju živine, katere del so pozneje odpeljali, da jo zakoljejo, so prišli spet v vas moške, sklicali kmete in jim oznanili, da morajo napraviti seznam vseh otrok, ki niso še šoloobvezni.

Kmetje, ki so stali v šoli, temni in zakajeni kakor kakšni kopalnici, so se nemo spogledali.

»Kaj? Otroke da popišete?«
»Da, vpišem jih v seznam«, so odgovorili prišleci.

»Fuj, za vraga!«
»Se na oni svet nas spravijo s svojimi novimi naredbami.«

Vsi so se vznemirjeno spogledali.
»Zadnjič ste se spravili nad živino, zdaj pa hočete še otroke.«

»Da, da, ljudje, zdaj nam mislijo vzeti otroke,« se je oglašilo porogljivo iz množice.

Tujci, ki so imeli opravka s svojimi papirji, niso odgovorili.

»Ni sicer ravno rečeno, da nam jih bodo vzeli, toda od njih si lahko pripravljati na vse.«

»Tako, zdaj se pa lahko lotimo seznama,« je rekel eden izmed tujcev in vzel pri tem z mize polo papirja ter začel z nje čitati

Vsi so molče stali in se v gosti trumi zbrali pred njim, kakor da bi se bali, da jim ne uide kaj pojasnila.

... ki še niso dovršili petega leta posebej in oni pod sedmim letom zopet zase. Glede ostalih seznamov ne rabimo. Ste razumeli?«

Vsi so molče obstali.
»V ostalem pa bomo hodili po hišah in jih tam popisovali, ker sicer vrag vedi, kaj vse bi napisali. Česar nihče ne bi razumel. Sestanek zaključujem.«

»Oprostite mi, prosim, da vprašam,

zakaj je to potrebno,« je vprašal neki kramar, član vaškega sveta.

»Za statistične in pedagoške namene, potem pa pridejo nove odredbe,« je rekel mož s papirjem, ne da bi se ozrl v kramarja, in začel potem, kakor kakšen sodnik, ki je pravkar razglasil sodbo, proti kateri ni nobenega priziva, pobirati papirje, raztresene po mizi.

»Prišli boste spet in vzeli... Kdaj le bo temu konec?«

»Tako, sedaj lahko greste, da takoj spravite v red otroke!«

Ko so prišle žene kmetov iz šole, so kot za stavo zdirjale po cestah s tako osuplimi obrazi, da so kmetje, vozeč se mimo na svojih cizah (dvokolnicah), ustavljali svoje konje in prestrašeno buljili naokoli, prav kakor da slišijo plat zvona.

»Čisto neumna sem in ne vem, kaj naj z njim počnem,« se je zaslisl ženski glas iz neke kočice.

»Da, človek nikdar ne ve, kje bodo koga ugriznili.«

Ni še preteklo pet minut, ko so kmetice z navzdol zdrsnjenimi naglavnimi rutami planile v hiše in kočice, nato pa, noseč, — podobno kot pri požaru, ko rešujejo svoje imetje, — nekaj v rokah ali pod pazduho, zopet ven. Iz hiš pa je nenehoma prodiralo vpitje in vekanje majhnih otrok.

»Sedaj prihajajo!«
Ženske so pošvigale iz konopljišč, se postavljale k hišnim vratom, zadrževale sapa in pričakovale komisijo.

Ko je komisija, ki jo je spremljal kramar, prišla, razgrnila v neki hiši po mizi svoje papirje in hotela delati svoje zapiske, se je izkazalo, da je ta hiša brez otrok. Tudi v nadaljnjih hišah ni bilo niti enega otroka. Nekajkrat, toda zelo poredkoma, so našli večje otroke, stare dvanaest let.

»Kako je to, da nima tu nihče otrok?«

»Kako pa naj jih prehranjujemo? Najprej je bila vojna in potem...«

»Toda, kdo se potem tamkaj dere?«

»To je pri sosedih, batjuška.«

»Smešno: nihče v vasi nima majhnih otrok; odkod le neki potem prihaja to vpitje?«

»Mogoče so se pa priplazili iz sosednje vasi, batjuška.«

Ko so prišli v zadnjo hišo v vasi, je stala tam na pragu mlada, prestrašena kmetica, ki je venomer ponavljala:

»Za nič ni, ne more čisto nič, batjuška, sploh za nič ni. Ne more ganiti niti rok niti nog.«

»Kdo ne more nič? Česa ne more? Popolnoma vseeno je, če je sedaj bolan, se bo že pozneje izljal.«

»Ta je trde glave, bratec,« se je oglašil nekdo iz množice, ki je molče šel za komisijo.

Edino pri Kuznetički so našli šest otrok. Ko je komisija vstopila, je našla na tleh sedečo starko, ki je iskala uši na najstarejšem fantu, starem sedem let.

»Njo so pa zalotili,« je dejal nekdo polglasno.

Popisali so ji vseh pet. Namesto matere je povedala njih starost neka mlada sosedka, ker Kuznetička sama ni mogla spregovoriti niti besedice.

»In kako si ti prišla ob svoje otroke?« je vprašal začuden kramar neko mlado ženo.

Divje se je zastrmela vanj, stisnila pest pod predpasnikom in sovražno odgovorila:

»Jaz jih sploh nisem imela, oni so sestrični.«

»Vrag vedi, kaj naj to pomeni,« je dejal kramar in skomignil z rameni.

»To se pa ni izplačalo,« je rekel tuj

mož in se ozrl po papirju.

Ko je vstopila komisija v kramarjevo hišo, da popije čaj, se je delo po poljih z visoko konopljjo znova začelo. Mnoge se vlekle zibelke nazaj v hiše, druge so kakor obsedene tekale po konoplji, tretje pa vpile za njimi:

»Kaj cepate po tujih njivah?«

»Zgubila sem, ali si moreš misliti, svojega malega. Oh nebeški oče, saj sem ga vendar položila tukaj ob poti.«

»Morale bi jih položiti vse na en kup, ker smo jih pa poskrivale na različnih krajih, jih sedaj sploh ne moremo več najti. In kako so konopljo razteptali, ti potepinci!«

»Tu je še en otrok,« je vpil nekdo z drugega kraja.

Neka kmetica je planila tja, toda se, vijoč roke v obup, takoj spet vrnila.

»Ta ni moj... Moj ima rdečo kapico.«

»Ta nadloga se je vsa razkocabala po konoplji.«

»Kam te je le šment nesel? Posadila sem te semle, ti dala cucelj v usta, in bi vendar lahko tukaj mirno sedel, ti sitnež.«

»Le počakaj, dobiš jih s krepelcem, ne bodo ti odšle,« je govorila zopet druga kmetica. Držala je za roko triletnega dečka, ki je upiraje se in držeč roko pred očmi, šel za njo in kremžil usta, pripravljeno, da vsak trenutek zajohče.

Le one, ki so imele dojenčke, so nesle mirno svoje svežnje in pri tem čemer-no opazovale sem in tja begajoče sosedice.

»To ni več življenje, prisilno delo je. Zdaj spravljaj živino na varno, zdaj skrivaj otroke, do česa drugega pa sploh že več ne prideš,« je dejala neka mlada mati, držeč svojega malega v naročju.

»Mar se pri tem ti kaj utrujaš: vzameš zibel pod pazduho pa greš, ali po-

glej mene: dva imam v naročju, dva se mi obesita za krilo in še sem enega izgubila!«

»Da, toda dobro smo le napravile. Takrat nas je zučilo, ko so šli živino. Komaj pet minut je trajalo!«

Vse so bile zadovoljne. Le Kuznetička je sedela v travi poleg vodarjeve hiše in vpila, da bi se je nebo usmislilo: popisali so ji vse otroke, prehiteli so jo. Ostali pa so stali okoli nje in jo opazovali.

»Njej je pa slaba predla,« je dejal nekdo.

»Drugič se bo že pazila. Celo kopico jih je spravila na svet, pa misli, da mora tako biti... Ne, bratec, zdaj so drugi časi.«

»Toda, če smo odkriti, je bilo z otroci le dosti lažje kot z živino. Če se otroci nekoliko razležejo, ni niti tako velika nesreča. Če pa vlečeš za povodec leto starega bika in ti koga pobođe, da mu stopijo oči iz črepinje...!«

»Da, z otroki je bilo pa res veliko lažje...«

»Takrat so pa odvedli s seboj cel trop živine.«

»In tudi tako nanaglo so prišli, da nisi imel časa premisliti.«

Na vaški cesti se je pokazal kramar.

»Vsi, ki so prijavili svoje otroke, naj pridejo v soboto v mesto.«

Kakor proti svoji volji so pogledali vsi Kuznetički.

»In kaj bo tam?«

»Dobili bodo podporo za otroke. Obleko, čevlje...«

Trenutek so vsi tiho stali. Naposled pa je nekdo ježno pljunil in rekel:

»Vražje je to življenje, nikdar človek ne ve, kaj naj stori.«

Toda še vedno so stali okoli Kuznetičke in jo blagrovati: bila je edina, ki se ni zmotila.

(MJN)

Zadnja pot Velikega kralja v Beogradu

Kraljevska rodbina prihaja iz Saborne cerkve — Od leve na desno: Nj. Vel. kralj, Peter in kraljica Marija, Nj. Vis. knez Arsen, kneginja Olga in knez Pavle

Člani vlade pomagajo nositi krsto iz cerkve; na levi z roko na krsti predsednik vlade Uzunović

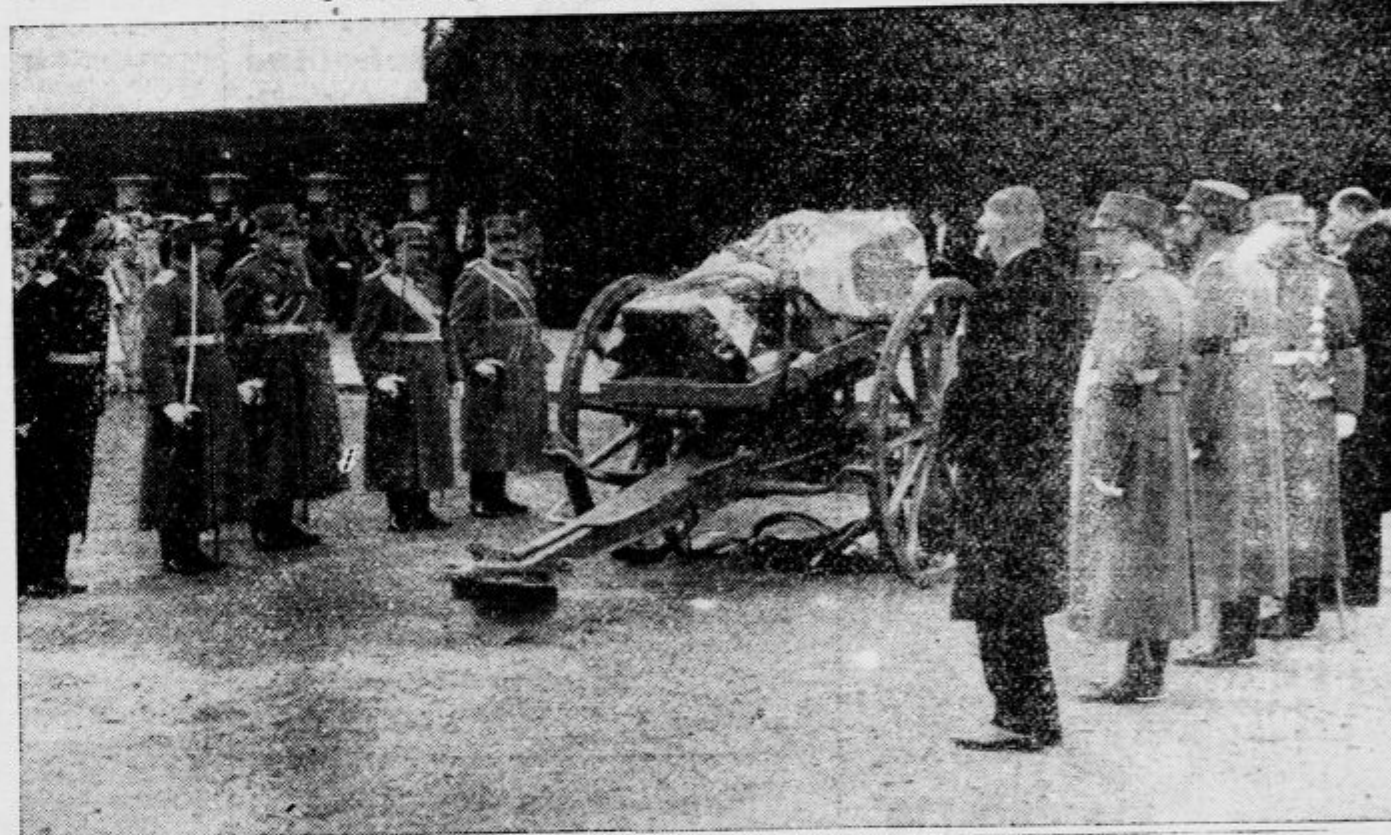
Predsednik francoske republike Lebrun, angleški princ Jurij in bolgarski princ Ciril odhajajo za krsto iz cerkve

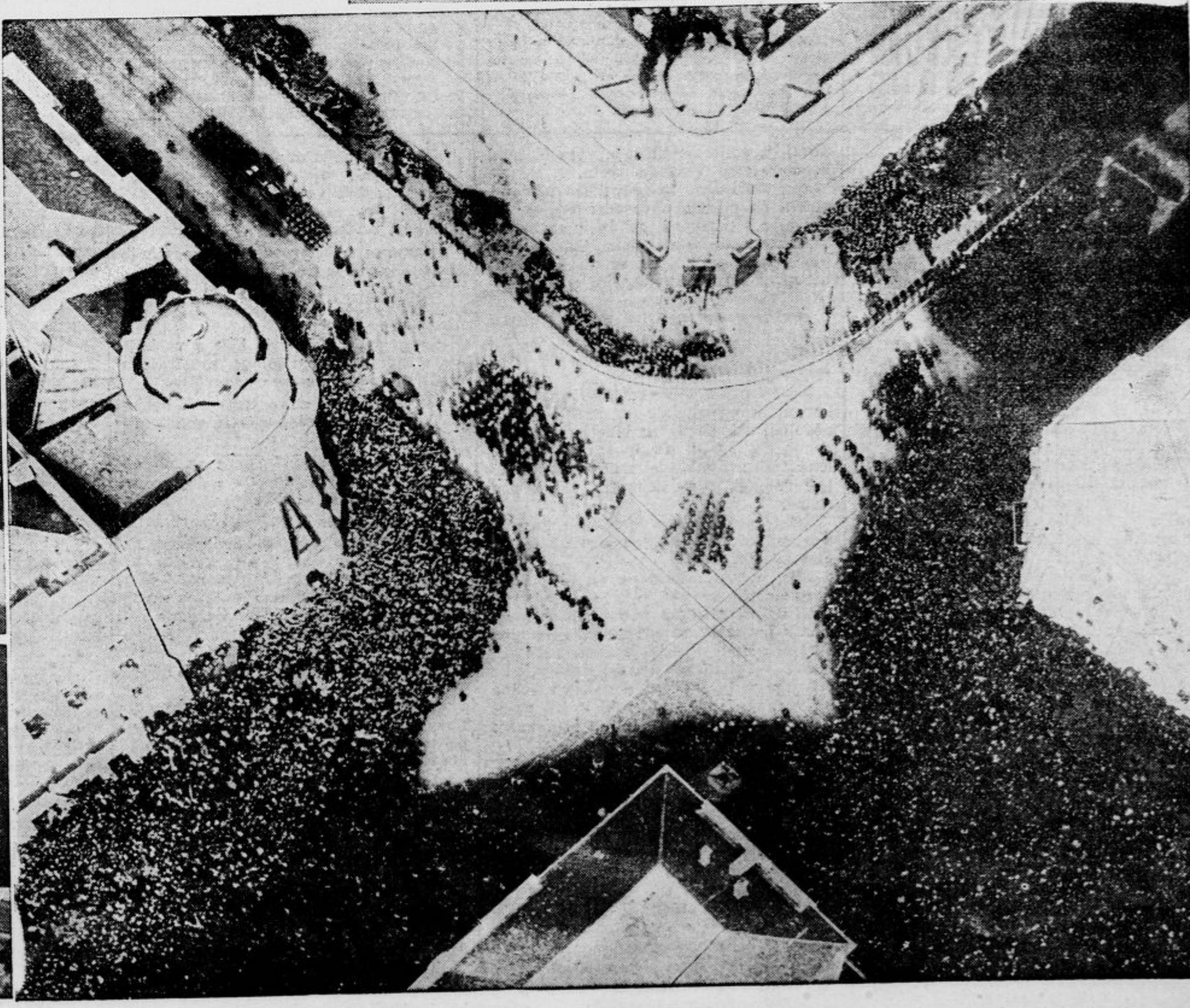
Na levi: naši generali v žalnem sprevodu — Na čelu je sivolasi vojvoda Bojović

Na levi: pruski min. predsednik general Göring z nemško delegacijo gre iz cerkve Na desni: Lafeta s krsto pred beograjskim kolo-dvorom med defilejem naše vojske in oddelkov tujih vojsk

Spodaj: rumunski kralj Karol (zgornja slika) in slouiti francoski vojskovodja maršal Petain (spodnja slika) odhajata iz Saborne cerkve Na desni: pogled z aeroplana na sprevod in ogromne množice na križišču ob predsedstvu vlade

Zakaj žarijo zvezde?

Vesoljstvo ni mlajše kakor 10 milijard let, a tudi ne starejše kot 10 bilijonov let

Poglobitev našega znanja o vesoljstvu v zadnjih desetletjih je omogočila precej točnejše podatke o starosti zvezd in vsega vesolja. Po nekem računu zvezdoslovca dr. Borneja je n. pr. ugotovljeno, da vesoljstvo ne more biti mlajše nego 10 milijard let, a tudi ne starejše nego 10 bilijonov let. Med tema dvema številcema se giblje starost raznih zvezd.

Zakaj žarijo zvezde? To vprašanje je v najstarejši zvezi s problemom o kozmični starosti. Vsakomur se vsiljuje dvomi, kako more kakšna zvezda tako dolge dobe oddajati ogromne množine toplote in svet-

lobne energije, ne da bi se prej ohladila. Izžarevanje je po današnjem fizikalnem naziranju samo druga oblika materije. V vsaki sekundi izgubi žareče nebesno telo tedaj določeno maso. Ker pa poznamo svetlobne energije posameznih zvezd, se da izračunati, da bi na tej osnovi izžarele že v kratkem času. Zvezda v velikosti našega sonca, ki bi bila vsa iz premoga, bi pri popolnem zgorevanju dajala n. pr. energijo, s katero bi ugasnila že v 5000 letih. Toda glavni vir žarenja so neki spremenljivi procesi v atomskih jedrih in to omogoča, da zvezde žarijo tako velikanske dobe. U-

podrobnostih teh izpreminjavnih procesov sicer nismo poučeni, vemo pa, da se vršijo in da doprinajajo glavni del k tako ogromni starosti vesolja.

Hiša bodočnosti

Na razstavi »Idealni dom«, ki se vrši tačas v Londonu, kažejo tudi zgradbo, ki nosi ponosno ime »hiša bodočnosti«. To je hiša iz kromovega jekla, ki jo lahko dobavljajo v vseh velikostih za samce, kakor za najbolj številne družine.

Ta hiša je zgrajena tako, da bi mogli v njej ljudje izhajati brez služabništva. V ta namen je napravljena iz kromovega jekla, ki ne potrebuje nobenega oskrbovanja. Poseben stroj čisti zelenjavo in sadje. Ko jo z velikimi gobami namiljuje in umiva otroke; aparat, ki je videti kakor pritrjeno kolo, mede maslo in smetano ter meša majonezo. Na postelji pritne stanovanec na gumb in že pričnejo zanj delati čudežni stroji kakor dobrohotni škrtarje; kavni stroj, ki ga je pripravil prejšnji večer, prične obratovati in že nekoliko minut pozneje se oglašajo žvižgi, ki pomeni, da je kava že nalita v skodelice in da so kruhki pripravljeni. Tudi psi se umivajo z avtomati, v otroških sobah so kljuke na vratih postavljene tako, da jih otroci z lahkim do- sejo, a kakor doraščajo, tako se tudi te kljuke lahko pritrjuje višje. Nešteto drugih strojev in aparatov skrbi za največjo udobnost. Vso hišo pa izdela tovarna lahko v treh dneh in jo postavi kompletno na prostor, ki si ga izbral.

OBLAČIMO RES DOBRO

in poceni. Sportne, promenadne in obleke za dijake krojimo elegantno in poceni. Velika izbira blaga za jesenska oblačila.

Drago Schwab, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Sveti ibisi

Nil je bil starim Egipčanom prinašalec in ohranjevalec vsega življenja, najvišje božanstvo, zato ni čudno, da so božanske časti izkazovali tudi njegovi tipični ptici, ibisi, ki se je ponavljala vedno z naraščajočo vodo svetega toka. V staroegiptovskih grobovih nahajamo neštete mumije teh ptic, ki nam dokazujejo, kako visoko jih je častilo ljudstvo faraonov.

Ibisi spada med čaplje. Njegovo perje je belo, konci peruti so modrikasto črni, oči živo rdeče, kljun črn, noge črne rjave. Drža mu je čudovita, hoja počasna in dostojanstvena, polet lahкотen. V času starih Egipčanov so se ibisi množili bržkone v nekakšni polovični udomačenosti in še danes se to dogaja neredko pri dobri oskrbi v naših živalskih vrtovih. Do gnezdišč te razumne živali pa je kaj težko priti. Najrajši si izberejo za bivališče poplavljen gozdo, ki so peš neprehodni, a s čolnom zaradi plitke vode tudi nedosegljivi. V ostalem pa ibisi še danes ne kažejo posebnega strahu pred ljudmi, posebno ne pred domačini. Radi se tudi pomešajo med črede, ne da bi se dali motiti po pastirjih.

Gorila in paznik

V berlinskem živalskem vrtu imajo velikega gorlo Bobbyja, ki vzbuja pri javnih predvajanjih posebno zanimanje obiskovalcev. Te dni se je žival hipoma raztopila in planila na nekega paznika, ga podrla na tla in ga s svojim močnim zobovjem ugriznila. Kriki prestrašenih gledalcev so njeno togoto še podpirali. K sreči pa so takoj priskočili drugi pazniki, ki jim je uspelo, da so svojega tovariša rešili iz »objema« zverine. Prepeljali so ga v bolnišnico. Gorila ga je hudo ugriznila v bedro, obenem pa obstoji nevarnost notranjih poškodb, kajti objemi takšne opice utegnejo imeti najhujše posledice.

Bojne žene dosežejo z uporabo naravnih »Franz Josefovih« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje »Franz Josefovih« vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

vedno! Zakaj pa ne samomor? Ali je kdo pozakusil poizvedeti, čigav je bil povoženi pes? Ali ni dovolj jasno, da je bil to pes patriota? Torej ni dvoma, da je bil izvršen hladnokrvni umor, zagrešen od prostozidarske lože. Znak CD (Corps diplomatique) jasno pravi, da je morilec. Ljudje, ki so zastupili Maginota in Lyauteta, se zopet pojavljajo. Zatorej: Dol z njimi!

Dostavke: Zahvaljujemo se na tem mestu razodramnemu republikancu iz okolice Bordeauxa, ki nam je poslal 6 fr. 60 cent za Boga, kralja in domovino. Če razdelimo vsoto, pride na vsakogar 2 fr. 20 cent. Zahvaljujemo se v imenu vsakega posebej.

»Humanité«, glasilo proletariata, pa bi objavilo takšno-le vest:

»Stvar je seveda vsakdanja dogodivščina, toda tudi ob nji lahko sprevidimo vso ne- arnost kapitalizma... V sovjetski Rusiji, kjer socializem gradi s polno paro, so celo živali začitane pred takimi divjostmi vozačev. In sicer ne zaradi tega, ker buržuji širijo vesti, da v Rusiji ni avtomobilov, temveč zato, ker vlada ščiti četveronožne prijatelje delavcev. Vsi pariški proletarci, komunisti, socialisti in neorganizirani se bodo že znali maščevati ter bodo pristopili v naše vrste in se zagnili okoli nedež zastave.«

„Duh“ Mounta Everesta

Skrivnostna zmajska spremljevalca preizkušnega planinca

Hugh Rutledge, vodja zadnje angleške ekspedicije na Mount Everest, in njegovi tovariši so izšli v Londonu knjigo, ki poroča o uspehih te odprave.

V poglavju »Drugi naskoke« opisuje znameniti angleški alpinist Smythe o svojem poskusu, da bi dosegel vrh. Smythe je ostavil najvišje taborišče s svojim tovarišem Shiptonom. Samo 300 m ju je ločilo od cilja, toda Shipton je zbolel in sta se morala vrniti. Smythe je hotel nato doseči cilj sam.

»Med svojim samotnim podvigom«, poroča Smythe, »sem doživel dve čudni stvari, ki ju omenjam zato, ker sem sam opazil, ne da bi iz tega izhajal kakšne sklepe.«

Med plezanjem sem imel vse čas občutek, da me spremlja neka druga oseba. Ta občutek je bil tako močan, da se nisem čutil niti za trenutek osamljenega. Zdelo se mi je celo, da sem na svojega »spremljevalca« privezal z vrvo in da bi me obdržal, če bi mi spodrsnilo. Spominjam se, da sem stalno obračal glavo nazaj in ko sem se ustavil na najvišji točki, ki sem jo dosegel, da bi pojedel nekaj biskvita, sem ga prelomil na dve ter se ohrnil. Bil sem skoraj presenečen, da ni nikogar, ki bi mu mogel ponuditi prepečenec. Zdelo se mi je, da je v tej »prisotnosti« nekaj močnega in prijateljskega in šele tedaj, ko sem ob sestopu zagledal naše taborišče, se je ta zveza z nečim nevidnim pretrgala in

sem se občutil hipoma zapuščenega, čeprav sta bila Shipton in taborišče le nekoliko metrov oddaljena.

Drugi fenomen je bil lahko optična prevara: osebo pa sem prepoznal, da ni bila. Bil sem še precej daleč od taborišča in kakšnih 70 m višje, ko sem se ozrl slučajno v smer severnega pobočja. V zraku sem videl plavati dve čudni stvari. Vi- deti sta bili kakor zmajski baloni, eden z nekakšnimi kratkimi krili, drugi z nečim, kar je bilo podobno kljunu. Plaval sta na istem mestu, a vendar sta doždev- no počasi pulzirali, še počasneje nego mo- je srce, kar po mojem izključuje optično prevaro. Obe stvari sta bili črni in sta se ostro odražali od neba.

Tako me je pozanimalo, da sem se usta- vil. Možgani so mi na videz normalno funkcionirali in nalašč sem napravil neko- liko poskusov. Najprvo sem se ozrl stran. Ob predmeta nista šla z mojim pogledom, a sta bila spet na svojem mestu, ko sem se občnil nazaj. Potem sem se spet ozrl stran in izrekel imena nekaterih vrhov, lednikov, dolin, da se preizkusim. A ko sem se obrnil nazaj, sta bila še vedno tam. Potem sem svoja opazovanja prekinil. A šel v trenut- ku, ko sem hotel naprej, je splavala megla pred oba čudna »zmaja«. Počasi sta izgi- nila za to meglo in ko je bila megla eno- ali dve minuti pozneje proč in se je severni greben spet jasno odražal, sta bila tudi zmaja proč, prav tako skrivnostno, kako- sta se pojavila.

Nov rekord v zraku

Francoski letalec Raymond Delmotte je prekosil dosedanja francoski letalski rekord in brzini s tem, da je dosegel 480 km na uro

Najboljša gospodinja

Na mednarodni agrarni konferenci, ki se je vršila pred kratkim v Budimpešti, so priredili tekmovalce za naslov »najboljše gospodinj« na svetu. Teple so se zanj zastopnice 60 narodov. Umljivo, da ga je odnesla končno Madžarka, gospodi- na Marija Janfyjeva.

Italijanski ceremonijer

V Rimu je praznoval svoj 104. rojstni dan vojvoda Borea Olmo, prefekt kraljeve palače in kraljevi najvišji ceremonijer. Ro- dil se je v Genovi in je že 62 let v službi kraljevega dvora. Od l. 1922 je tudi sena- tor, a v Cavourjevem kabinetu je bil za ministra.

Staviska hudo bolna

Soprog sleparja Staviskega, ga Arletta Staviska, je v zaporu hudo zbolela. Zaradi tega pa je še nočejo izpustiti iz ječe, dasi je to zahteval njen branitelj. Staviska leži v celici jetnišnice Pet te Roquette, in sicer v oddelku za bolnike. Njene zdravstvene pre- sojajo bolezen kot zelo resno stvar.

IVERI

Kjer se konča ljubezen malenkostnih žensk, se konča tudi njih dobrota. Koliko je ženska človeško vredna, pokaže šele te- daj, ko ne ljubi več.

Ženske se poroče iz ljubezni do ljubez- ni. Zato srečaš čisto najbolj nemogoče može ob strani najčudovitejših žensk.

Dober zakon pomeni: dva sta se našla, ki se skladata najmanj slabo drug z dru- g m.

Nihče b' ne verjel, kako sirov lahko postane dober človek v slabem zakonu in kako dober sirov človek v dobrem za- konu.

»On« zahteva od »nje« več pameti, »ona« zahteva od »njega« več ljubezni. Oba zahtevata drug od drugega tega, če- sar n' mاتا. Zato sta nesrečna.

Nič ne napravi, močnej prejšnjajša nogo vojna z malimi stvarmi.

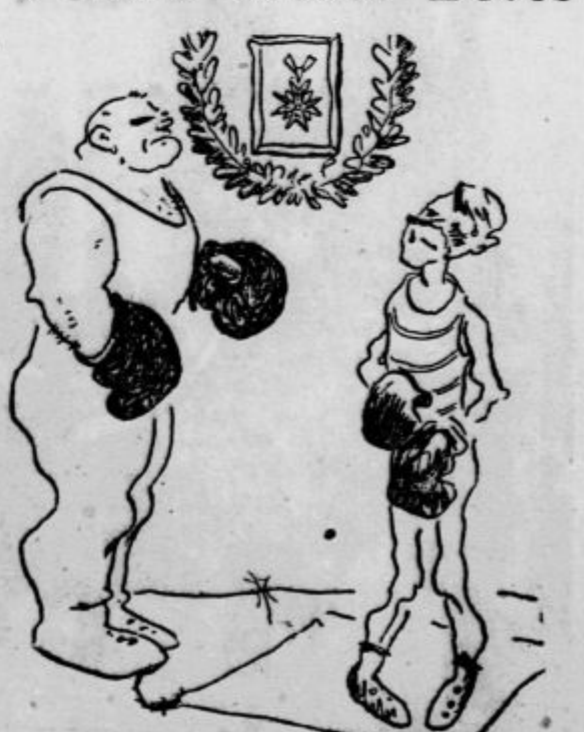

Za manj denarja želite boljše blago. »HUBERTUS« MILO in »PERION« PRALNI PRASEK sta cenejša in boljše. In kar je danes glavno: domača sta.

ANEKDOTA

Adela Sandročkova je nekoč vprašala svojega igralnega tovarišča Ilko Grünigovo s tihim glasom: »Povejte mi, draga, kako se moram nasmeinkati, da bom napravljala na odru vtis stare ženske?« Grünigova ji je odvrnila prav tako diskretno: »Dragica, otrpite si z lica nekoliko pudra, pa bo vse v redu!«

VSAK DAN ENA

»Tako bi torej bila prva ura našega po- uka končana.« »Prosim vas, ali ne bi mogli nadaljevati s temi lekcijami pismeno?«

Zakladi na dnu morja

Priprave za dvig »Lusitanie«

Na Angleškem in v Zedinjenih državah zasledujejo z veliko napetostjo priprave, ki jih vršijo ta čas na potapljaškem parku »Sternina«, da bi dvignili z orjaškim prekopnikom »Lusitanie« potopljene za- klade.

Uspehi italijanskega potapljaškega par- nika »Artigli« z dviganjem zakladov iz potopljene ladje »Egipce« so obrnili pozor- nost spekulativcev na to pridobitno možnost. Seveda pa so pri »Lusitaniji« prilike pose- bo neugodne. Kakor znano so Nemci to ladjo potopili l. 1916. ob irski obali. Tam so morske struje zelo močne, vrhu tega so se na trup ladje v teku časa naselile školj- ke v takšni meri, da tvorijo njih lupine obenem z mineralnimi usedlinami že 1.20 m debelo plast, kakor so ugotovili v zadnjem času. To plast bo treba šele razstreliti in že pomislimo, da bodo morali potapljači svoje delo izvršiti v precejšnji globini, si lahko predstavljamo, da njih delo ne bo lah- ko.

Med tem časom so napravili seznam vseh dragocenosti, ki jih je »Lusitanija« potegni- la s seboj na dno morja. Še prej je bilo zna- ro, da je bilo na krovu 150 milijonov do-

larjev v zlatnikih in 50 milijonov v zlatih palcih. Dalje je prekomornik vozil s se- boj za nekega holandskega draguljarja dve jekleni skrinji s toliko diamantom, da nji- hove vrednosti do zdaj še niso niti točno prečnili.

Na krovu pa je bilo tudi več ameriških milijonarjev, ki so imeli svoje zaklade shra- njene v safih. Med njimi je bila na primer Američanka z diamantom »Kaliforn«, ki je tehtal 80 karatov in so ga smatrali za ene- ga najčistejših in najlepših dragih kam- nov.

»Lusitanija« je bila last Cunardove druž- be in zato se je družba, ki je najela potap- ljaški park »Sternina«, s to pogodila za razdelitev dobička — tako preprčani so o tem, da bo to podjetje uspelo. Po tej po- godbi prejme »Sterninova« družba 75 od- stotkov rešenih zakladov, Cunardova druž- ba pa 25 odstotkov. »Sternina« smatrajo za najboljše opremljeni potapljaški park na svetu. Seveda pa je med pripravami letni čas že tako napredoval, da letos še ne bodo mogli na delo in se bo to zgodilo kvečjemu na pomlad prihodnjega leta.

„Dama v rdečem“

Ženska, ki je izdala Johna Dillingerja

Rumunski listi pojasnjujejo skrivnost, ki se je pletla okoli »dame v rdečem«, tiste, ki je zloglasnega kralja ameriških tihotap- cev, Johna Dillingerja, spravila policiji v roke in v smrt.

Pred kakšnimi dvajsetimi leti se je izse- lil revni kmetič Csumpinasch iz neke vasi rumunskega Banata s svojo hčerko Ano v Ameriko. Ana je kot stenotipistka v New Yorku živel precej bedno življenje, po- sebno ko ji je oče umrl. A potem je našla kot alkoholična agentka neke tihotapske druž- be izdatnojši zaslužek in se je omožila z

nekim Sageom. Čez nekoliko let je ta umrl in jo ostavil s otrokom brez sredstev. Po- stala je spet agentka tihotapske družbe in je s tem zaslužila toliko, da je odprla pozneje hotel v sred šču Chicaga.

Pred kakšnimi tremi leti, ko je bil Dillin- ger še samo poglavar majhne tihotapske tolpe, se je bežno seznanila z njim. Dve leti pozneje je postal s svojimi neštevil- nimi pajdaši strah Amerike in »sovražnik« države št. 1. Nek dan je došel v hotel ga. Sageva potnik z značilno brazgotino v obrazu. Takoj je v njem spoznala Dillin- gerja, ki ga je tedaj ameriška policija iska- la povsod brez uspeha. Ni mu pa dala vi- deti, da ga pozna in tudi on se je vpisal pod napačnim imenom. Pogovarjala sta se in Dillinger je pokazal, da mu je žena všeč. Dogovorila sta se, da pojdetta zvečer v kino. Med tem ko ni razbojnik nič hudega slutil in odšel po svojih poslih, je ona hitro stopila na policijo in ji povedala, da bo z njim zvečer v kinu. Da ga bodo mogli spoznati, je velela. Se bo kot njegova spremljevalka oblekla v rdeče. Tako se je zgodilo, da je policija neopazno obkolila tisti kinematograf. Nadaljnje je znano.

Sageva je za svoje izdajstvo prejela na- grado 25.000 dolarjev. A je morala takoj ostaviti mesto, ker se ni čutila varno pred neštevilnimi prijatelji ubitega razbojnika. Sklenila je, da se vrne v Rumunijo. Tu ži- vi, kakor poročajo rumunski listi, že ne- kaj časa pod drugim imenom v Bukarešti.

Zora voda

proti sivim lasem! Ne barva, temveč vrača sivim lasem prejšnjo na- ravno barvo.

Odobrena od higijenske- ga zavoda v Ljubljani pod št. 2392-933 kot za zdravje popolnoma neškodljiva. Uspeh siguren in trajen. Cena steklenic brez poštne Din 35.—.

ZORA VODA I. OREL

ZAGREB, Radićeva (Duga) ulica 32
Pri naročilu navedite vašo naravno barvo las. 63

Zadnje ljubavno pismo knezu Potemkinu

Eden redkih dokazov, kako je ruska carica ljubila velikega pustolovca

Moskovski Rdeči arhiv je prejel te dni zanimiv dokument, ki so ga šele zdaj od- krili: zadnje ljubzensko pismo oziroma li- stek Katarine Velike knezu Potemkinu. Takšnih njenih ljubzenskih pisem se je ohranilo zelo malo in njena pisma Potem- kinu imajo še posebno zgodovino.

Potemkin Tavričevski, veliki pustolovec in ena najbolj znanih osebnosti tedanjega časa, je umrl 5. oktobra 1791. v Moldavski stepi na goli zemlji, osvojen daleč od vseh, ki so ga poznali. Njegova smrt je Katarino tako presunila, da je morala ne- koliko dni ležati v postelji. Poslala je v Jassey posebne sle, da bi pripeljali njegove telesne ostanke v Petrograd. Med tem se je bil tajnik pokojnikov polastil vseh pisem carice Potemkinu in jih skril. Skril jih je zato, da bi jih pozneje lahko prodal po

strašanski ceni. Našel je dovolj zbirateljev, ki so mu za vsak listič ponudili vsako vsoto. Večina teh lističev se je sčasoma izgubi- la. Tisti, ki so ga našli sedaj, je napisan v francoskem jeziku in pravi kratko: »Čast mi je povedati Vam z usti na usti, da Vas strašno ljubim.« S temi besedami je hotela carica doseči, da bi se njen ljub- ljenc vrnil. A ni se vrnil več živ.

Samski davek na Poljskem

Poljski finančni minister izdejuje za- kon, ki bo uvedel v državo samski davek. Ta bo imel v prvi vrsti fiskalni značaj, kajti Poljska, ki ima razmeroma najvišji odstotek rojstev na svetu, v resnici ni po- trebna, da bi svoje samce naganjala spoče- njat nove otroke.

Pri delu za »Paris Soir« sme reporter pač pozabiti pero, n'kakor pa se ne fotografske- ga aparata. Pri tem listu se da namreč za- služiti s tem, če prineseš posnetek, na katere- rem se jasno razločijo razpatana čreva in razbrizgani možgani.

»Ali si bodo Francozi še dolgo dovolje- vali diktrati svoje početje od predrznih tujcov? Včera je na bulvaru Clichy neki avtomobil z različnimi črkama CD povozil domačega psička. Izprdel ob policista, ki je imel službo, jo je potem predrzni vo- zač še popihal. Neorečar? Tako pravijo

Poročanje je težka stvar

Pariski humoristično-satirični list »Le Rire« objavlja v svojih stolecih pod naslo- vom »Poročanje« navodila, kako je treba pisati poročila za razne francoske liste. Do- godek je naslednji: Na bulvaru Clichy je avtomobil povozil psička.

Reporter, ki pripada štabu »Matina«, »Journala« ali »Petit Parisien« mora napi- sati poročilo s precejšnjo mero vzdržnosti, da čitatelj prav za prav niti ne ve, za kaj gre, ko čita vest. Ti listi so namreč veliki po nakladi in vplivu in se nočejo nikomur zameriti. Zato objavijo o dogodku približ- no takšno-le vest:

»Včera je na nekem bulvaru izven sre- dine mesta pred nekim bioskopom avto povozil čistokrvnega psička. Lastnik je že vložil tožbo.«

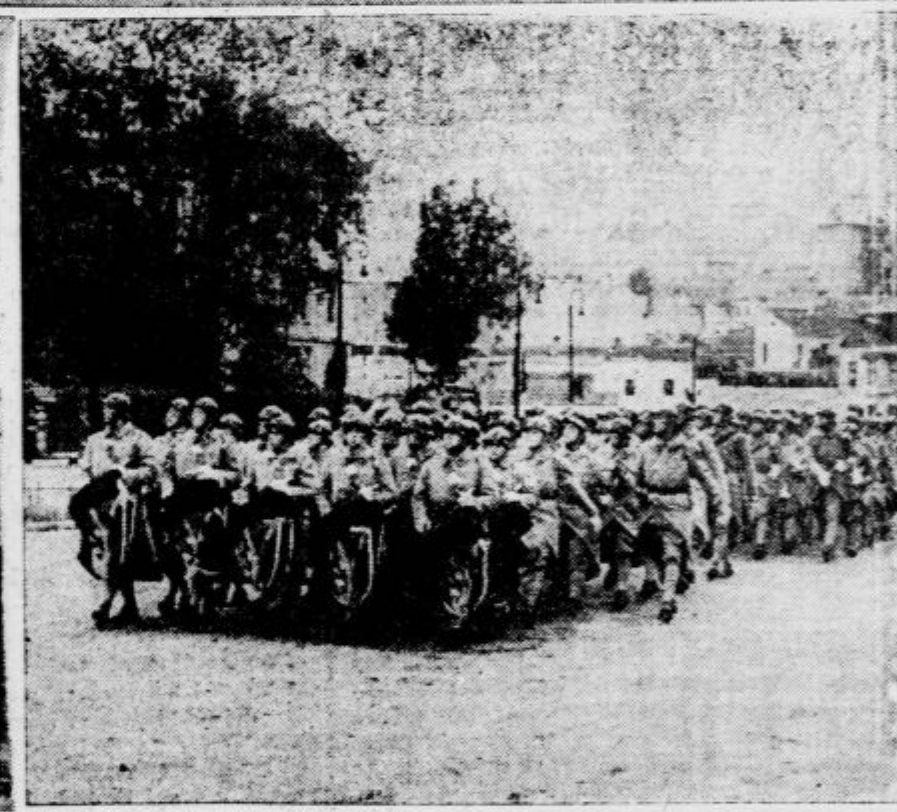
»Intransigence« pa prinese o takšnem do- godku še daljše, prirečno pisano poročilo, na primer:

»Živel je griffonček, ki je imel prijazne oči. Sprehajal se je elegantno po ulicah in mahal z repkom okoli sebe. Nenadoma se pojavil pred njim avtomobilski pošast. Hu-

Zadnja pot Velikega kralja v Beogradu

Kralj Peter in kraljica Marija, za njima knez Arsen, kneginja Olga in knez Pavle v žalnem sprevođu za krsto z Viteškim kraljem

Zadnje slovo in zadnja poklonitev prijateljskih in zavezniških vojsk

Na ogromnem Wilsonovem trgu pred beograjskim kolodvorom so pred mrtvim kraljem, junaškim vrhovnim poveljnikom jugoslovenske vojske, zadnjič defilirali vojaški oddelki zavezniških in prijateljskih držav. Naše slike kažejo v prvi vrsti od leve na desno: angleško mornariško pešadijo, gojence slouže francoske vojaške akademije Sabat Cyr in gardo pešadijo predsednika turške republike. V drugi vrsti so od leve na desno: grška gardna pešadija v svoji slikoviti narodni uniformi, češkoslovaška pešadija in francoska pešadija

Oficirji nosijo vence državnih poglavarjev — Najbolešnejši del sprevođa: krsta z zemskimi ostanki Viteškega kralja. Pogled na to narodno svetinjo je pognal solze v oči vsem stotisočem, ki so stali u žpalirju

V naši najlepši in največji vodni jami

Čudesa, ki so jih odkrili jamarji v Križni jami pri Ložu

Prvi del članka smo objavili pred tednom.

Onstran III. jezera se rov kolenasto zavija; mimo skalnega obočja v velikosti enega kvadratnega metra v 5 m globoki vodi pridemo do IV. jezera; rov, ki je tu širok 5 do 7 m, obdriži do širine z malimi izjemami do konca jame.

V daljavi začujemo šumenje vode. Po 320 m vožnje smo dospeli nekako do X. jezera. Voda, tekoča preko sigastih skal, se pretaka v nižje jezero. Naprej! Sem in tja groze ostre skale, da nam razrežejo čolin, treba je čisto velike previdnosti in hladnokrvnosti.

Na desni se nam prikaže pri nadaljnji vožnji na steni mogočen sigast slap in kmalu zatem večja kapniška tvorba v vodi: »Pirotka ladja«. Po kratkem času pa se rov kupolasto razširi; sredi dvoranice kup navaljenega kamenja, ki ga obkroža voda z vseh strani: »Otok«. Na levi pa vodi 200 m dolg zapuščen vodni stranski rov do divjega podora na zaenkrat slepem koncu. Glavni rov postaja nekako nižji, po 200 metrih se mogočno razširi. Cel gozd kapnikov zapazimo na visokem podoru: »Kavarija«. Pristanemo pod sigasto strugo potoka, ki priteka iz višje ležečega onstran Kalvarije. Med stebri in stebrički se pririvamo do srede kapniškega gozda. Oblike tako fantastične, a obenem tako mogočne, da obstane celo star jamar brez vzklikov začudenja in strmi v to skrivnost jamske lepote.

Po kratkem odmoru prenesemo čolne v prihodnje jezero, menda trinajsto. Pred nami je najdaljše — šest stometrsko —, a obenem najnevarnejše jezero. Takoj za Kalvarijo se namreč sicer 10 in še več metrov visoki strop znižuje na 50 do 40 cm, ob višji vodi še manj in to na dolžino okoli 50 m. Močan prepih nam skuša pogasiti aciljenje, čudni občutki nas navdajajo in olajšani se znajdemo v visokem, temnem, gotoskim cerkvam podobnem rovu. Brodimo po temni, mestoma do 8 m globoki in občutno mrzli vodi (7 do 8 stopinj C). prasto se lomijo naše senice na stenah in orjaških kapniških tvorbah, ki beže mimo nas. Oster ovinek, rov se mogočno razširi v veliko temno dvorano. Pred nami pa zraste iz teme eden največjih podorov v jami, mrk, skoroda iz črnih skal in sige, brez kapnikov, le prav na vrhu mogočen stebel, siv, neprijazen; drugi na »Prelazu« preko teh navaljenih bolvanov; na »Križni gorici« smo. Onstran pa se rov, hvala Bogu, nadaljuje. Nemal napor zahteva prenašanje čolna, a ves trud bo kmalu prebogato poplačan. Že po 30 m je na levi »Kapelica Matere božje«, skozi katero se odtoka voda iz jezer na oboji Križne gore. Od stropa visi na stotine mlečno belih tankih cevč, globlje v kapelici nebroj kipev, stebričkov in stalagmitov neverjetnih form. Niti lepo prosjen zastor čez vso to krasoto ne manjka.

A pred seboj imamo še 400 m dolgo vodno pot. Skoro pred koncem začujemo na desni močno šumenje vode, pritekajoče iz rova, čigar vhod krasi dvoje stalagmitov. Izstopimo na meter visok prag; preko sigastih teras in plitke vodice se znajdemo v enem najlepših delov, kar jih naš Kras sploh premore: »Rov kralja Matjaža«. Pred nami bojna, zaslanjena dvorana, vsa polna kapnikov, strop in tla preplavljena s sigo. V sredini pet orjaških stebrov, poldrug meter v premeru. Barva se preliva iz snežno bele preko rožnate in rjave v modro zeleno. S čolnom, ki smo ga privlekli iz glavne rova, nadaljujemo pot po vodnem rovu, ki se odpira koncem dvorane. Levo in desno na terasah nepregleden gozd kapnikov vseh mogočih oblik in velikosti, kot si jih ne more ustvariti niti najbujnejša fantazija izkušnega jamarja. Ne samo običajni navpični, temveč celo poševni, vodoravni, drevesasto razčlenjeni, spiralski. Tovariša sta me začudeno posledala, da ne spravim že ves čas kljub običajni zgovornosti iz sebe niti besedice. Ko pa bi si niti v sanjah ne mogel predstavljati kaj takega!

Pot nam zapre orjaški kapnik. Toda že tam je ekspedicija jamarjev razstrelila malo razpono ob njem in danes pridemo la. godno v 200 m dolgo dvorano s silno divjim podorom, ki grozi, da se bo vsak hip zrušil in te pokopal pod skalami, navaljenimi brez vsakega reda.

Nazaj moramo v glavni rov, a že po 50 m je naš vodni rov končan. Na levi pa se gledamo nadaljnjo pot. Skozi odprtine med ogromnimi bloki se prerinemo s »prtičja« vred v orjaško, silno razdrpano dvorano. Pod nami se pretaka voda v rov, iz katerega smo izstopili, pritekajoč iz 40 m dolgega rova na levem koncu dvorane, ki je na koncu zaprt s sigasto bariero. Le mala trikotna odprtina nad vodo nam kaže onstran nadaljevanje in kapnik, segajoč od stropa do vodne gladine. Razočarani se vrnemo v glavno dvorano.

Pred nami je najtežji del jame. Okrepčamo se s svežo črno kavo, a zatem moramo spraviti čolne preko skrajno krhkih, 7 metrov visoke stene iz skal ter ilovice. Že trikrat so ekspedicije zamašle pokušale preplezati jo. Vsa pokušnja so bila brez uspeha. Zato je predzadnja ekspedicija privlekla s seboj 10metrsko smrekovo sušico, zabilja vanjo močne žebelje in jo postavila ob steno do vrha. Šele na ta način je mogoče kolikor toliko varno splezati navzgor.

Lepote in brešejanj pa ki nas čakajo po končanem delu vrhu gore nad steno, ni mogoče popisati. Ves ta del je popolnoma zakapan s sigo in kapniki, a te tvorbe so — črne in pokrite z miriadami kristalov. Prvi hip tavaš omamljen od prevleke bleska. Dolgo ne moreš ugledati potankosti,

Sele pozneje opaziš, da je vsa črna sigo pokrita s samimi kristalini ploskvicami, največje celo v velikosti 50 dinarskega novca. In ponovno. Polne rožnatih in sivih in črnih, izredno velikih in pravilnih kristalov apnenca; a višje, prav na vrhu gore ogromne kapniške skupine fantastičnih oblik, podobne drevesom, ki so jim oklestili veje in vrh, zopet drugje »drevesni stori«, ob straneh črni kot saje, a na vrhnji ravni ploskvi popolnoma beli. Gora ne nosi zamaščen imena: »Kristalna gora«. Krona vsega pa je dobre 3 m visok, snežno bel kapniški križ na mogočnem podstavku — simbol križne jame same. Težka je senca, ki jo meče luč na bližnjo steno. Na naši levi gori, tam je nepregleden gozd kapnikov, in nižje doli, v oni niši, tam je sploh vse zakapano; med stebri sem moraš prerivati! Z enega konca begaš do drugega in vendar ne moreš pregledati vsega. Odkod pa izvira črna barva pod vrhom gore, je zagonetka. Morda je kje na površini ogljenica in voda zanaša ogljen prah v jamo. Morda je kaj drugega, neznanega? Morda je površina blizu, saj so videli prav tu že dvakrat netopirje?

Ločiti se moramo od te prelesti. Naš namen je, da poiščemo zagonetni, tolikanj iskani konec. Po hudi ilovnati strmini onkraj gore spravljamo v potu svojega obraza čolne do neznane vode. Tu nas čaka diviški teren, kamor ni zašla še nikoli nobena živa duša. Vodni rov vodi v dvojce smeri. Najprej na levo. Po 100 metrih v lahkem loku zavije poti se znajdemo pred sigasto bariero, pot nam je zaprta. A tu je ona znana trikotna špranja in pred nami je kapnik, ki nam je tako znan. Zagonetka je pojasnjena. Rov, ki smo ga morali obiti preko Kristalne gore, je tu le zaprt s sigo. Kmalu jo bo treba razstreliti, vse trpljenje prenašanja čolnov bo odpadlo. A desni rov se nam zdi pravi, baš da mora voditi v neznane daljave. Preden se popeljemo vanj, napravimo mal škok preko navaljenih skal v rov, ki se odpira v začetku tega Tla so pokrita s samimi kristali koralastih oblik tako na goro, da ne najdeš mesta, kamor bi utegnil stopiti, da ne bi poškodoval vse te krasote. Rov nosi zasluženo novo ime: »Koralni rov«.

V naglici ga zapustimo, vkrčamo se in s pritajeno napetostjo pridramo v deviški rov. Spet tipična oblika rova, a levo in desno taka množica sigastih slapov in stebrov, da je ni mogoče opisati niti približno. Po 80 m vožnje zakrene rov ostro na levo. Preko sigaste stopnje prenesemo čoln v — zadnje 25 jezero. Na desni strani priteka v jezero po sigastem koritu mal potok. Na plitvini, ki se pojavlja zatem na desni, izstopimo, a g. Michler se popelje po rovu naprej; ovinek — in že nam je izginil pred očmi. Z g. Barom se znajdeva v mali kapelici. Zamišljena, premočena in trudna posedeva po tleh, ura se nagiba na polnoč. Mrzli naju poštono. Dolgo fantazirava, kaj bi sedaj počela doma: topla večerja, kopel in nato postelja. Še bolj nam zazebe. A naenkrat začujeva nad seboj glas g. Michlerja. Izstopil je višje gori iz čolna in po zveznem rovu prišel na polico nad namo. Splezava za njim na drugo stran in vsi trije se znajdemo v prebogato zakapanem rovu. Po polici še 30 m naprej in naenkrat začutimo: konec. Vse naše sanje o brezkončnih rovih so na mah proste. A malo upanja se nam vzbudi. Prav koncem dvoranice vodi ozka špranja navzgor. Močan prepih veje iz nje. Po starem običaju mi je kot najmlajšemu ostala pravica in dolžnost, da se splavim vanjo. Z veliko težavo gre naprej. V velikem podoru sem, plazim se med labilno navaljenimi bolvani vedno višje in višje z neskončnim upanjem. A po 30 m višinske razlike se moram vdati, konec. Brezobziren konec. Nazaj! Ura je,

točno polnoč. V zadnji špranji obličin. Šele združenim močem se posreči, da pridem na varno. A žepi jamske obleke so šli v fran. že in obenem sanje o rovih, vedno naprej, brez konca in kraja.

Na povratku delamo skico novega rova, fotografije. Vračamo se po isti poti. Kristalna in Križna gora, ob 9. uri zjutraj si

kuhamo na obronkih slednje črno kavo. In spet 600 metrov vožnje, nizka pasaža je hvala bogu prosta, sicer bi bili izročeni jami na milost in nemilost. Ob treh popoldne si naložimo pri I. jezeru čolnike na hrbet, ob pol 4. stojimo pod vrhom. Blešči se nam od prejareke svetlobe in utrujenosti, zagledamo se v košček neba v ostrem okviru jamskega vhoda. Na vrhu nas objame zatihli poletni zrak. Začuden smo naenkrat nad mrazom 8 stopinj C v jami, ki smo ga prenašali celih 29 ur.

Krog polnoči zlezemo zbiti, z razbolelimi mišicami v posteljo in zaspanjamo. Pa se spet znajdemo v jami. Z divjo brzino gre skozi rove, mimo nas švigne »Pirotka ladja«, vsa polna jamskih duhov. Levo in desno grozeče čeri in ostre škrapije. Mo. goče je kdo našel celo nov rov? Tako mo. čni in globoki so vtisi, da ne prenehajo prvo noč niti v spanju.

Sedaj šele nas čaka v jami pravo delo. Točen popis, še točnejši načrti, fotografije, znanstvena obdelava do strokovnjakov. Za vse bomo rabili mnogo sredstev, a kje jih bomo iztaknili, nam je prav tako zagonetno kakor marsikaj v jami. Čudno prečudno, da ne sanja jo jamarji nikoli o denarju in skritih zakladih.

Jama je tako po svoji legi kakor tudi po bogastvu kapnikov in izredni lepoti vredna, da bi jo mogli otvoriti za širši obisk. A spet sanje o denarju...

Eno pa je treba položiti na srce prav vsem obiskovalcem stare in nove jame. Hodite po njej z istim občudovanjem in spoštovanjem, kakor ga imate ob nepristopnih alpskih stenah. Čuvajte vsako malenkost, saj je bilo v stari jami in morda tudi v novi že dovolj uničenega. Zavedajte se, da enkrat odlomljen kapnik ne zraste več, da boste nad njim zunaj bridko razočarani. Pojdite v jamo z občutki otroka, ki je zašel v samotno cerkev, polno podob: strmenje v vso to nedosegljivo in nedoumljivo lepoto. Dr. M. BUKOVEC.

V dijaškem delavskem taboru pod Fruško goro

Vtisi in doživljaji slovenskega udeleženca

Čas našega dela je bil za dve uri krajši kakor moderni osemurni. Delo smo, diha. joč čisti planinski fruškogorski zrak, vršili v senci visokih hrastov in vitkih lip. In tako nam je delo dostikrat vprav neopazno minilo. Po južini ob petdesetih nisem, zatopljen v delo, dostikrat utegnil niti na uro pogledati, ko je že zasvirala trobenta dežurnega.

Priznati moram, da smo časih zjutraj, ko nas je budila iz spanja, tudi zabavljali nanjo. Ali tole sredi dela je bil znak za koliso, ki nam ga je vselej okusno in v obilini meri pripravila naša kuharica, priletna Karlovcanka. Menda je privikrat in zadnjikrat v svojem življenju kuhala za toliko »klijentov«, in to še celo v vojaški poljski kuhinji. Bili smo zadovoljni z njo, saj se je s svojimi tremi pomočniki vedno na moč potrudila, da je zadovoljila zahteve naših želodcev, tako pri kosilu, ko smo opoldne lačni prihajali z dela kakor ponoci tudi po devetih, ki je bila hora legalis, ko smo se kdaj tudi posebno dobro razpoloženi vračali iz Karlovcev.

Popoldne, ko je bilo razen za dva dežurnca za vsakega prosto, smo izkoriščali vsak po svoje. Največ se nas je seveda vsak dan vozilo v mesto s kamijonom, ki nam ga je šofiral, služeč svoj kadriški rok pri Avtokomandi v Petrovaradinu, pravi krajski Janez, doma nekje blizu Logatca. V kopališču ob Dunavu nam je uprava brezplačno odstopila v uporabo skupno kabinjo. Ostali, ki jim ni bilo do kopanja ali Karlovcev in lepih Karlovčank, so ostajali v taboru in čitali časnike, katerih smo nekaj po več izvodov brezplačno prejeli. Pa so se nekateri tovariši tudi pripravljali za bližajoče se izpite ali pa kajgali in igrali karte za cigarete in za kratek čas.

Naša četa je kmalu največ po zaslugi beograjskih novinarjev, ki so nas prihajali čestokrat obiskovat, začela uživati dober sloves, ki je bil zanj tudi v gmetnem pogledu važen. Vsak teden namreč se je skoraj dogajalo, da so nam množično dobrotniki od blizu in daleč pošiljali darov v cigareta. Teh je v ostalem vsak udeleženec prejemal redno po deset na dan. Dalje so nam izkazovali dobroto v grozdju, kolačih, vinu in tudi denarju. Patriarh Varnava nas je vsak dan brezplačno preskrboval z 20 litri mleka, in to ves čas našega bivanja na Stražilovem, odnosno v Karlovcih.

NAJNOVEJŠE

RADIO

APARATE

odlične kakovosti
po nizkih cenah
po ugodnih plačilnih pogojih

Vam nudi

"SUPER-INDUCTANCE"

PHILIPS

zastopstvo

H. SUTTNER, Ljubljana, Aleksandrova c. 6

Zahtevajte brezplačni cenik!

Sprejemanje popravil

Morda bo čitatelje zanimalo nekoliko njegove zgodovine, ki jo povzamem po knjigi Boška Stoika: »Fruškogorski manastirje. Prvič se manastir omenja v zgodovini v prvem desetletju XVII. stoletja, v času, ko so beočinski menihi zbirali po Rusiji milodare za obnovitev tega samostana, ki je obstojal medtem, menda zaradi turške invazije, le še v razvalinah. Potem se samostan vse do selitve Srbov pod patriarhom Arsenijem Černojevičem l. 1690. ne omenja, dokler ni slednjič l. 1697. isti patriarh naročil menihom iz Rače, da ta samostan obnove in se v njem naseli. Bolj zanimiva kakor njegova zgodovina je k njemu spadajoča cerkev iz novjših časov s prekrasnim ikonostasom ter prepletkami, slabo popravljenimi freskami, še bolj pa njegova notranjščina, po katere hodnikov in sobah smo videli polno starinskih pa tudi modernih slik, predstavljajočih znamenitejšje klerike in svetne suverenske osebnosti iz srbske zgodovine. Te slike so izdelali srbski vojvodinski slikarji iz polpreteklo dobe. Najbolj nas je seveda iznenadila dragocena samostanska biblioteka, ki hrani poleg klasičnih del svetovne in srbske literature tudi »arbulje«. To so, kakor smo zvedeli od gostoljubnega arhimandrita, ki nas je po ogledu samostana pogostil z grozdem, lubenici in breskvami, obredne knjige, ki so jih srbski menihi v časih, ko so bile tiskarne še redke, sami okrasili z umetniškimi načrti pri svojih obredih. Nadalje smo videli v tej dragoceni biblioteki tudi uradno listino s pečatom in podpisom Marije Terazije, s katero je mogočna vladarica, čeprav je za tako ne izdajala njen preprosti ženski podpis — potrdila in na novo določila še danes obsežnim zemljiščem beočinskega samostana meje, ki so jih čestokrat osporavali vlastelini iz Iloka. M. Novak.

Radio

Nedelja, 21. oktobra.

LJUBLJANA 9: Versko predavanje. — 9:15: Prenos iz frančiškanske cerkve. — 9:45: Predavanje o pokojnem kralju Aleksandru (dr. Tavze). — 10:15: Radio - orkester. — 11: Pramožalne simfonije pridivite iz zagrebškega gledališča. — 12: Poročila. — 20: Pevsko društvo »Tabor« poje Slovensko mašo. — 20:40: Čelo solo (A. Leskovic) — rena glasa. — 21:20: Čajkoveška Šesta simfonija na ploščah. — 22: Poročila.

Ponedeljek, 22. oktobra.

LJUBLJANA 12:30: Plošče, plezna glasa. — 12:50: Poročila. — 13: Čas — 18: Smoter osebnosti, predava Franja Zajec - Boskovič. — 18:20: Radijski orkester. — 19: Nacionalna ura: Naše morje. — 19:25: Zdravstveno predavanje dr. Magajne. — 19:45: Jedilni list. — 20: Prenos iz opere: Komemorativni koncert. — 22: Čas in poročila. — 22:15: Radijski orkester.

BEograd in ZAGREB: Program po napovedi. — PRAGA: 17:45: Violinski koncert. — 20:30: Operetni večer. — 22:15: Plošče. — BRNO 19:30: Plošče. — 20:30: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 18:15:

Komorni koncert. — 20: Lahka glasa. — 22: Orkester. — DUNAJ 11:30: Plošče. — 12: Dunajski simfoniki. — 16:10: Slavnostni povi na ploščah. — 17:30: Koncert solistov. — 20:20: Slovo poletnih dni. — 21:45: Orkester. — BERLIN 20:15: »Reportaža s sod-nijer. — 20:55: Vafer Brucknerjeve glasbe. — 23:10: Komorni koncert. — STUTTGART 18:30: Lahka glasa. — 20:55: »Jesenski podselek. — 22:30: Plošče. — 23:30: Violinski in pevski koncert. — 24: Orkester. — BUDIMPEŠTA 17:30: Liszova glasa. — 19:20: Cimbele. — 20:30: Prenos z Dunaja. — 23: Ciganska kapela. — RIM 17: Mešan glasbeni program. — 20:45: Koncert po iz-beri poslušalcev. — 22: Peeter program.

Torek, 23. oktobra.

LJUBLJANA 11: Solska ura. — 12: Plošče. — 12:20: Radijski orkester. — 12:50: Poročila. — 13: Čas. — 18: Kralj Aleksander, mecen naših umetnikov, predava Ante Gaber. — 18:20: Radijski orkester. — 19: Nacionalna ura: Naše selo. — 19:25: Louis Barthou, predava Ruda Jirčec. — 19:50: Jedilni list. — 20: Orgelski koncert prof. Tomca, vmes glasbopevi ge. Sostarjeva. Na-to radijski orkester. — 21: Čas, poročila. — 22: Radijski orkester.

PRAGA 19:10: Pevski koncert. — 19:50: Grabbe: »Napoleons. — 21:30: Violinski koncert. — 22:15: Plošče. — BRNO 19:30: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 19:30: Filmska muzika. — 20: Od Straussa do Leharja. — 22: Reklamni koncert. — 22:45: Poljska himna in govor predsednika Mosciekega. — DUNAJ 11:30: Plošče. — 12: Dunajski simfoniki. — 15:40: Otroška ura. — 16:10: Plošče. — 17:25: Arie in pesmi. — 18:55: Prenos Weberjeve opere »Caro-letect iz gledališča. — 22:15: Orkester. — 23:45: Plošče. — BERLIN 20:10: Plesni večer. — KÖNIGSBERG 19: Lahka glasa. — 20:15: Variacije narodnih pesmi za klavir. — 21:20: Mešan program. — STUTTGART 18:30: Plošče. — 19:10: Prenos opere »Rigoleto. — 22:30: Lahka glasa. — BU-DIMPEŠTA 17:30: Pesmi. — 18: Godba na pihala. — 20: Koncert solistov. — 20:50: Lahka glasa. — 22: Komorni koncert. — 23:15: Ciganska kapela. — RIM 17:10: Vokalen in instrumentalni koncert. — 20:45: Komorne skladbe. — 21:45: Igra.

Sokol

Vsemu članstvu Sokola I. Ljubljana-Tabor! V ponedeljek 22. t. m. se bo vršila ob pol 19. v veliki dvorani Sokolskega doma na Taboru društvena komemoracija za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Udeležiteljem Pozivamo vse članstvo, da se te komemoracije udeleži v civilu z znakom. Udeležba za vse telovadne oddelke je obvezna. — Uprava.

Čitajte tedensko revijo ŽIVLJENJE IN SVET

RESTAVRACIJA

PRI KOLODVORU V RIBNICI NA DOLENJSKEM

(nekdanja Erhovničeva hiša)

se 1. januarja 1935 odda agilnemu strokovnjaku v najem, ali prodaja, ali pa zamenja za kako stavbo v Ljubljani.

Interesenti naj se obrnejo na lastnika L. C. TSCHINKEL, Ribnica štev. 48.

Poceni perje

Preskrbite si za zimo pravočasno po nizkih cenah perje za blazine in pernice v Trgovskem domu Stermecki!

Din 10.50 17.50 28.— dobro mešano perje
Din 48.— 58.— 100.— fino očistoeno perje
Din 62.— sivi puh, Din 145.— polpuh
Din 227.— beli puh

Trgovski dom
Stermecki
Tovarna perila in oblik

Celje št. 20.

Zahtevajte vzorce perja, da se prepričate o dobri kvaliteti, ki se vam nudi po gornjih cenah. Dalje zahtevajte takoj veliki novi ilustrirani cenik z več tisoč slikami, v katerem najdete vse, kar potrebujete in katerega dobite brezplačno. — Kar ne uga. se zamenja ali se vrne denar.

SALUS STAN-
no po zdravniku,
no) razpošiljamo
v dobro zaprti

Marcelle Tinayre:

Upornica

Roman

Ves iz uma je bil.... nič več ni vedel, kaj govori: »Najina ljubezen se ne more in ne sme vnovič zbuditi; a ko sem te prejle spet zagledal...«

»Maurice!«

»Ne jutri... pozneje, mnogo pozneje... če bi kak resen dogodek... Recimo, če bi otrok zbolel... če bi bilo njegovo življenje v nevarnosti... Obljubi mi, da mi sporočiš... Tega gotovo nikoli ne bo, a obljubiti moraš. Nikar ne reci: »Nikoli!«

Jozana ni vedela kod ne kam:

»Pravi... Da!... V takem primeru... nemara... a samo v takem primeru... Pa tega nikoli ne bo... vem, da ne!«

»Pisala mi boš in me poklicala. In tudi, če bi drugače potrebovala pomoči zvestega prijatelja. Bodi prepričana o mojem prijateljstvu... Rad bi popravil, kar sem...«

»Da, da — a pustite me!« — toliko da ni zakričala. — »Ali ne vidite, kako me mučite? Oh, šla bi kam, rada bi bila mirna in sama. Rotim vas, če ste me kdaj ljubili, pustite me pri miru!«

Ustrašil se je tega, kar je bil napravil:

»Ubogam vas, ljuba Jozana. Odstupite mi. Razburjenje me je zaneslo. Morda ne bi bil smel...«

»Z Bogom.« je tiho dejala.

In on je tiho odvrnil:

»Z Bogom... Vašo obljubo imam...«

In sta šla vsak svojo pot.

15

»Ali se spominjate »gospe devet« iz »Sinje hiše«? Na slavnosti ste govorili z njo...«

»Nu?« je vprašala Jozana. »Mar je umrla?«

»O, še hušje je, kakor če bi bila umrla,« je vzdihnila gospodična Bonova.

Ženski sta sedeli v mali, temni delavnici gospodične Bonove, ki je bila opravljena z zelenimi omarami za spise in policami za

35

knjige iz rjavega lesa. Po stenah so visele fotografije, ki so kazale šole, sirotišnice in skupine zdravnikov in bolniških strežnic v njihovih poklicnih oblekah.

»Gospa Platelova mi je vse povedala... Minuli mesec je ženica v porodnišnici povila krasnega dečka... Solze, čustveni izlivi in sveta zatrdila: sama ga bom dojila... Sama ga bom vzgajala... Skrbnica za uboge, ki jo je poslal odsek, se je vsa ganjena vrnila od nje... Gospa Platelova pa kar ni mogla verjeti... Čez teden dni pride ženica z otročičkom v »Sinjo hišo«. Cestitajo ji, ji dajo nekaj denarja in ji poiščejo delo... Spet ena, ki je rešena!... Ali — kaj menite?... Gospod, ki devet mesecev ni bilo duha ne sluha o njem, se je vrnil... in uboga, zaljubljena stvarca je na vrat na nos planila v stare grehe.

»Kaj pa otrok?«

»Tisti gospod — lekarniški praktikant — ne mara otrok. Takle črvič,« je rekel, »bi mi samo Heleno pristudil...« Helena je »gospa devet«. Niti solda ne premorem, je dejal; »moji ljude mi dajejo 120 frankov na mesec. Ljubice z otrokom si torej ne morem naprtiti. Sirotišnica ni ustanovljena za mlade psičke... Sicer pa ne bova pustila pamža na vekomaj v njej, samo za nekaj časa ga spraviva pod streho. Pozneje ga vzameva spet nazaj!...« Mati je jokala. In da bi jo potolažil in pregovoril, ji je povedal zgodbo Jeana Rousseaua.

»Pa se je vdala?«

»Privolila je. Ena izmed njenih bivših tovarišic v »Sinji hiši« je vse povedala, in ta je obvestila gospo Platelovo... Bilo je prepozno. Simpatična Helena in njen dragi prijatelj sta jo bila ubrala za zgledom Jeana Rousseaua... Vest jo je sicer pekla, vendar je odkrito priznala: »Moja ljubezen do prijatelja je prevelika... V krvi ga imam. Samo njega morem ljubiti... Če bi terjal od mene, naj storim zločin, bi ga storila...«

Jozana, ki je sedela, se s komolcem opirala na kamin in iztezala nogo proti ognju, je vprašala:

»Ali niste izgubili poguma?«

»Poguma za kaj?«

»Za ta brezupni poklic!... Za npravstveno povzdigo, vzgojo in osvoboditev ženske... Ali mar še vedno upate, da pride dan, ko se bo ženska zavedala sebe in bo ponosna na svoje svobodno mate-

rinstvo in vesela, da ni več ne malik ne sužnja moža? Še vedno verujete, da bo po vašem — po našem skupnem — prizadevanju žensk, kakršna je ta »gospa devet«, čedalje manj in manj?«

»Prepričana sem.«

»Tedad morate spraviti ljubezen s sveta. Morda boste osvobodili žensko socijalnih ovir in predsodkov, ki ji branijo, da si ne more služiti kruha... Toda nje same je ne boste rešili... Ženska, ki ima »moškega v krvi«, bo temu moškemu zmerom suženjska last.«

Vrata sobe so se odprla. Pisarniški sluga je zaklical:

»Gospa Valentinova!... Nekdo je tu, ki vprašuje po vas.«

»Recite, da še nisem prišla, naj počaka. Odvedite ga v mojo pisarno... Res je neznošno, da takole motijo človeka.«

Vrata so se zaprla.

»Jozana,« je rekla gospodična Bonova, »kaj vam je? Že mesec dni ste popolnoma izpremenjeni. Zagreneli ste in žalostni... in krivični postajate!... Vaša črnogledost me kar preseneča. Kaj vam je prav za prav?«

»Nič mi ni... res nič... Glava me boli... živci so utrujeni. A ne govoriva o meni. Ne maram...«

Odvrnila se je in se zagledala v ugašajočo žerjavico. In po kratkem molku je dodala:

»Na misli so mi vse tiste ženske, ki prihajam k njim in jih izprašujem o njihovem življenju, njihovem značaju, njihovih najljubših opravkih: zdravnice, odvetnice, učiteljice, umetnice, ki »ženski svet« poroča o njihovih uspehih... Tu imamo »elito«, »polnoletno žensko«, »upornico« — kakor pravi gospod Noël Delysle... Te se upirajo predsodkom in konvencionalni moralki in spet ustvarjajo nov ideal ženske časti, čednosti in dolžnosti. To so duhovi z bistrim pogledom in plemenite duše... V ničemer niso podobne »gospe devet«... In vendar, kakor hitro se — v pomenku ženske z žensko — le količkaj razgovorijo in razvzdam skrivnost njihovega notranjega življenja, že čutim, da so tudi v teh ohranjeni stari nagoni nekdanje žene... V šoli, bolnišnici in upravi tekmujejo z moškimi, toda ob domačem ognjišču in v postelji se obnavlja stari red... Iz vsega srca, z vsemi svojimi čuti hrepeni ženska po ljubezenski sužnjosti... Niti nima poguma za svobodo, niti se ne zaveda svojega dostojanstva; samo eno željo pozna in samo eno tožbo: ljubezen. In kadar jo ljubljani mož tepta z nogami, mu poljublja te noge in se mu dá še in še teptati...«

Zoper izpa-danje las in prhljaj,

ne napravi mast-nih las in ima pri-jeten duh. Pripo-roča se za vodno in trajno ondula-cijo.

Pétrole Hahn

Priporočajo ga mnogi zdravniki. Pro-dajajo ga vse trgovine te stroke. Zastopstvo: H. MAYER IN DRUG, Zagreb. 154

Plise za volane v različnih gubah, speci-alni entel oblek, volan, šalov itd., ažuri-ranje, entel vložkov in čipk, predtiska-nje, vezenje monogramov, zaves, perila hitro, fino in poceni izvrši

Matek & Mikeš, Ljubljana poleg hotela Strukelj. 129

Grd nos

kakoj da bi vam grenil življenje? — Z aparatom »ORTHODOR« popravite zanesljivo zakrivljen, debel, širok, dolg, sedlast, top, gomoljast nos itd. in daste obrazu tako lep in plemenit izraz. Orthodor se da pogođiti precizno vsaki obliki in velikosti nosu, dam, gospodov in otrok. 90 Din. Rilešico nosu in obraza odpravite danes tako enostavno in zanesljivo s kremo za beljenje »A« Din 50. Origin. Schröder-Schenke razpošilja »OMNIA« oddelek 16, Zagreb, Gundulićeva ulica 81. Poština pri plačilu v naprej 7 Din, po poštne povzetju pa 14 Din. —

Zahtevajte brezplačno ilustrirani cenik!

Sivalni stroji od Din 1600.—

naprej

Otroški vozički od Din 200.—

naprej

Dvokolesa od Din 950.—

naprej

»Sachse« motorji od Din 5000.—

naprej pri »TRIBUNA«

F. BATJEL, LJUBLJANA

Karlovska c. 4. Ceniki franko.

PERJE

Kokoške, purje, gosje, račje, navadno, s strojem čiščeno in čohano.

Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko.

Dobavlja se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec

Telefon št. 59, 60, 3, 4.

CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN

VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!

Gavrilovičeva salama

(novo blago)

popolnoma zrela

Dobi se v vseh boljših trgovinah.

Do vsej državi

raznaša poštar

S V I L E
Š T O F E
P L A T N A

od

MODNA KUĆA
La Parisienne
ZAGREB PRERADOVIČEV TRG

NA ZAHTEVO POŠLJEMO VZORCE BREZPLAČNO

KONJSKA STRUNA

(Rosshaar)

„ŽIMA“

Zimo za žimnice (madrace) najboljša kvalitete, vsake vrste in v vsaki množini dobite vedno pri trdnosti

FRANC JEŠE, tovarna žime, Stražišče pri Kranju.

Vzorci franko!

Ustanovljeno 1768.

Cene nizke!

MOŠKI!

Kadar ste popolnoma slabotni ali nerazpoloženi,

vam pomore patentirano mehanično sredstvo »SALUS STANDARD«, ki ga je izumil zdravnik in čigar učinek so ugotovili mnogi zdravniki in zasebniki.

Edinstveno mehanično sredstvo »SALUS STANDARD« vam pomore zanesljivo tedaj, ko vam je to potrebno. Razpolagamo z veliko množino zahvalnic, overjenih po javnih notarjih.

Nove prospekte »SALUS STANDARD« (za moško moč) razpošiljamo diskretno v zaprtih kuvertah brez vsakega naslova trdnosti ali vsebine proti 10.— Din v poštini znamkah. (Katalog s slikami »šola ljubezni«, ki vsebuje intimne pariške specialitete za polno življenje v zakonu, zanimive novosti, gumaste predmete, itd. Din 10.— v poštini znamkah).

Zastopstvo »SALUS«, Zagreb 6, Mi. Samostanska 11.

Dovoljujeva si vljudno sporočiti, da sva prevzela staroznano delikatesno trgovino odnosno

zajtrkovalnico

D. ZAMPARUTTI V CELJU

Potrudila se bodeva, da posluživa cenjenim gostom z vedno svežimi delikatesami, dnevno svežim pivom pivovarne Union ter prvostolnim domačim in dalmatinskim vinom. Za toplo južino kakor tudi večerjo bo dnevno skrbljivo.

Priporočava se z odličnim spoštovanjem

8744

Rudolf in Rezika Eichholzer.

KAKO DIVNO BELE ZOBE IMATE!

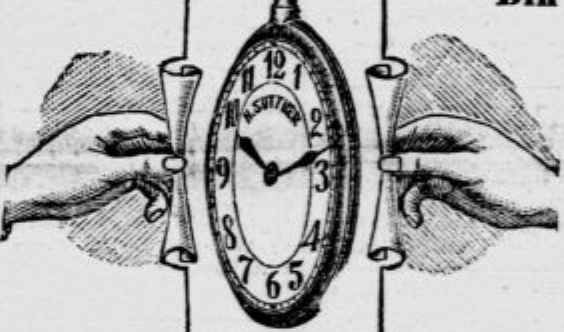
Prepričajte se sami, s kako hitro in s kako popolnostjo čisti KOLYNOS zobe in jim daje bleščeč sijaj. Samo en poskus in nikdar več se ne povrate k starim neznanstvenim metodam. Znanost ne pozna nobenega drugega izdelka, ki bi dal tako naglo temnim in porumenelim zobem belino in sijaj kot KOLYNOS. Poskusite KOLYNOS če mogoče še danes.

KOLYNOS PASTA ZA ZOBE

Samo

35

Din

NAJFINEJŠO POPOLNOMA NARAVNO

SLIVOVKO

vinsko žganje, tropinovec kakor tudi vse druge vrste alkoholnih pijač dobite po zelo ugodnih cenah v vsaki količini, najboljši kakovosti, v jakosti od 20—60% pri veležag-njarni sadnih žganj

FILIP FRELIH, KARLOVAC

Ponudbe in vzorce pošljemo na zahtevo. 8692

Kurje perje

učehano, kg po 5 Din

razpošilja po povzetju iz Maribora

VILJEM ABT., EKSPORT, MARIBOR.

Najmanjši odjem 15 kilogramov.

AKO ZELITE, DA BO VAŠ OTROK ZDRAV IN VESEL

dajte mu »Energina« za jačanje krvi, živcev in teka »Energina« krepi kri, jači živce, dela apetit, pospešuje razvoj otroka. Deci 3 krat na dan po malo žličico okusnega »Energina«.

»ENERGIN« se dobiva v lekarnah v pol-litrskih steklenicah. 1 steklenica Din 35.—, (Reg. S. br. 4787-32)

Kostaniev les

kupeje

vsako količino po najvišji ceni

ZLATKO KRALJ, ZAGREB

Gjorgjićeva ulica 6 8253

Občina Ljubljana

Mesni pogrebni zavod

Naznanjamo žalostno vest, da je naš dobri soprog, oče in stari oče, gospod

IVAN MARCHIOTTI

TRGOVEC

v soboto, dne 20. oktobra po daljši boleznimi mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v ponedeljek, dne 22. oktobra ob 14.30 uri iz hiše žalosti Sv. Petra cesta 30 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 20. oktobra 1934.

8758

Vsi žalujoči ostali.

Dokazano je in potrjeno po naših zdravnikih in zdravstvenih zavodih, da

„FITONIN“ CELI ZANESLJIVO IN NAGLO

najstarejše

tudi

KRONIČNE RANE

Steklenica Din 20.— v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici Din 50.—. Poučno knjižico št. 14 pošlje brezplačno »FITON«, družba z o. z., Zagreb I-78. (Reg. pod Sp. št. 1281 od 28. VII. 1933.)

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.